

2.

1. lekcija

Devojka cara nadmudrila - lista reči

Izleći _____
pilići - pilad _____
darovati - pokloniti - dar - poklon _____
staviti na muke - mučiti – kinjiti _____
varen - kivan - variti – kuvati _____
počinuti -leći da se spava _____
pobrinuti se _____
bob – pasulj _____
(ralo) _____
orati _____
sejati _____
čestit – pošten _____
zapovest-naređenje – zapovediti – narediti _____
pružiti – dati _____
jedro – jedriti _____
uzmi, evo ti, na ti _____
preliti (presekati) _____
pokloniti se _____
pogoditi – pogodak _____
zapušiti, zatisnuti _____
grom _____
brada _____
okrenuti se, obrnuti se _____
rasrditi se, naljutiti se, razbesniti se _____
najmilije, najdraže _____
odobriti, dozvoliti - odobrenje – dozvola _____
prenočiti – prenočište _____
rastati se _____
ugovor – ugovoriti _____
udeliti – dati _____
primeti, pozna, shvati _____

Govorne vežbe:

1. mama i tata u video klubu vade cd Snežana i sedam patuljaka (crtani film), puštaju ga na rođendan svog sedmogodišnjeg sina, kad ono pornić; - žale se gazdi kluba, - gazda više na radnika, - radnik se vadi
2. CRVENKAPA: iz ugla vuka, bake, lovca, Crvenkape

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA - 2006. február 24.

I. Olvasott szöveg értése

1. Прочитајте текст и испуните таблице по узорку /0/

Прве штампарске машине и проналазак писаће машине

Кристофор Шолц /1819 – 1890/ имао је осамнаест година када је у свом родном граду Милвокију у САД (Сједињеним Америчким Државама) почео да ради као репортер у новинама. За кратко време показао се као одличан новинар и у 25. години постао главни уредник локалног листа. Као новинар непрестано се интересовао за иновације на подручју типографије, дошао је на идеју да конструише машину која би убрзала напорно исписивање бројних страница пером и руком. Он је 1868. године израдио прототип будуће писаће машине. Била је то једна велика кутија која је личила на шиваћу машину, у чијој се средини налазио метални колут на којем су висиле дирке. С предње стране била је причвршћена нека врста клавијатуре са исписаним словима. Али, рад на овом апарату био је непоуздан. Често је долазило до кварова. Зато је средином 1870. израдио нешто налик на оно што се и данас употребљава – писаћу машину. Шолц је први модел који је наликовао на «шиваћу машину за писање» претворио у једноставни ормарић с округлим диркама и округлим ваљком на којем се налазио папир. Око Шолца се окупило неколико пословних људи који су нађушили уносан посао, преузели производњу исплативши Шолцу бедну своту од 12000 долара. Без Шолцовог проналазка данас не би било електричних писаћих машина, па ни компјутера.

Штампање слова, међутим, датира се од много раније. Данас се зна да су још свако слово посебно пре више од хиљаду година Кинези овладали процесом штампања. Кинески ковач Пи Шенг, изумео је покретна слова. Изграђивао их је најпре од печене глине, а онда изрезивао од дрвета или метала. Ова вештина пренета је из Кине у Кореју и Јапан.

У Европи је проналазач штампања покретним словима био Немац Јохан Гутенберг, мада су Кинези, као што смо поменули ову вештину још много раније познавали. Гутенберг је 1440. године дошао на идеју да излива појединачна слова од метала и да од њих саставља редове и стране. Конструисао је и дрвену пресу за штампу помоћу које се отисак слога добијао притиском равне плоче листа хартије. Тако је издао чувену Библију, 1455. године, штампану по том новом систему.

Гутенбергов слог био је изливен у форму и то свако слово посебно. Извађен из форме, слог је лако могао да се слаже или поставља у речи, редове, странице. Пошто се сложе и одштампају, странице су растуране. Слова су одлагана у фиоке да би се касније поново употребила за штампање свих страница књига.

Штампарска техника се касније веома брзо ширила достигавши у данашње време највиши могући ниво.

На линију напиши да ли је тврдња тачна или нетачна. Тачно/нетачно

0. Прототип прве писаће машине личи на шиваћу машину. **тачно**

1. Шолц је био богато плаћен и признат за свој проналазак. _____
2. Израђивао их је од олова. _____
3. Касније их је изрезивао од дрвета или метала. _____
4. Гутенберг је ту вештину преузео од Кинеза. _____
5. Он је појединачна слова изливао од метала. _____
6. Од њих је састављао редове и стране. _____
7. Конструисао је пресу од метала. _____
8. Равну плочу је притиснуо на папир. _____
9. Библију је штампао по том систему. _____
10. Слова су изливена у калупу, и то свако слово посебно. _____

1. Прочитајте следећи текст и одговорите на питања по узорку /0/.

Путовање (Овај догађај потиче из давне 1968. године)

Људи су одувек желели да путују, да упознају друге земље, људе који живе у њима и стране културе. Међутим, путовање у иностранство 1968. године није било тако једноставно. Могло се, додуше, путовати службено, највише у источне земље, а стећи могућност да неко отпутује на запад било је једнако лепом сну. Приватна путовања, годишњи одмори на обалама разних мора била су још тежа. Кад је неко путовао на пословни пут, требао је да прође кроз разне процедуре док је добио сва документа и девизу.

Људи који су желели да путују приватно, тешко су добијали пасоше, не говорећи о џепарцу. Постојале су туристичке агенције преко којих се могло путовати, али цене тих путовања нису биле достижне просечном човеку.

Данас је, међутим, све друкчије. Зависи од новца. Постоје разне туристичке агенције, које нуде туристима од ближих, па до далеких егзотичних места за летовање и зимовање. Пошто се међународна трговина све више развија, службена путовања су свакодневна. Нарочито новинари путују по свету, да би нас информисали о актуелним догађајима. Ево, како описује један новинар своје прво путовање у Шпанију, у земљу коју сви желимо да упознамо. Из његовог текста се јасно види разлика и у процедури на граници, која је сада већ само формална.

Кад се неупућени странац први пут нађе у Шпанији, посебно у Мадриду, који представља богату ризницу културне, духовне и политичке прошлости шпанског народа, најтеже му је да се одлучи шта у ограниченом времену може да види и колико – толико упозна град, а од чега мора да одустане. Мени се догодило да сам у најнезгодније време стигао у Мадрид. Био је то 23. август, када је најмање једна половина становника града била на одмору. Од девет Шпанаца за које сам имао препоруке из Београда, међу којима и четворица новинара, сви су били на одмору. Тако сам прва обавештења о Мадриду добио од таксисте.

Пре него што сам ушао у град, кроз пасошку контролу на аеродрому прошао сам са приметним узбуђењем. Постојао је и озбиљан разлог за то. У Мадрид сам стигао други дан пошто су трупе Варшавског пакта ушле у Чехословачку, због чега су путници на париском аеродрому Бурже и у авиону за Мадрид читали само вести о том догађају. Међутим, кад стигох до полицајца, он погледа пасош, запише број, стави датум уласка и саопшти да могу ићи. Код цариника поступак је био још краћи. Они ме само упиташе имам ли алкохола и цигарета.

0. Какви су били услови путовања у иностранство 1968. године?

Због бирократије и политичке ситуације тешко је било добити документе и девизе.

11. Шта све пружа Мадрид посетиоцу?

.....

12. Шта је најтеже странцу у доношењу одлука?

.....

13. Шта се догодило аутору овог чланка?

.....

14. Где је била већина становника?

.....

15. Кога су му препоручили у Београду, коме да се обрати?

.....

16. Од кога је добио прве информације?

.....

17. Како је прошао кроз пасошку контролу?

.....

18. Шта је био разлог?

.....

19. Шта су путници на аеродрому највише читали?

.....

20. Шта су га питали цариници?

.....

3. Прочитајте одломке из овог текста. Одломци су помешани. Установите њихов правилан редослед. Текст почиње одломком који смо означили знаком /0/.

	А	Бата се вратио из школе сав мокар, иако је носио кишобран. Прокисла му је школска торба, књиге и свеске у њој. Зато се врло забринуо, како ће учити за следећи дан.
0	Б	<i>Пљусак није ударио изненада, био је кишовит дан, зато је и узео кишобран. Али због јаког ветра није могао да га отвори.</i>
	В	Она му је помагала да осуши наставна средства, да би могао да напише домаћи задатак.
	Г	Тужан је седео крај своје сестре, не знајући шта да почне. Задатак сутра треба показати наставници, а она неће веровати да га није урадио због велике кише.
	Д	На једном, као да се зачуло куцање на кућним вратима. Ко то може бити у то невреме? Киша још увек пада, ко не мора, не излази из стана.
	Ђ	У соби је владала потпуна тишина. Тата је читао новине, он то увек тако ради када се врати са посла. Мама је припремала вечеру и тешила сина да ће после вечере све бити у реду.
	Е	Писмо је од ујака. Јавља да су сви здрави и желе да нас посете. Већ се давно нисмо видели. Сада се указала прилика да са својом децом дође на Батин рођендан.

	Ж	Прво је мислила да отвори писмо, није ли нека лоша вест. Али се брзо предомислила, писмо је адресирано тати, зато га је предала њему и знатижељно чекала шта је у писму. Тата је отворио коверат и рекао:
	З	- Да сте само видели како је поштар био мокар! Зар он и по киши мора да разноси пошту? Не може сачекати док стане киша?
	И	Сви су се обрадовали, а највише Бата. Сека је рекла:
	Ј	- Да, рекао је тата. Ми често не разумемо како је тежак поштарев посао. Они раде и по киши и по снегу. А често и недељом и празницима. Исто тако као и лекари.

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2006. február 24.

II. Nyelvhelyesség

1. Направите питања тако да масним словима истакнуте речи буду одговори по узорку /0/.

0. Роботи ће заменити људе у производњи.

Кога и у чему ће заменити роботи?

Можемо ли предвидети шта нас очекује у 21. веку?

Оптимисти сматрају да ће све кренути набоље: очекују да неће бити ратова, да ће се искоренити глад, да ће машине и роботи /0/ **заменити људе у производњи**, да ће се све решавати /1/ **притиском на дугме**. Многи се не слажу са њима. Мисле да ће увек бити ратоборних. Питају се како ће се обезбедити толика храна. Они кажу да није лако обезбедити енергију за /2/ **све машине и роботе**. Њима се чини да су /3/ **резерве угља и нафте при крају**. Високо развијена индустрија гута угаљ и нафту. Природи су били потребни милиони година да их створи. Органске материје се користе /4/ **у разним делатностима**. Људи су измислили /5/ **безброј** начина да их потроше за кратко време. Ове органске материје се користе у огромним количинама као погонско средство или као сировина. Да нема нафте, не би било /6/ **бензина, лекова и пластике**. Да нема те црне уљасте течности, не би било ни гаса ни асфалта. Топлотна енергија се добија /7/ **из разних извора**, али да нема нафте и то би представљало проблем. Угаљ је незамењива сировина за производњу разних хемијских апарата. Али, и резерве угља су при крају. Песимисти су закључили да ће се опет радити /8/ **голим рукама**. Можда би били у праву да нема других извора енергије – воде, ветра, Сунца. Откривена је и нова моћна енергија – атомска. Атомска енергија добија се /9/ **цепањем атома**. Песимисти, дакле, нису у праву, /10/ **јер има нових извора енергије**.

1.
2.
3.
4.

5.
6.
7.
8.
9.
10.

2. Допуните реченице одговарајућим облицима личне заменице СЕБЕ и СВОЈ по узорку /0/.

Знамо тачно колико органа имамо у себи. /0/

Изучавајући анатомију упознајемо /11/. Човек не води довољно рачуна о /12/ док је жив. Лекар није дао инјекцију /13/ болеснику. Захваљујући људима који нису мислили само на /14/ многим болесницима је спасен живот. Свако ткиво има у /15/ много ћелија. Способни смо да запазимо све промене око /16/. У првом реду свако /17/ може помоћи. Треба да посветимо више пажње на /18/. Свако /19/ дугује одговорношћу за своје здравље. Човек често мисли о /20/ здрављу.

3. Истакнуте речи ставите у множину и измените све што је потребно по узорку /0/.

Музичка омладина

0 Редовни слушалац не пропушта концерте Музичке омладине.

Редовни слушаоци не пропуштају концерте Музичке омладине.

Крајем прошле недеље одржан је културни програм у Сегедину. У оквиру програма уприличено је књижевно вече када је познати писац разговарао о најновијој књизи са својим **читаоцем** /21/. За приредбу се већ много раније показало велико интересовање, зато је **сваки посетилац** /22/ благовремено набавио улазницу за ову не свакодневну приредбу. Изведен је и позоришни комад на српском језику, у публици је било и много Мађара који не знају српски. Тим **гледаоцима** /23/ није сметало што не знају језик. Они су са великим интересовањем пратили представу позоришта која је одушевила сваког **гледаоца** /24/.

Неки од заинтересованих нису успели да набаве улазнице, али надали су се да ће успети да добију карту више. Један од њих је рекао: не брините, купићемо карту више од неког **посетиоца** /25/.

На велико изненађење наступили су и уметници из Москве. Тако се **слушаоцу** /26/ пружила прилика да чује познате арије у извођењу московске опере. На приредби су

били присутни и многи ученици гимназије. Професор им је посебно позвао пажњу на књижевно вече. Он им се обратио овако: Драги **читаоче** /27/ овом приликом ћеш упознати мог омиљеног писца, али пре разговора са аутором треба прочитати његов роман о којем ће се водити разговор. **Ученик је прочитао** /28/ предложени роман. Професор је похвалио **марљивог ученика** /29/ и уписао петицу. **Уметник** /30/ је био одушевљен реакцијом публике.

21.
.....
22.
.....
23.
.....
24.
.....
25.
.....
26.
.....
27.
.....
28.
.....
29.
.....
30.
.....

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA - 2006. február

III. Hallott szöveg értése

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA 2006. február

IV. Íráskészség

1. Желите после положене матуре да студирате у Београду. Тамо имате пријатеља, па му напишите писмо у којем се интересујете за услове живота у том граду. / Служите се од 100 до 150 речи /

Нпр.: Како можете наћи смештај;
Студентски дом или подстанарство;
Цене подстанарства и животних намирница;
Могућности за забаву итд.

**2. Изаберите једну од наведених тема:
/ Служите се од 200 до 250 речи. /**

А. Ви сте матурант, а ускоро се ближи дан опраштања од школе, од професора и школских другова. Ви сте добили задатак да одржите опроштајни говор на српском језику. Саставите тај говор!

Б. Напишите један реферат о заштити средине. Какве последице има загађивање ваздуха, и по твојем мишљењу шта би се могло учинити за здравију околину.

Потребне речи: животна средина, загађивање животне средине, глобално отопљење, ефекат стаклене баште, издувни гасови, смог, здравље, здрава храна, здрав живот, отпад, рециклажа, еколошки одговоран...

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE RÉSZLETES ÚTMUTATÓ

NYELVHELYESSÉG HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

A kazettán hallható szövegek

1.

Дан жена

Данас у свету женама није лако да утврде да ли неки дан у години, и који, могу да сматрају својим. Онима које су мајке, нешто је лакше, али не много. Зависи од тога где живе, којој религији и политичкој оријентацији припадају.

“Међународни дан жена” има социјалистичку, социјалдемократску а пре свега комунистичку основу. Друга комунистичка конференција жена 1921. године одредила је да се има славити само 8. марта. Пре тога је обележаван између фебруара и априла. Овај дан у марту узет је ради на сећања на осми март 1917, по старом календару 23. фебруар, када је у Русији, између осталог, и обележавањем женског дана отпочела “фебруарска револуција”, односно бољшевички крвави преврат који је милионе однео у смрт, тада и касније, у време Стаљина. Царица Александра Теодоровна и њене четири кћери су биле међу првим жртвама. Такође велика кнегиња Јелисавета, сада светитељка, једна од најплеменитијих жена прошлог века.

Немачка социјалисткиња Клара Цеткин (1857-1933) у Копенхагену је 1910. Покренула иницијативу увођења овог дана. Следеће године је обележен 19. март у Немачкој, Аустрији, Данској, Америци. Дан је био покретан, неки руски теолози тврде да је постојала намера да се он поклапа са јеврејским празником Пуримом.

Бољшевичка Русија га је свесрдно прихватила, постао је култни празник. У овој земљи се очувао веома интензивно до данас, иако је готово потпуно изгубио идеолошку обојеност. Хитлер га је 1932. године укинуо, и увео Дан мајке у мају, јасно одредивши која је улога мајке и жене у националсоцијализму. У Немачкој се до данас одржао, наравно без некадашње подлоге. Обележава се друге недеље у мају. Амерички председник Вилсон је 1915. увео да се друга недеља у мају има славити као дан мајчинства.

1. Слушате извештај о “Дану жена”. Према послушаном тексту установите откада и како је постала традиција обележавања овог дана. Заокружите правилан одговор, а слово упишите у одговарајућу рубрику. Текстове можете послушати два пута.

1.

А/Ни један дан није Дан жена.
Б/Није лако утврдити који је то дан.
В/Не зависи од религије и политике.

6.

А/1920. је обележен 19. март.
Б/Руси тврде да је тај дан требао да се поклапа са јеврејским Пуримом.

	В/То је немогуће, јер је тај дан непокретан.
2. А/Тај дан има комунистичку основу. Б/Али није то одредила комунистичка конференција 1921. године. В/И раније се славио 8. март.	7. А/У Русији је постао празник. Б/Није се очувао до данас. В/Није изгубио идеолошку обојеност.
3. А/У Русији и обележавањем Дана жена отпочела је ”фебруарска револуција”. Б/Тада су жене добиле више права. В/Женских жртава није било.	8. А/Хитлер га је укинуо 1932. Б/Није дозволио ни славље дана мајки. В/У национализму се не може одредити улога жена и мајки.
4. А/Велика кнегиња Јелисавета је иницирала прославу. Б/Она је сада светитељка. В/Потпуно је заборављена.	9. А/У Немачкој се није одржао. Б/Због идеолошке подлоге. В/Али се обележава друге недеље у мају.
5. А/Иницијативу прославе овог дана покренула је Клара Цеткин. Б/Она није припадала ни једној странки. В/Радила је у Немачкој, у Берлину.	10. А/У Америци се не славе жене. Б/Зато што су равноправне са мушкарцима. В/Председник Вилсон је увео да се друга недеља у мају слави као дан мајчинства.

Провери да ли су понуђени одговори тачни:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Б	А	А	Б	А	Б	А	А	В	В

2.

Спомен-собе

Гастарбајтери, често, после дугог боравка у иностранству, праве спомен-собе. То су њихова интимна светишта у која не пуштају сваког. У њима налазимо фотографије, музичке касете бираних песама, “народњака” које су тамо слушали, предмете које су тамо однели, сачували и успели да врате, разне дрангулије са немачких вашара, поклоне које су другима куповали, оловку којом су, тамо, писали писма, потковицу коња којег су имали пре поласка у иностранство, приковану уз своју фотографију са тим коњем, кригле за пиво из немачких пивница, више катанаца обешених и откључаних, као знак трајног ослобађања од туђине. Све је то изложено по зидовима, на полицама, окачено, сложено у пирамиду на чијем је врху, у самом центру, прикован орао од пластике, стављен ту, како рече власник спомен-собе из Великог Средишта код Вршца, “да чува ствари”. И сваки предмет пратила је мала прича, сваки је имао своју историју, био је конкретизација једног дела сећање. И спомен-собе део су савременог нашег фолклора, и као објекат, али и као сложена пирамидална прича.

2. Слушате текст о гастарбајтерима и о њиховим интересантним обичајима. Да ли су тврдње тачне или нетачне, одговорите по узорку /0/.

	тачно	нетачно
0. Гастарбајтери раде у иностранству, и никада се не враћају кући.	X	

1. После дугог боравка у туђини праве спомен-собе.		
2. У ове собе свако може да уђе да види њихове изложене ствари.		
3. Касете са „народњацима” /новокомпонованим народним песмама/ не чувају.		
4. Али излажу сувенире купљене на немачким вашарима и поклоне које су другом куповали.		
5. Нису сачували потковицу коња којег су имали пре поласка у иностранство.		
6. Изложили су, међутим, фотографије коња којег су некада имали, оловке, којима су писали писма својима у домовини.		
7. Такође се могу видети кригле за пиво из немачких пивница.		
8. Нису сачували катанце да би заборавили боравак у туђини.		
9. У центру спомен-собе је орао од пластике као симбол немилих дана и година.		
10. Ти изложени предмети представљају малу причу и историју о времену проведеном у иностранству.		

Кајмак у Пули

Последњих пет дана маја у Пули су одржани Дани Београда. Тако је реализована идеја која је потекла од младих оба града, а који су уобличили градоначелник Пуле Лучијано дел Бјанко и потпредседник Скупштине Београда Ребека Божовић. Према речима Ребеке Божовић основни разлог ове сарадње је упознавање младих Пуљана и Београђана са српском, односно истарском културом и традицијом. Потпредседница градске скупштине за НИН говори о утисцима из Истре.

Посебно је занимљив био гастро сегмент наше културне понуде. Наиме, одржана је презентација београдских, тј. скадарлијских ресторана у њиховим ресторанима и могу да кажем да је Пуљане одушевила наша храна, кајмак поготово, али и пршута, сарма, мућкалица. Наступио је и оркестар КУД “Абрашевић” као и играчи овог уметничког друштва а уприличена је и туристичка презентација Београда.

На линије напиши одговарајуће речи које су понуђене испод текста:

_____ пет дана маја у Пули су одржани Дани Београда. Тако је _____ која је потекла од младих _____, а који су уобличили градоначелник Пуле Лучијано дел Бјанко и _____ Ребека Божовић. Према речима Ребеке Божовић основни разлог _____ је упознавање младих Пуљана и Београђана са _____

_____. Потпредседница градске _____ за НИН говори о утисцима из Истре.

Посебно је занимљив био _____ наше културне понуде. Наиме, одржана је презентација београдских, тј. скадарлијских ресторана у њиховим ресторанима и могу да кажем да је Пуљане одушевила наша храна, _____ поготово, али и _____, _____. Наступио је и оркестар КУД “Абрашевић” као и играчи овог уметничког друштва а уприличена је и _____ Београда.

Понуђене речи:

кајмак, пршута, мућкалица, сарма; оба града; . српском, односно истарском културом и традицијом; последњих; ове сарадње; гастро-сегмент; туристичка презентација; реализована идеја; скупштине; потпредседник скупштине Београда

ISKAZIVANJE PRETPOSTAVKI

Možda bi mogao i bolje...
Mislim da će uspeti...
Pretpostavljam da će...
On je, verovatno, ...
Očigledno nije...
Kako izgleda neće...
Valjda će uspeti...

ISKAZIVANJE STAVOVA (бака-дека купују стероиде, цоинт, алкохол, апсинт...)

Mislim da ste u pravu...
Smatram da...
Uveren (ubeđen) sam da je...
Slažem se sa...
to je tako!...
Dozvolite...
Ja se u potpunosti slažem...
Niste u pravu...
Ne, nije tako...
Ubeđen sam da nije...
Nisam uveren da je to...
Ne slažem se...
To nije tako!
Ne mogu se složiti...

BESNILO
BORISLAV PEKIĆ
(ODLOMAK)

"Jeste."
"Susan je sveto ime Svete knjige".
"Meni je odvratno", rekla je devojčica, mršteći se.
"Zbilja? A zašto to?"
"Samo u mom razredu ima četiri Susan."
"Ali samo Tebe znahu Sue?" Upotrebljavao je biblijsko "Ti" i davno napušteni sklop rečenice.
"Da je tako, bilo bi u redu. Ali zovu još dve. Nikad se ne zna ko je ko".
"To je doista nezgodno", priznao je.
"Prokleta nezgodno".
Nasmeši se. Kletva u njenim ustima nije bila kletva.
Tek sažet opis činjenice kojoj nema leka.
"Ja sam, u stvari, Susan Lee. Ali tako zovu i Susan Lee Alvin. Samo je njeno ima u prozivniku pre moga, pa sam ja morala da ostanem Sue, a ona je Sue Lee".
"Znaš šta, Sue", rekao je zamišljeno, "nije to baš tako nemoguće popraviti."
Pogledala ga je s nepoverenjem. "Kako se tako nešto može popraviti?"
"Prosto se promeni ime."

"Ime se ne može menjati ", rekla je nabusito. Čovek sede kose nije bio drukčiji od odraslih koji uobražavaju da je deci baš uvek stalo do igre. Samo je drukčije izgledao i smešno, naopako govorio.

"Zašto se ne bi moglo menjati?"

"Ne znam, samo znam da ne može."

"A da može, kako bi Ti volela da se zoveš?"Opet je tu bilo starozavetno " Ti".

Zamislila se. "Arijadna."

"Zašto baš Arijadna?"

"To je iz jedne priče. Neki čovek je morao da siđe u lavirint i ubije bika koji je jeo ljude.

Lavirint je bio tako dugačak i zamršen da iz njega još niko nije izašao. Arijadna mu je dala klupče konca, koje je on odmotavao dok je tražio bika. Kad ga je našao i ubio, spasivši grad, vratio se na zemlju namotavajući klupče."

"Dobro", rekao je ozbiljno, "zvaću te Arijadna."

"Ali ja sam Sue, Susan, Susan Lee!"

Sagao se, uhvatio je za ruku i poverljivo kazao:"Za one koji ne znaju Tvoje pravo ime. Ja ga znam, za mene ćeš biti Arijadna."

"Arijadnina nit" spominje se do dana današnjeg. Tako se naziva spasonosno sredstvo koje pomaže da se snađemo u komplikovanim situacijama i da rešimo neki problem. Tu nit (zapravo klupko konca) dala je Arijadna atinskom junaku Tezeju kad je doplovio na Krit da ubije Minotaura u knososkom Lavirintu. Ulazeći u Lavirint, Tezej je trebalo da odmotava klupko, a nakon što ubije Minotaura da se, prateći odmotanu nit, vrati iz komplikovanih hodnika do izlaza. Ali osim klupka konca Arijadna je Tezeju za borbu s Minotaurom dala i mač. Za rešavanje ovako teškog zadatka nisu dovoljni samo klupko i mač već su potrebne i hrabrost i spretnost junaka.

Tezej je došao na Krit tako što se dobrovoljno javio kao jedan od sedmorice mladića koje je svakih devet godina, zajedno sa sedam devojaka, atinski kralj Egej morao da šalje kritskom kralju Minosu kao kaznu. Egej je kažnjen zato što je za vreme Atinskih igara ubio Minosovog sina Androgeja. Te žrtve čekala je strašna sudbina: Minos ih je slao polubiku-polučoveku Minotauru da ih pojede. Atinske mladiće i devojke mogla je da spase samo smrt čudovišnog Minotaura i zato je Tezej odlučio da ga ubije. To je postigao uz pomoć Arijadne, koja se u njega zaljubila čim je došao na Krit.

Tezej i Arijadna su se bojali Minosove osвете i zato su pobjegli sa spasenim devojka i mladićima s Krita.

B92 – pismena vežba

MARPHYJEV ZAKON
ARTHUR BLOCK
(ODLOMAK)

Marfijev zakon: Ako nešto može poći naopako, poći će naopako.

Pouka:

1. Ništa nije tako lako kao što izgleda.
2. Sve traje duže nego što misliš.
3. Od svih stvari koje mogu da krenu naopako, uvek krene ona koja izaziva najveću štetu.

4. Ako primetiš da postoje četiri načina da stvari pođu naopako, pa ih izbegneš, odmah će se pojaviti peti.
5. Prepuštene same sebi, stvari od loših postaju još gore.
6. Kad rešiš da ozbiljno zasuješ rukave, primetiš da nisi obukao košulju.
7. Svako rešenje rađa nove probleme.

Marfijeva filozofija: Smeši se... sutra će biti gore.

Marfijeva konstanta

Svaka stvar će biti oštećena direktno srazmerno svojoj vrednosti.

Kvantitativna revizija marfijevog zakona: Sve ide naopako odjednom.

Marfijev sedmi izuzetak marfijevog zakona: Kada kiši, onda kvasi.

Bolingov postulat: Ako se osećaš dobro, ne brini. Proći će.

Ilesov zakon: Uvek postoji lakši način da se nešto uradi.

Pouka:

1. Ako gledaš pravo u taj lakši način, naročito duže vreme, nećeš ga videti.
2. Al' neće ni Iles.

Chisholmov drugi zakon: Kada stvari idu dobro, nešto će poći loše.

Pouka:

1. Kada stvari prosto ne mogu poći loše, to se ipak dogodi.
2. Kad god ti se čini da stvari kreću nabolje, nešto si prevideo.

Scottov prvi zakon

Što god krene naopako, nama se čini da ide kako treba.

Scottov drugi zakon

Kada se greška otkrije, a zatim ispravi, ustanoviće se da je u stvari na početku sve bilo tačno.

Finagleov prvi zakon

Ako eksperiment uspe, negde se pogrešilo.

Finagleov četvrti zakon

Kad se jednom nešto pokvari, svako nastojanje da to popraviš samo će pogoršati stvar.

Gumpersonov zakon: Verovatnoća da se nešto desi obrnuto je srazmerna želji da se desi.

Issawijevi zakoni napretka

Tok napretka: Stvari svakog dana postaju sve gore i gore.

Put napretka: Prečica je najveće rastojanje između dve tačke.

Soddov drugi zakon: Pre ili kasnije mora se desiti najgori mogući splet okolnosti.

Simonov zakon: Sve što sastaviš raspadne se pre ili kasnije.

Ginsbergova teoreme

1. Ne možeš pobediti.
2. Ne možeš izvući nerešeno.
3. Ne možeš čak ni prekinuti igru.

Erhmanov komentar

1. Stvari će otići nagore pre nego krenu nabolje
2. Ko kaže da će stvari krenuti nabolje?

Commenov drugi zakon ekologije: Ništa nikad ne nestaje.

Pudderov zakon

Sve što dobro počne, loše se svrši. Sve što loše počne, svrši se još gore.

Howeov zakon: Svako ima plan koji ne pali.

Zakon neizricanja:

Čim nešto pomeneš...

...ako je dobro, nestane...

...ako je loše, dogodi se.

Nerecipročni zakoni očekivanja

Negativna očekivanja daju negativne rezultate.

Pozitivna očekivanja daju negativne rezultate.

Atwoodova četrnaesta pouka

Pozajmljivanjem se knjige ne gube, osim onih koje si posebno želeo sačuvati.

Johnsonov treći zakon

Ako ti nedostaje jedan broj nekog časopisa, to će biti baš onaj broj u kojem je članak, priča ili nastavak koji si najviše želeo pročitati

Pouka: Svi tvoji prijatelji časopis nisu kupili ili su ga izgubili ili bacili.

Richardova dopunska pravila vlasništva

1. Ako nešto čuvaš dovoljno dugo, možeš ga baciti.
2. Čim ga baciš, odmah će ti zatrebati.

5. KAPCSOLATOK MÁS EMBEREKKEL: MAGÁNÉLET ÉS KÖZÉLET – KONTAKTI (VEZE) SA DRUGIM LJUDIMA: PRIVATNI ŽIVOT I DRUŠTVENI ŽIVOT

- barátok, ismerősök, iskola- és munkatársak – prijatelji, poznanici, drugovi u školi i kolege na poslu
- öltözködés, divat – oblačenje, moda

BOJE - SZÍNEK

crno – fekete belo – fehér crveno – piros plavo – kék žuto – sárga
 zeleno – zöld sivo – szürke narandžasto – narancssárga braon – barna
 ružičasto – rózsaszín ljubičasto – lila

OBUĆA: LETNJA i ZIMSKA, sezonska

Obuća: čizme, cipele, duboke cipele, papuče, patike, sandale, klompe, japanke, martinke

Odeća:

LETNJA: Majica: majica kratkih rukava, majica dugih rukava, bermude, kratke pantalone, haljina, suknja, košulja, kupaći kostim/gaće, šešir/kačket (micisapka)

ZIMSKA: jakna/kaput/bunda, Sako-odelo-prsluk-komplet, pantalone, trenerka (gornji deo trenerke, donji deo trenerke), džemper, rolka (magasnyakú), šal, kapa, rukavice

DONJI VEŠ: potkošulja (majica), gaće/gaćice, grudnjak (melltartó), pidžama, spavaćica

Ostalo:

kapa, šešir, rukavice, kravata, leptir mašna, potkošulja, donji veš, beli veš, šal, kragna (galér), postava (bélés), čarape, cibzar=rajferšlus, mandžetne (díszgomb), rukavi, džepovi,

Kod krojača:

materijal, tkanina (ruhaanyag), svila (selyem), pamuk, sintetika, vuna (pamut), somot (bársony)

makaze, konac (cérna), igla, šivaća mašina (varrógép), krojačka kreda (szabókréta), metar (centi), dugmad (gombok), postava (bélés)

zašiti (bevarrni), prišiti (odavarrni), ušiti (bevarrni), došiti (odavarrni), skratiti (rövidíteni), zakrpiti (befoltozni), porubiti, proširiti, strukirati

obim struka: derékbőség širina ramena: válszélesség dužina ruku: kezek
hosszúsága

dužina nogu: lábak hossza obim vrata: nyak kerülete

- összejövetelek, egyesületi és klubélet, levelezés – skupovi, klub i udruženja, dopisivanje (pisanje pisma)

organizacije, društva, udruženja (egyesület), asocijacije (több egyesület=asszociáció),

- társasági élet – društveni život
- civil szervezetek – цивилне организације

непрофитне организације-неонопрофитне организације, хуманитарна друштва, друштво за заштиту + акузатив (védelem), невладине организације (civil szervezetek), цивилни сектор, невладин сектор, спонзори, политичке странке, политичке партије, независна удружења (független társulatok), борци за + акузатив

- közbiztonság – javna bezbednost

СУДСКА ТЕРМИНОЛОГИЈА:

Хапшење (letartóztatás), привођење (előzetes letartóztatás), истражни затвор (örizetbe vétel), истражни судија (előzetes bíró), истражни поступак (eljárás), истрага (nyomozás), материјални доказ (anyagi bizonyíték), форензички доказ (kórboncnoki bizonyíték), саслушање (kihallgatás), оптужени (vádlott), окривљени (vádlott), осуђеник (elítelt), затвореник (bebörtönzött), сведок (tanú), тужилац (vádló), изјава (nyilatkozat), писана изјава (írásbeli nyilatkozat), увиђај (helyszínelés), алиби (alibi)

Адвокат (ügyvéd), опуномоћеник (felhatalmazott), бранилац (védő), државни тужилац (államügyész), адвокат по службеној дужности (elrendelt ügyvéd)
место злочина (tetthely), вештачење (orvosi helyszínelés), ексхумација (exhumálás), обдукција – аутопсија (boncolás)
судија (bíró), судија поротник (esküdszék bíró), порота (esküdszék), оптужни предлог (vádjavaslat), оптужница (vádemelés), изузеће (eljárás alóli kivonás), пресуда (ítélet), рок за жалбу (fellebbezési határidő), жалба (fellebbezés)
другостепени суд (másodfokú bíróság), другостепена пресуда (másodfokú ítélet), врховни суд (legfelsőbb bíróság), трговински суд (gazdasági bíróság), уставни суд (alkotmánybíróság),
изрицање казне (a büntetés kinyilatkoztatása), инспектор, одбрана (védelem), детектив, нагодба (megegyezés), тужба (vád), жалба (на тужбу fellebbezés) – (на пресуду), брањеник (védelem), заштићени сведок (védett tanú), рехабилитација (újratárgyalás, rehabilitáció), расправа (tárgyalás), писарница (jegyzőiroda), јавни бележник (közjegyző), стенограф (a tárgyalás jegyzése)

Lepota poroka

Godina: 1986. Zemlja: Jugoslavija Režija: Živko Nikolić Žanr: Socijalna drama

Glumci:

Mira Furlan ... Jaglika	Milutin Karadžić ... Luka, Jaglikin muž
Petar Božović ... Žorž	Alain Noury ... Strani nudista
Ines Kotman ... Strana nudistkinja	Mira Banjac ... Milada, šefica kampa
Eva Ras ... Žoržova žena	Dobрила Ćirković ... Kosara
Boro Stjepanović ... šef pogona, Zvonce (as Bora Stjepanović)	
Vesna Pećanac ... Žena koja vara muža	Miodrag Krstović ... Prevareni muž
Svetolik Nikačević ... Jaglikin otac	Veljko Mandić ... Miladin muž

Sinopsis:

1. Crnogorci u udaljenim selima imaju običaj da muž ubija svoju ženu maljem u glavu preko pogače, ako je dokazano neverna. U takvom okruženju živi mladi bračni par. Oni žive u siromaštvu i rado prihvataju poziv od čoveka koji je otišao na more u potrazi za lakom zaradom, da slede njegov primer. On dobija posao u fabrici soli, a ona počinje da radi kao čistačica u nudističkom kampu. U kampu upoznaje mladi bračni par stranaca i ...

2. U zaostalim selima crnogorskog krša običaj je da muž nevernu ženu maljem ubije preko pogače. U takvoj sredini živi mladi bračni par, zavetovan na doživotnu vernost. Rado prihvate poziv čoveka koji je otišao za lakom zaradom u primorje, da slede njegov primer. On se zaposli u solani, a ona kao spremačica u nudističkom kampu. Tradicionalno vaspitana, užasava se nad golotinjom, naročito kad posprema apartman dvoje mladih stranaca koje zabavlja njena zbunjenost. Uz njihov podsticaj, ona postepeno oslobađa tradicijom sputanu senzualnost...

3. Komediya Lepota poroka prikazuje haos našeg vremena, koji je nastao zbog ne postojanja morala. Ovaj film prikazuje gotovo neprepoznatljiv surovi svet one Crne Gore u čijim gorama vladaju arhaični kodovi i stravični zakoni "časti i krvi".

4. Lepota poroka je komediya koja duhovito opisuje naše vreme lišeno svih moralnih vrednosti. Ovaj film predstavlja neverovatni svet brutalnosti u planinama Crne gore gde

vladaju stari zakoni časti i krvi. Tu se pojavljuje Đorđe čovek koji je postao neko i nešto dole na obali i skroz preokreće arhaičan svet sela Međeđe. Sa sobom odvodi kuma i njegovu ženu Jagliku. Susret sa sasvim drugačijim svetom šokira dvoje ljudi više nego sto bi se moglo zamisliti i menja njihove živote. Ova priča izaziva smeh, ostavlja ukus gorčine i dilemu. U njoj suprotno običajima u krševitoj zabiti umesto da ubije ženu muž izvršava samoubistvo. Nagrade: PULA: Zlatna arena za žensku ulogu: Mira Furlan VRNJACKA BANJA: Specijalna nagrada za scenario... Međunarodni festivali: Montreal

Fukoovska Lepota poroka

- Oksimoron koji se vidi iz naslova kulturnog srpskog (crnogorskog) filma „Lepota poroka“, ukazuje na konzervativno mišljenje. Taj naslov, ma koliko da smo ga (za)voleli, označava čin oslobađanja ženske seksualnosti (Mira Furlan) kao porok. Tako je film, već na početku, tj. kod naslova, negirao samog sebe. Ali...

- Društvene institucije i socijalni kontekst žele zaustaviti širenje „perverzije“, zadatak filma je da društvo oslobodi od tabua. Ono što posebno iznenađuje je činjenica da ovaj film pokazuje jedinstvenu hrabrost u razbijanju tabua koji jednakim intenzitetom postoje i danas.

- „Lepota poroka“ (1986) je film pokojnog Živka Nikolića u kojem Mira Furlan glumi seljanku na privremenom radu u ulcinjskom nudističkom kampu. Za tradicionalistu film ima veoma liberalan stav: iako joj se suprug ubije pošto shvati da mu je žena iskusiła odnose u troje (heteroseksualne i homoseksualne) i da više ne želi voditi ljubav pokrivena lica i potpuno odevena. Za nju muško ženski odnos više ne može biti terra incognita.

5. U zaostaloj sredini živi mladi bračni par, zavetovan na doživotnu vernost. Tradicionalno vaspitana Jaglika se užasava nad golotinjom jednog mladog američkog para. U ovom slučaju, dva stranca deluju na nju oslobađajuće, jer je oni snagom svoje ispravnosti teraju da pogleda u sebe i tamo potraži odgovore koji su različiti od vladajućeg mišljenja. Različiti od svega što se u njenoj svesti godinama konstruisalo snažnim uticajem konzervativizma crnogorskog mentaliteta. Priča je dokaz kako se brzo dešava oslobađanje, ali je za njega neophodan primer kao preduslov. Pod njegovim uticajem, ona počinje da otkriva svoju seksualnost. Naime, žena koja nije videla dalje od svoje avlije počinje da se kreće, spušta se u grad, njeni horizonti se šire... Međutim, u sukobu novih i tradicionalnih, moralnih zakona, primorana je na rascep, koji je vode u ludilo, iz kojeg ona kao jedini izlaz vidi pokajanje i povratak na utabane staze krivice. Naime, ona je osuđena na moralnu propast, jer se po rigidnim i muškim crnogorskim običajima žena ocenjuje po jasno definisanom sistemu. To je jedan mizogina i hermetičan sistem.

- Važan je uticaj koji je ovaj film ostavio na širu javnost. Zanimljivo je kako je filmska umetnost od Bunjuela sistematski radila na oslobađanju seksa iz okova zabrane. Film „Lepota poroka“ sadrži eksplicitne scene. Mira Furlan je zbog njih i danas još izložena osudama. To je samo znak da je naše društvo na visokom stepenu tabuiziranosti. Razvoj modernog odnosa prema polnosti može se izjednačiti sa jačanjem moralne i estetske slobode pojedinca što je posledica sve razvijenije individualizacije ličnosti...

FORUM

Da li ste gledali ovaj film? Sta mislite o priči? Omiljeni citat? Sta uopšte mislite o tim drakonskim zakonima koji su živo ilustrovani u filmu? Vasi stavovi o svemu ostalom o čemu

se priča? Da li volite filmove koji se bave ovakvim specifičnim socijalnim tematikama a podrazumevaju malu, ograničenu sredinu, bukvalno odvojenu od ostatka sveta?

Odličan film. Iz tog filma se i danas citiraju u svakodnevnom životu replike:

"Da me vidi moja mila majka..."

"Šta ce ti oko ko da ćeš da nišaniš!"

Odlična glumačka ekipa...Mira Furlan na visini glumačkog zadatka i izuzetno smelo i brilijantno urađen lik koji je tumačila Dobrila Ćirković.

5. test A

1.	Mladi glumac je privukao publiku _____.
a) strašću	c) strast
b) strasti	d) strastima

2.	Pretio je _____.
a) pištoljem	c) pištoljom
b) sa pištoljem	c) pištolj

3.	Plašila ga je _____.
a) budućnosti	c) budućnost
b) budućnošću	d) budućnoste

4.	Zbog nepažnje izgubili smo _____.
a) dedin stari sat	c) deda stari sat
b) dedov stari sad	d) dedu stari sat

5.	U stara _____ ljudi nisu putovali helikopterom.
a) vreme	c) vremena
b) vremenu	d) vremenom

6.	Izdavao je stan _____.
a) velikim terasom	c) velikom terasom
b) sa velikim terasom	d) sa velikom terasom

7.	Nisu komforne _____.
a) kloppe drvenu donu	c) kloppe drvenih donova
b) klompu drvenom donom	d) kloppe sa drvenom donom

8.	Sva vrata _____ zatvorena pred čovekom bez veza.
a) je bila	c) su bila
b) je bile	d) su bile

9.	Previše učenika _____ puškice na kontrolnom zadatku.
a) je koristilo	c) su koristilo
b) koristiš	d) su koristili

12.	Sedam prolaznika _____ saobraćajnu nesreću.
a) je video	c) su videli
b) je videlo	d) su videla

13.	Jedna balerina _____ otkaz.
a) je dobilo	c) su dobila
b) je dobila	d) dobijem

14.	32 balerine _____ u novoj predstavi.
a) su igrala	c) su igrale
b) je igralo	d) su igrali

15.	35 mladih _____ posao u pozorištu.
a) su dobili	c) su dobile
b) je dobilo	d) je dobila

16.	U deviznom računu je imao nekoliko hiljada _____.
a) forintu	c) forinti
b) forinte	d) forinta

17.	Volim ribu bez _____.
a) kostija	c) kostima
b) kostiju	d) kosti

18.	Dugmad _____ četiri rupice na sredini.
a) su imala	c) su imali
b) su imale	d) je imao

19.	Sva dugmad _____.
a) su bila velika	c) su bile velike
b) su bili veliki	d) je bio veliki

20.	Na slici _____ nekoliko likova dece.
a) je bilo nacrtano	c) su bili nacrtani
b) je bio nacrtano	d) su bile nacrtane

21.	Tokom cele zime _____.
a) je snežilo	c) su snežili
b) je snežila	d) je snežio

22.	Na ekskurzijama u inostranstvo previše _____.
a) se pilo	c) su pio
b) je pio	d) je pilo

23.	Dobićemo nove table ako _____ novac od konkursa.
a) ću dobiti	c) budemo dobili
b) dobiću	d) budeš dobio

24.	Kupe je _____.
a) velika	c) velik
b) veliki	d) veliko

25.	U vozu je izgubio _____ voznu kartu.
a) njegov	c) svoju
b) njegovu	d) svoja

Test B 5

1.	Bio _____ srećan ako biste mogli da mi javite kada će košulja biti gotova.
a) bismo	c) bi
b) bih	d) biste

2.	Cene životnim namirnicama su drastično porasle _____.
a) u prošloj nedelji	c) prošlu nedelju
b) u prošlu nedelju	d) prošle nedelje

3.	Svi su iznosili _____ iskustva u radu sa decom ometenom u razvoju.
a) svoje	c) svoja
b) njihova	d) njihove

4.	Pevala je lepo kao _____ ...
a) prvakinja opere	c) prvakinja operi
b) prvakinom opere	d) prvakinja opere

5.	Glad _____ stanovnike pustinjskih oblasti.
a) su plašila	c) je plašila
b) je plašilo	d) je plašio

6.	Svaka zgrada sa 11 _____ i više mora da ima specijalni plan evakuacije.
a) sprat	c) sprata
b) spratova	d) spratove

7.	Ja (Svetlana) i ona _____ rođendan u restoranu hipodroma.
a) smo slavile	c) smo studirali
b) je slavili	d) su slavile

8.	Danijela i Dana pišu rad iz tržišne ekonomije u banci, njih _____ su studenti više ekonomske škole.
a) dvoje	c) dve
b) dva	d) dvojica

9.	Bilingval lakše uči nov jezik od _____ ...
a) monolingval	c) monolingvala
b) monolingvali	d) monilingvalu

10.	Svima nam je _____ to što se nastava odvijala samo pre podne.
a) odgovarali	c) odgovarale

b) odgovarala	d) odgovaralo
---------------	---------------

11.	Portir _____ je pogledao dok je ulazio u prodavnicu sa punom torbom robe.
a) mu	c) nam
b) ga	d) im

12.	Ne sećam se _____ sa prošlog časa.
a) na gradivo	c) na gradiva
b) gradiva	d) gradivo

13.	Ovog časa _____ kafu.
a) skuvam	c) kuvam
b) zakuvam	d) iskuvam

14.	Darko i Danijel _____ za upražnjeno mesto kontrolora.
a) je konkurisalo	c) je konkurisao
b) su konkurisale	d) su konkurisali

15.	Bio je mnogo lošiji učenik nego _____ ...
a) njegova brata	c) njegov brat
b) njegove brate	d) njegov brata

16.	Naručio sam kafu jer _____ se pije nešto što će me probuditi.
a) meni	c) mene
b) mi	d) me

17.	_____ nismo mogli da primimo sve goste koji su hteli da nas posete.
a) prošle sezone	c) prošloj sezonu
b) u prošle sezone	d) prošli sezon

18.	To _____ đavo kakvog je veliki slikar naslikao.
a) je bila	c) je bilo
b) je bio	d) su bile

National geographic

2. lekcija

SMRT OMERA I MERIME NARODNA PESMA

Omer i Merima su se zavoleli. Omerova majka je to videla i rekla je Omeru da se ne ženi Merimom, jer će mu ona naći bolju. Majka je htela da Omer oženi Fatu, zato što je ona bogata. Omer kaže majci da on ne želi Fatu, nego Merimu. Majka ga nije slušala. Na silu je oženila Omera Fatom.

Uveče, kad su ostali sami, Omer je rekao Fati da je lepša od Merime, ali da on ipak voli Merimu. Rekao je da mu donese pribor za pisanje i papir da napiše majci pismo. Bojao se da će majka optužiti Fatu da ga je ubila. Kada je napisao pismo majci, rekao je Fati da ga mrtvog pronesu pred kućom Merime. Hteo je da ga Merima poljubi mrtvog, kad nije mogla živog. Kada je ovo rekao, onda je umro.

Ujutru je majka došla u njihovu sobu, videla je da je Omer mrtav. Rekla je Fati da ga je ona ubila. Fata je pokazala Omerovo pismo. Majka je pročitala pismo, počela da plače. Ona je uradila ono što je sin tražio. Mrtvog su ga nosili pored Merimine kuće. Merima je osetila miris Omerove duše. Izašla je ispred kuće i videla je mrtvog mladića. Rekla je da hoće mrtvog da ga poljubi, kada nije mogla živog. Poljubila ga je i onda je i ona umrla. Sahranili su ih zajedno, a na groblju se tuku dve majke i proklinju one koji rastave mlade.

Spisak reči:

1. SINONIMI:

opaziti – primetiti _____
besediti – govoriti – reći – kazati _____
ložnica – spavaća soba _____
(h)artija – papir _____
potpomoći – pomoći – ispomoći – pripomoći _____
umoriti – ubiti _____
đul rumeni – crvena ruža (rumeni obrazi, rumeno lice) _____
pokraj – kraj – pored _____
celivati – poljubiti _____
izustiti – izgovoriti – reći – kazati _____
uraniti – poraniti – rano raniti _____
ciknuti, viknuti – vrisnuti, urliknuti _____
počinuti – zaspali, umreti _____
mučiti – ćutati _____
ne mari – ne haje, nije (ga, je) briga _____
sokak – ulica _____
sitan – sićušan – mali _____
primaknuti se – prići bliže – približiti se _____
sablja – mač _____
rastaviti – razdvojiti _____
sila – snaga – moć _____

2. FRAZE:

ostavi me na miru _____
dušu ispustiti (izusti pa dušu ispusti) _____
suze prolivati _____

3. OPISNO OBJAŠNJENJE REČI:

straža _____
blago _____
glas _____
buket _____
reč _____
mladenci _____
grana _____

biser _____
 sanduk _____
 raka _____

4. SVRŠENI – NESVRŠENI GLAGOLI - Glagolski prilog prošli i sadašnji

Glagolski prilog prošli	Glagolski prilog sadašnji
svršeni glagoli	nesvršeni glagoli
-vši	-ći
otpevati otpeva – ti (infinitivna osnova + -vši) otpeva – vši	pevati pevaju (3. l. mn. prezenta + -ći) pevajući
	cvetati
proneti	
naveseliti se	
naigrati se	
napevati se	
osvanuti	
spustiti	
spustiti	
doneti	
posuti	
	proklinjati
poneti	
	cvetati
proneti	
naveseliti se	
naigrati se	
-----	(pobedljiv) klevetati
-----	činiti se
strčati	-----
satesati	-----

Govorne vežbe:

1. uputstvo za korišćenje mikrotalasne (neko ispekao svog ljubimca...)
2. Na slovo ... B... imenica-pridev-glagol ... od 3-5 slova, od 5-7 slova

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA - 2006. május

I. Olvasott szöveg értése

I

Шта је изостало? Допуните реченице доле наведеним речима и изразима тако да реченице добију потпуни смисао. Радите по узорку (0)! Речи су дате у погрешном редоследу.

Јунак дана

да иде зубару, прича, дечја колица, као небо, специјалисти, у пилулама, изненађења, врло рано, амбуланте, котураљке

У нашој згради на другом (0) станује Драган. У нашој згради на другом спрату станује Драган.

Наша породица живи у једном новом насељу ван центра града. Куће су високе, од 10 до 12 спратова. Зато ту има много деце која се заједно играју и друже у парку испред куће.

Станују ту и Миле и једна сека Мара, али ово је (1) о Драгану. Драган је леп дечак, очи су му округле као кликери и плаве

..... (2). Уста су му мала, румена, али за зубе нема шта да се каже, јер их он скоро и нема. Зуби су му порасли, али је стално јео бонбоне и зато је често морао (3) зубару. Само он није ишао сам, њега су водили, просто вукли. А то је изгледало овако: мама му стави на ноге

..... (4), за руку га ухвати деда, за другу тата, а мама га гура као (5). Драган тада пишти тако да деца мисле како то јури локомотива, па беже с пута.

Зубар је имао муке с Драганом. И други лекари су имали муке с њим, мучили су се с Драганом (6) за грло, нос и уши, за стомачне болести, специјалисти за ишчашену руку или ногу. Кад је требало ићи лекару увек је било вриске.

Али данас се десило чудо! Драган је устао (7) обукао чисту кошуљу, узео здравствену легитимацију и казао баки: „Ја идем да се пелцујем!“ Бака се срушила од (8). Мама је пала у несвест. Тата није могао да се помери с места. До (9) је Драган размишљао: „Да знају само да примам вакцину (10) и да ме лекар неће боцнути инјекцијом, још би се више изненадили!“ Бака и Драганови родитељи се ипак нису изненадили. Врло добро су познавали свог сина, знали су да добровољно неће ићи да се пелцује. А и лекар их је обавестио о начину давања вакцине. Но, Драгану нису рекли ништа, препустили су му да се осећа „јунаком дана.“

II

Дечје позориште у Суботици

СУБОТИЦА. – Директор Дечјег позоришта „Gyermekszínház” Слободан Марковић јуче је поднео оставку због поремећених међуљудских односа који му, како је написао у образложењу, објективно не омогућавају организационо и стваралачко руковођење овом установом. Марковић у оставци се није детаљно изјаснио о томе који су то „поремећени међуљудски односи.“ Даје се само нагађати шта је прави разлог који спречава организационо и стваралачко руковођење дечјим позориштом. Управни одбор прихватио је оставку уз кратко образложење да је минулих деценија и по успешно водио ову установу и, захваљујући досадашњим успесима, „констатујемо да несноси ни радну, ни материјалну одговорност“. Марковић је у оставци истакао да је овај театар под његовим руководством обишао сцене Софије, Варне, Силистре, Крајове, Букурешта, Темишвара, Мистелбаха, Братиславе, Берлина, Малмеа, Санкт Петербурга, Варшаве, а лане је гостовао и у Мексикоу. Због бројних успеха на међународној и домаћој сцени Дечје позориште добило је више награда, међу њима и – Вукову награду. Овај театар покренуо је и Међународни фестивал позоришта за децу, уз помоћ Скупштине општине и министарства за културу Србије. О Марковићевом успешном раду на функцији директора позоришта саме за себе говоре многе турнеје по свету, тамо постигнути успеси, као и то да је Србија позориште наградила Вуковом наградом – па није јасно зашто је заправо дошло до конфликта и оставке. „Када ми је у јулу Управни одбор поклатио поверење за нови мандат, сматрао сам да је

у то укалкулисан део мојих заслуга. Али – написао је Марковић у оставци – преварио сам се. Док сам са ансамблом борао у Нишу, сазвана је седница Управног одбора како би се размотрила једна врло монструозна оптужба против мене, иницирана од председника организације синдиката. О томе ме нико није обавестио, пожурило се са конференцијама за новинаре, формирана је Комисија да би испитала наводе оптужбе. Због тога што је у решавању овог проблема, из неких других разлога, прихваћена једна нелогична и ирационална варијанта – уместо да се „оптужени“, на основу доказа, ослободи оптужбе и да се потраже прави кривци, прибегло се варијанти „поштовања већине“, као иницијатора за ултимативно смењивање директора, не упуштајући се у то како се до те већине дошло, да ли је испоштован Закон и како је функционисао метод притиска“. Обожаватељи и гледаоци Дечјег позоришта и напротив овог поступка, како га је Марковић описао, верују да ће ово позориште још дуго забављати децу и одраслу публику.

Испуните таблицу по узорку (0). Установите да ли доле наведене тврдње одговарају садржају текста.

	тачно	нетачно
(0) Директор Дечјег позоришта је поднео оставку.	X	
11. Због здравствених проблема.		
12. Управни одбор је прихватио његову оставку.		
13. Уз примедбу да није успешно водио установу.		
14. За успехе је ово позориште више пута награђено.		
15. Покренули су Међународни фестивал позоришта за децу.		
16. Директору није понуђен нови мандат.		
17. Управни одбор је покренуо против њега оптужбу.		
18. О томе су га и обавестили.		
19. Брзо је сазвана конференција за новинаре.		
20. „Оптужени“ није имао могућности да се брани.		

III

Прочитајте текст и одговорите на питања по узорку (0)!

Антологија српске поезије на француском језику

Крајем 2002. године у издању београдског „Платоа“ изашла је невелика, али драгоцену књига-антологија српске поезије на француском језику. Од самих зачетака, од рађања идеје и почетка рада на овој књизи па до њеног излажења прошло је двадесет и шест година. Далеке 1976. године француски песник – преводилац, како из поговора сазнајемо, Пушкина, Љермонтова, Блока, Ахматове, Јесењина, Манделштама и Бродског – Жан-Марк Бордије, и српски песник Милован Данојлић почели су се договарати о потреби да се састави, преведе и изда на француском језику један антологијски преглед српског песништва. „Рад на антологији је текао безнадежно споро, али се никад није прекидао“, пише Данојлић у једној од најновијих својих књига, како би на крају исте реченице саопштио да антологију неће стићи да заврше. Антологија је, као што се из овог написа види, додуше изашла, али недовршена. И сам

одличан познавалац француског језика и културе, Милован Данојлић је саставио репрезентативан избор из српске поезије од старијих времена до – како се обично каже – „наших дана“, и француском преводиоцу дао дословно, такозване „сирове“ преводе. Француски песник – преводилац је, нажалост, стигао да препева једва трећину онога што му је било припремљено, јер је нагло оболео и 2001. умро. Тако је у антологију ушло свега двадесет песника за четрдесетак песама, док две трећине избора и сировог превода чека свог, неког другог, песника-преводиоца. Но и овако крња, антологија даје леп пресек српске поезије XIX и XX stoleћа. Чим прелистам ову књигу, одмах пада у очи да Данојлић у избор није унео ни једног живог песника. За такав поступак се одлучио вероватно зато што добро познаје осетљивост своје сабраће на перу па да је неке унео, увредили би се сви они који би изостали. А пошто су сви изостали, могу да се увреде сви или нико. Међу преминулима је лакше правити селекцију. Мртви песници се не вређају. Како се може очекивати, антологија српског песништва ће пожети успех. А успех може да мотивише неког од преводилаца да Французе упознају и са живим српским песницима.

*0. Какву књигу је објавило издавачко предузеће „Плато“?
Антологију српске поезије на француском језику.*

21. Колико времена се радило на књизи?

.....

22. Ко је радио на овом издању?

.....

23. Шта каже Данојлић о току рада?

.....

24. Да ли је књига довршена?

.....

25. Које епохе обухвата преглед српске поезије?

.....

26. Како је преводио француски песник српске песме, када није знао српски?

.....

27. Зашто је антологија остала недовршена?

.....

28. Колико песника и колико песама садржи антологија?

.....

29. Да ли су присутни у антологији?

.....

30. Зашто се Данојлић одлучио за такав поступак?

.....

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA - 2006. május

II. Nyelvhelyesség

I

Упишите у текст компаративе придева који се налазе са стране. Радите по узорку (0)!

Фудбалска утакмица

Данашњи дан је био (0) него јучерашњи.
Данашњи дан је био лепши него јучерашњи. Два тима средњих школа већ дуго се спрема за фудбалску утакмицу. Атмосфера међу навијачима са обе стране била је све напетија. Чак су и девојке биле узбуђене. Напокон је куцнуо час за утакмицу. Запиштила је судачка пиштаљка и лопта је полетела. Била је (1) од стреле. Домаћа публика је бодрила своје: Држ, не дај! (2) сте од њих! Хајде, Јово, буди (3)! Игра је бивала све (4) и све (5).
Било је међу навијачима много младих, а дошли су и (6). Није се могло разликовати ко је (7): млади, или стари. Нови велико терен је био (8) и (9) од оног старог. Изградили су га млади да би им игра дала (10) задовољство.
Много су тренирали за ову утакмицу и својом победом нису разочарали публику. По завршетку утакмице сви су им честитали, а после тога сви заједно прославили победу. Слављу су се придружили и чланови „непријатељског” тима, јер спорт не нарушава пријатељство.

Леп-лепши
1. брз-бржа
2. добар-бољи
3. оштар-оштрији
4. жестока-жешћа
5. напета-напетија
6. стари-старији
7. одушевљен-одушевљенији
8. широк-шири
9. дуг-дужи
10. велико-веће

II

У текст упишите присвојне заменице које су изостале по узорку (0)!

Велика кућа

Могућности:

наш	свој	мој	њихов	његов
-----	------	-----	-------	-------

..... (0) породица је велика. Наша (0) породица је велика.

У (1) кући има много дружине. Баш се може казати: велика кућа! Ето, баш да их набројим: Себе и (2) Симу нећу ни рачунати. Ту је (3) син Павле, (4) жена Олива и (5) деца. Имам још једног сина којег смо јесенас оженили, он често долази са (6) младом. Куд ћеш више? И лепо је то кад је пуна кућа чељади, кад све бруји живот у њој. И годи срцу погледати озбиљна, весела и млада лица. И посао ту одмиче и све је на (7) месту, како треба, и ништа ту не запиње и све се

уради. Па и(8) старо срце се каткад развесели и разигра кад погледам око себе(9) синове, снахе и унучад, онако чиле и свеже. Видим (10) лица румена и млада, како сјају од радости и задовољства, видим како их живот весели.

III

Допуните ове реченице тако да на одређено место упишете реч која смислом одговара објашњењу у заградама. Радите по узорку (0)!

Изградња нових објеката

Обала језера постала је велико (0) (место на којем се гради). Обала језера постала је велико градилиште.

Граде се два нова хотела на месту где су раније била (1) (места где расте кукуруз). Уз хотеле биће уређено (2) (место за купање). Изградиће се и велико (3) (место за паркирање аутомобила). Спортисти ће имати неколико(4) (отворена места за игру) за различите спортове. Уз обалу језера протезаће се (5) (место за шетњу). Ту ће бити и неколико децјих (6) (место за игру).(7) (земља на којој се гради) ће бити економично искориштено. Не далеко од хотела градиће се још једно (8) (место за одмор). За професионалне пливаче гради се и (9) (место за пливање). Не далеко од тих објеката налази се (10) (место где пристају бродови). Тако се некада напуштени терен претвара у прави спортски и забавни центар на радост становника који живе у оближњем насељу.

купалиште-штрاند-плажа	игралишта
пристаниште-лука	земљиште
одмаралиште	кукурузишта
шеталиште	пливалиште-базен
паркиралиште	игралишта

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA - 2006. május

III. Hallott szöveg értése

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA - 2006. május

IV. Íráskészség

I

Напишите излагање од 100 до 150 речи о улози спорта у људском животу. Задржите се дуже на спорту који највише волите или цените.

Гране спортова;

Професионални и врхунски спортисти;

Улога спорта у животу сваког појединца: у сфери здравља, у развоју позитивне личности, такмичарског духа...;

Да ли спорт формира здраву конкуренцију, или супротно?

Припадност некој заједници као мотивација.

Којим се спортом бавите и зашто?

II

Од ових задатака изаберите један!

1. Купујте аутомобиле на кредит! Путујте авионом ако волите удобност и брзину! Купујте детерџенте, зубне пасте, шампоне те и те марке. Свакодневно слушамо и гледамо сличне рекламе. У излагању од 200 до 250 речи напишите мишљење о овој појави!

Да ли се исплати куповати кола на кредит;
Путовање авионом, брзина, безбедност ...;
Цене рекламираних производа и њихов ефекат;
Понуде алтернативних лекова без лекарског налога;

Да ли вас буну када гледани филм прекидају рекламе; шта мислите шта је прави разлог и циљ емитовања толиких реклама?

2. По неким прорачунима почетком ове године постојало је 28. 125.836 сајтова на Интернету. Та понуда је огромна. Напишите своје мишљење о томе у излагању од 200 до 250 речи!

Предност и лоше стране, односно опасност због толиког напредовања информатике;
Мноштво података и баратање међу њима;
За сваки сајт треба утрошити бар један минут, што значи да је немогуће све прочитати.
Да ли се није лакше снаћи у лексиконима;
Занемаривање читања књига и посете библиотекама; Деца и Интернет.
Колико времена проводите дневно на рачунару и ради чега?

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE NYELVHELYESSÉG

A kazettán hallható szövegek

I

Трагови метака Гаврила Принципа

Материјална сведочанства о атентату у Сарајеву, који је био повод за почетак Првог светског рата, данас се чувају у Војно-историјском музеју у Бечу

Недавно се навршило 90 година од почетка Првог светског рата, који је за собом оставио несагледиве последице у многим државама. Не и разлог, али свакако повод за рат, био је атентат на аустроугарског престолонаследника, надвојводу Франца Фердинанда у Сарајеву, 18. јуна 1914. године. Војни кругови и влада Аустроугарске видели су у атентату повод за напад на Србију.

Данас се у главном граду Аустрије могу видети изложени многи предмети повезани са сарајевским атентатом. Добро очувани аутомобил у којем је Гаврило Принцип убио аустроугарског престолонаследника и његову жену Софију, налази се у једној од изложбених просторија бечког Војно-историјског музеја. На каросерији, изнад задњег десног блатобрана, добро се види рупа од метка. Пробушивши каросерију, други метак је смртно ранио престолонаследникову супругу. Погођена у пределу трбуха, убрзо је издахнула.

На старом кабриолету нема трагова првог метка, оног којим је Принцип погодио Франца Фердинанда. Међутим, на грудима расечена надвојводина униформа, с видљивим траговима крви, може да се види у једној витрини, недалеко од аутомобила. Хабзбуршки престолонаследник је био погођен у врат. Према речима доктора Манфри Раухенштајнера, директора бечког Војно-историјског музеја и универзитетског професора историје, Францу Фердинанду су се због унутрашњег крварења плућа убрзо напунила крвљу. Згрчио се и пратиоци нису одмах могли да му пронађу рану. Расекли су униформу на грудима, али је све било узалуд. Код такве повреде артерије, није му било спаса, каже професор Раухенштајнер.

*0. Када је избио Први светски рат?
Нешто више од пре 90 година 1914.*

1. Да ли је атентат на Франца Фердинанда био прави разлог избијања рата?

.....

2. Ко је био Франц Фердинанд?

.....

3. Како је на атентат реаговала аустроугарска влада?

.....

4. Шта је изложено у Бечу?

.....

5. Ко је убио Франца Фердинанда, и где се он тада налазио?

.....

6. Ко је још био жртва атентата?

.....

7. Шта се види на каросерији аутомобила?

.....

8. Где је погодио други метак његову супругу?

.....

9. Шта је изложено у витрини?

.....

10. Како су пронашли рану на телу Франца Фердинанда?

.....

II

Чудновата воћка

Орах је старо дрво пореклом из Азије које је вековима имало почасно место у

митологијама индоевропских народа. Некада је ова вођка расла и по београдским баштама, а данас тек по приградским насељима може да се нађе по које стабло. Култ дрвета је од најстаријих, са којим се црква брзо помирила. Тако орах од старих времена па до данас има своју посебну симболику.

Орах се код старих Словена доводио у везу са подземним светом и његовим демонима. На ораху се најрадије скупљају вештице на који налећу као слепи мишеви. По народном веровању, ономе ко се пење на орах, може се десити да вештице поједу срце. Ко под њима заспи, изгубиће снагу и памет, кажу, а ако не посече орахово дрво, мора и сам да умре. Млад човек не треба да сади орах, јер по народном веровању, он ће умрети, кад стабло одебља као његов врат.

Плод ораха има исто дејство као и само стабло. На Бадње вече (уочи Божића), бацају се ораси око огњишта, у углове соба и уз оцак, да би се на тај начин отерали демони и вештице, као и свако зло. Тако ће на Божић владати мир и срећа у кући, пошто су зли дуси орасима протерани из ње.

Орах се код Срба сади испред куће, да скупи демоне, и не пусти их у кућу. Зато је вероватно остао обичај да домаћини саде испред куће орах. Тако у неким селима и данас можемо да видимо читав дрворед ораха, јер га има испред сваке куће. Некада су се деца тукла око тога ко ће више ораха да набере, а данас траже савремене играчке и узбудљиве игре, а орах се заборавља, као и мит који се око овог дрвета вековима плео.

0. А) Орах је чаробно поврће. Б) Орах је чудновата вођка. В) Орах је по веровању најобичнија вођка.	11. А) Орах је пореклом са Блиског Истока. Б) Орах потиче из Јужне Америке. В) Води порекло из Азије.
12. А) Данас га још виђамо у београдским баштама. Б) Расте само у приградским насељима и селима. В) Расте и на обали мора.	13. А) Црква се брзо помирила са култом овог дрвета. Б) Црква је протестовала због култа. В) Црква уопште није знала за култ ораха.
14. А) Код старих Словена је орах симбол благостања. Б) На дрвету се – према легенди – сакупљају вештице. В) Вештице поједу слепе мишеве који налећу на њих.	15. А) По веровању, ко се пење на орах, имаће јако срце. Б) Сваки млад човек треба да посади једно дрво ораха. В) Ко под орахом заспи, изгубиће снагу и памет.
16. А) Плод ораха има исто дејство као и стабло. Б) Плод ораха може бити отрован. В) Не смеју га јести деца.	17. А) На Бадње вече деца бацају орахе и тако се играју. Б) Ораси се не смеју бацати око огњишта и оцака. В) Бацањем ораха истераће се из куће демони и вештице.
18. А) Орах се код Срба сади насред дворишта. Б) Испред куће. В) Близу бунара.	19. А) Да би добио доста воде. Б) Да би било довољно хладовине у дворишту. В) Да не пусти у кућу демоне.
20	

<p>А) Није обичај да се испред кућа саде ораси.</p> <p>Б) Понегде се види само по једно дрво.</p> <p>В) Обичај је остао да се ораси саде испред кућа, зато често виђамо читав дрворед ораха.</p>	
--	--

III

Највећи фалсификатор свих времена

Његово име било је на врху листе криминалаца које су тражиле многе полиције света, али рачунао је да у општој гужви нико нема времена да проверава његово име и његову прошлост. Тако је и било: као туриста, Еуген Зотов није имао право да се настани у Лихтенштајну, али нико, укључујући и полицију, није имао срца да протера старца тужног погледа, који је уз то и дивно цртао. Баш због тих дивних графика које је правио у околини Вадуца, а затим јефтино продавао да би преживео, било је лакше заборавити на прописе и оставити га да у миру проводи старачке дане. Једне вечери повео се разговор о лепоти разних европских банкнота и Зотов је одмах изјавио да Швајцарска има најлепше новчанице на свету.

Американци су највеће будале – рекао је Зотов – јер су им све новчанице, без обзира на вредност, исте величине! Они просто маме фалсификаторе да их ови науче памети.

Зотов је имао бакарне плочице са изгравираним цртежима америчких новчаница. Узео је неколико правих новчаница од једног долара и посебном хемикалијом са њих избрисао цртеж. Затим је на том папиру штампао новчанице од сто долара које су биле савршено верне оригиналу. Када је одштампао педесет новчаница од по сто долара, Зотов их је пустио у промет. Нико ништа није приметио!

Пошто су фалсификати после провере серијских бројева откривени, америчка влада је покренула тајну истрагу у Швајцарској, која је на крају одвела у Лихтенштајн, све до једног старог професора – сликара руског порекла. Ускоро после тога, лихтенштајнски и швајцарски полицајци, уз присуство једног америчког тајног агента, претресли су сликарев стан и нашли лажне новчанице и плоче за штампање.

Испуните таблицу по узорку (0)! Установите да ли су тврдње истините или лажне.

	тачно	нетачно
0 Име Еугена Зотова било је на првом месту листе криминалаца.	X	
21. Бојао се да ће га европска полиција пронаћи по имену.		
22. Нико није имао срца да протера старца, чак ни полиција.		
23. Дивно је цртао, од својих графика је живео.		
24. Зотову се швајцарске новчанице нису допале.		
25. Американци су према Зотову будале, јер су им све новчанице исте величине.		
26. Фалсификоване новчанице је цртао угљем.		
27. Имао је плочице од бакра са изгравираним цртежима.		

28. Од новчаница од једног долара с хемикалијом избрисао је цртеж и штампао 100 долара.		
29. Полиција је одмах приметила фалсификацију.		
30. Потрага је покренута у Америци.		

ISKAZIVANJE DOPADANJA

dopada (svida) mi se...
 vrlo je lep (dobar, prijatan, drag, pažljiv...)
 dobro si to uradio (odabrao, rasporedio, planirao...)
 baš mi odgovara (prija...)

ISKAZIVANJE SAOSEĆANJA

Žao mi je (što niste uspjeli, što niste imali sreće, što se tako dogodilo...)
 Veoma mi je žao...
 Baš mi je krivo...
 Saosećam sa vama...
 Tako vas razumem...
 Iskreno saučešće.
 Primite naše iskreno saučešće.
 Učestvujemo u vašem bolu.

EX PONTO IVO ANDRIĆ

Ex ponto(lat.)-naslov za ovu pesmu Andrić je preuzeo iz dela starog rimskog pesnika Ovidija Epistolaria ex Ponto (Pisma iz Ponta), čiju je sudbinu izgnanika delio i sam bačen u tamnicu za vreme I svetskog rata

#

I što pogledam, sve je pjesma, i čega god se taknem, sve je bol.

#

Sva tragika mog sadašnjeg života se može stegnuti u jednu riječ:samoća.
 Muka i neplodnost mog života potiču od ove strahovite izolacije u kojoj se ledim i kamenim i propadam kao napuštene kuće u koje niko ne dira, ali one-baš zato jer niko u njima ne stanuje-propadaju i ruše se stalno i polagano, kao da ih nevidljiva ruka kida.

#

EPILOG

Mnogo samuješ i dugo ćutiš, sine moj, zatravljen si snovima, izmoren putevima duha. Lik ti je pognut i lice blijedo, duboko spuštene vjeđe i glas kao škripa tamničkih vrata. Izadi u ljetni dan, sine moj!
 -Šta si video u ljetni dan, sine moj?
 Vidio sam da je zemlja jaka i nebo vječno, a čovek slab i kratkovjek.
 -Šta si video, sine moj, u ljetni dan?
 Vidio sam da je ljubav kratka, a glad vječna.
 -Šta si vidio, sine moj, u ljetni dan?

Vidio sam da je ovaj život stvar mučna, koja se sastoji od nepravilne izmjene grijeha i nesreće, da živjeti znači slagati varku na varku.

-Hoćeš da usniš, sine moj?

Ne, oče, idem da **živim**.

B92 – pismena vežba

JELISAVETA - Balet u dva čina (osam slika).

Muzika: Zoran Erić.

Koreografija i libretto: Lidija Pilipenko, prema drami Đure Jakšića

Jelisaveta, kneginja crnogorska.

Vreme i mesto: Crna Gora i Venecija, krajem 15. veka.

Prvi čin, prva slika: U Crnu Goru stiže glasnik iz Venecije i potvrđuje najavljene pretnje sve moćnije turske imperije, moleći za pomoć. Podseća crnogorskog kneza, Đurđa Crnojevića, da je duždu, Jelisavetinom ocu, obećao pomoć od hiljadu crnogorskih vojnika.

Dok u većnicu ulaze knezovi i vojvode predvođeni Radošem Orlovićem, velikim patriotom, knez Đurađ razmišlja o teškoj odluci koju mora da donese.

Posle duže rasprave, odlučuju da odbiju mletački zahtev. U većnici koja se polako prazni ostaje kapetan Đuraško koji je do Jelisavetinog dolaska bio veoma blizak knezu, ali ponesen njenom lepotom i rastrzan strastima, postao je lak plen i žrtva intriga koje Jelisaveta plete.

Druga slika: U odajama kneginje Jelisavete, kapetan Đuraško se predaje njenim čarima. Ali tu je i protivusluga: kneginja želi da budu uklonjeni oni koji su odbili poslušnost njenoj domovini - pre svih Radoš Orlović i knežev brat Staniša.

Vujo, perjanik, odan knezu do smrti, uklanja tragove preljube otkrivajući pri tom i Jelisavetine planove. On je, zapravo, prezire, jer je za njega uvek bila strankinja.

Kad ostane sama sa mužem, Jelisaveta ga lako nagovori da otera u progonstvo Radoša Orlovića. Dolazo Staniša i na sve načine pokušava da utiče na promenu te odluke, ali bez uspeha.

Treća slika: Opterećen grižom savesti, Đuraško beži iz dvora i vraća se sinu Ivanu i ženi Marti koja mu, uprkos nanetom bolu, prašta preljubu.

Četvrta slika: Radoš Orlović je prognan i Staniša, zaslepljen mržnjom prema Mlečanima, sakuplja vojsku u savezu sa Turcima i kreće protiv brata i Jelisavete. Bezumni čin izdaje pokušava da spreči Radoš, ali bez uspeha, jer se i njegova kći Marta pridružuje pobunjenicima. Starac ostaje očajan i sam, jer jedini naslućuje nesreću koja će zadesiti Crnogorce.

Drugi čin, prva slika: U kneževskim odajama, Đurađ i Jelisaveta su opterećeni svako svojom grižom savesti. Jelisavetu sve češće progone strašni snovi.

Druga slika: Snovi postaju sve strašniji, i Jelisaveta vidi smrt svih koje je svojim spletkama osudila, a nju samu progoni Marta, Đuraškova žena. Kneginja gubi razum.

Treća slika: Jelisaveti se priviđa rodni grad i scene iz detinjstva i bezbrižne mladosti, sve do tužne i ugovorene udaje za crnogorskog kneza koji je zauzvrat obećao mletačkom duždu sve što se od njega tražilo.

Četvrta slika: Svi su na okupu, suočeni sa blizinom građanskog rata. Iako vraćen iz progonstva, najtužniji je Radoš Orlović, koji nije uspeo da spreči tragičan tok događaja. Jedino je Jelisaveta, zatvorena u svoj svet pomračenog uma, nesvesna događaja koji predstoje...

LIKOVİ:

Jelisaveta – žena Đurđa Crnojevića, ćerka dužda

Đurađ Crnojević – knez Crne Gore

Staniša – brat Đurđa Crnojevića

kapetan Đuraško – bio prijatelj kneza, zavela ga je Jelisaveta
Marta – Đuraškova žena, ćerka Radoša Orlovića
Ivan – sin Marte i Đuraška
Radoš Orlović – prijatelj kneza

6. SZABADIDŐ, SZÓRAKOZÁS, KULTÚRA – SLOBODNO VREME, ZABAVA, KULTURA

- a szabadidő eltöltése, szórakozási lehetőségek – korišćenje slobodnog vremena, mogućnosti zabave

kafić, diskoteka, hobi, sport, koncerti, društvene mreže (közösségi portálok),

- egyéni érdeklődés, hobbik – lična interesovanja, hobi

HOBII: ribolov, lov, kućni ljubimci (házi kedvencek), muzika, kolekcionar raznih predmeta (különbféle tárgyakat gyűjtő) (markice - bélyeg, slike, salвете, privesci – díszek a kulcsokon, značke - kitűző...)

гледање старих црно-белих филмова, сакупљање салвета, решавање укрштеница (keresztrejtvény-fejtés), израда макета бродова и авиона (makettépítés), пењање на планинске врхове (hegymászás), Филателија (bélyeggyűjtés), Нумизматика (régipénzgyűjtés), колекционар (értékes tárgyak gyűjtője),

сакупљамо:

кутије цигара, кутије шибица (gyufa), лименке сокова, старе улазнице за бејзбол утакмице, предмете са Титаника, сличице кошаркаша (képecskék), потписе (аутограме) певача, постере познатих личности, група и глумаца, старе бицикле, уметничке слике (művészi képek), разгледнице (képeslapok), старе фотографије, стари намештај (bútor), антиквитете (antikvitások), накит (ékszer), дијаманте (gyémánt), старе књиге, предмете афричких племена (törzs), старе плоче (lemezek), значке (kitűző), сувенире, сакупљање лутака (játékbaba), старих сатова, дрвених играчака...

судоку, решавање ребуса (rejtvény), шах

планинарење (hegymászás), банциџампинг, рели трке (galiverseny), припитомљавање (állatidomítás) змија, крокодила и шкорпија

гајење цвећа (virágtermesztés), слушање музике, медитација, штрикање (kötés), хеклање (horgolás), кукичење (hímzés), израда гоблена (goblen készítés), кување ретких јела (rikta),

- színház, mozi, opera, koncert – pozorište, bioskop, opera, koncert

repertoar, rezervacija karata, pozorišni program

INSTRUMENTI: duvački, udaraljke,

Žičani: 1. **Gudački (vonós):** violina, viola, violončelo i kontrabas.

2. trzni (pengetős): harfa i gitara.

3. udarni (billentyűs): klavir, cimbal, organ, orgulje (templomi)

Duvački: 1. **drveni:** flauta, pikolo flauta, oboa, engleski rog, klarinet, fagot i saksofon.

2. limeni (réz): tuba, trombon, tuba i horna.

Posebnoj podeli pripadaju (különböző felosztás) orgulje (cevi su joj i metalne i drvene), harmonijum i harmonika,

Udaraljke: 1. **Opnozvučni:** timpani i razne vrste bubnjeva.

2. Metalozvučni: zvona (harang), zvončići (csöngő), čelesta, vibrafon, trijangel, gong, čineli
3. Drvozvučne: klaves, drveni doboš, kastanjete, ksilofon, marimba, itd.

gledalište (nézőtér), gledaoci (nézők), publika, repertoar, glavni glumac, sporedni glumci (mellékszereplők), glavni – sporedni lik (alakok), hor, orkestar, dirigent, rekviziti (kellékek), kulise, kamerna scena (kisebb termek), sezona, premijera, blagajna – biletarnica (pénztár), numerisana sedišta (számozott ülőhely), podela uloga (szereposztás)

scena (színpad a díszlettel), bina (színpad), zavesa függöny (se diže, se spušta), lože (páholyok), parter

scenarij (szövegkönyv), režija (rendezés), koreografija, činovi (felvonás), slike, libreto, reflektori, sufler (súgó), dubler (beugró színész), kaskader

opereta, opera, balet, mjuzikl, tragi-komedija, drama, komedija, tragedija

jak aplauz, slab aplauz, pljesak (taps), bis (visszataps)

- **tévé (műsorfajták), újság, rádió – TV (vrste programa), novine, radio**

dnevne novine, jutarnje novine (jutarnji list), večernje novine (večernji list), nedeljnik (hetilap), politički magazin, mesečnik (havilap), specijalno izdanje (különleges kiadás), časopis (folyóirat), periodika (szakfolyóirat), književne novine (irodalmi újságok), modni časopis (divatlap), porodični magazin (családi lap), enigmatika (rejtvényűjság), ukrštenice (keresztrejtvényes újságok), žuta štampa (bulvárlap), tabloidi, sportska štampa (sportlap), glavni i odgovorni urednik (fő és felelős szerksztő), tiraž (példányszám), uređivačka politika (szerksztési politika), saradnici (munkatársak), novinar, snimatelj (kameraman), fotoreporter, članak (cikk), intervju, reportaža, vest, feljton (cikksorozat), naslovna strana (főoldal), glavni naslovi (főcímek), podnaslov (alcím), nadnaslov (cím felletti cím), komentari, reč urednika (a szerkesztő szava),

BAJKE (mesék): babaroga-veštica (boszorkány), Snežana i sedam patuljaka (Hófehérke és a hét törpe), Pepeljuga (Hamupipőke), zmaj, klovn, pajac (bohóc), Ivica i Marica (Jancsi és Juliska), Crvenkapa (Piroska), Vuk i sedam jarića (A farkas és a 7 kecskegida), Tri praseta, zla maćeha (a gonosz mostoha), zla veštica (a gonosz boszorkány), dobra vila (jótündér), vila (tündér), kralj/kraljica, car/carica, princ/princeza, začarana lepotica (elvarázsol), čarobnjak (varázsló)

FILMOVI I SERIJE: komedija, horor, ljubavni, ratni, akcioni, dečiji, porodični, film strave i užasa (Fűrész típusú filmek),

TV program: Serija – epizoda, Emisija (műsor), specijalna emisija, Kulturno – umetnički program, Reklame, reklamni blok, blok reklama, epp – ekonomsko propagandni program (reklám), TV spot – video spot – muzički spot – video klip, Vesti, Dnevnik, Informativni program, Dokumentarni program, Politička emisija, Filmski program, Muzički program, Naučno – popularni program (köztudományos program), Obrazovni program (művelődési program), Zabavni program (szórakoztatási), Jutarnji program, Sportski program, meč, utakmica, takmičenje, Dramski program, Program za decu, Crtani film, animirani film, Igrani film: komedija, tragedija, triler, akcioni film, naučno-fantastični film, avanturistički film (kalandfilm), istorijski film, dokumentarni film, kratkometražni film (rövidfilmek), umetnički film, strani film (külföldi film), domaći film, Prenos (közvetítés), direktan prenos, prenos uživo, repriza, direktno uključenje u program, prenos putem satelita, Vremenski izveštaj (időjárásjelentés), meteorološki izveštaj, vremenska prognoza, Program za odrasle najava programa (ajánló), prekid programa (műsorszakítás), titlovani i sinhronizovani film, Ne preporučuje se mladima od ... godina (nem ajánlott)

- olvasás: könyvtár, olvasmányok, kedvenc könyve – čitanje: biblioteka, lektire, omiljena knjiga

članarina (tagság), članska karta, pozajmno odeljenje (kölcsonzó rész), dečje odeljenje, odeljenje za odrasle, školska lektira (háziolvasány), raritet (ritka könyvek), zavičajno odeljenje (helytörténeti részleg)

roman (regény), pripovetka (mese), novela, bajka (fiktív mese – fairy tale), pesma, zbirka pesama (versgyűjtemény, autor (szerző), pisac, pesnik (költő), naslov (cím), godina izdavanja, datum izdavanja, broj izdanja,

Ime ruže

Žanr: drama, misterija, triler

U benediktinskom samostanu (manastiru) 1327. godine, posle misteriozne smrti, pokrenuta je istraga u koju se uključuje i inkvizicija uverena kako je reč o delu samoga Vraga (đavola, nečastivog).

Redovnici (monasi, sveštenici) su uvereni da je reč o nagoveštaju apokalipse. Samostan želi da ugasi veće Franjevaca, oni misle da bi se trebalo rešiti svih materijalnih vrednosti. William od Baskervilla (Sean Connery), bivši inkvizitor, sada priznati franjevački sveštenik pozvan je u manastir kako bi utvrdio okolnosti misteriozne smrti.

Kako njegova istraga napreduje dolazi do novih bizarnih ubistava, a tu je i inkvizicija na čelu sa ekscentričnim Bernardom Guijem, (F. Murray Abraham) koja se želi uključiti u istragu. Kad već svi počinju verovati da je reč o Vragu, a Williamu preti lomača zbog krivoverstva, on pokušava upotrebiti zdrav razum ne bi li rasvetlio slučaj i spasao vlastiti život. U svemu mu pomaže mladi monah Adso od Melka (Christian Slater). Vilijam predstavlja srednjevekovnog Šerloka Holmsa, a mladi Adso njegovog nerazdvojnog prijatelja doktora Vodsona. Mudri sveštenika-detektiva ima sve osobine modernog, naprednog čoveka renesanse koji svoje stavove ne gradi na praznoverju, predrasudama i dogmama, već na zdravom razumu, obrazovanju i analitičkom mišljenju. Za Bernarda možemo da kažemo da je sve suprotno od standardnog srednjevekovnog sveštenika, on je više najava renesansnog intelektualca.

"Ime ruže" Umberta Eka smatra se jednim od stubova savremene književnosti, mnogi će ga bez razmišljanja proglasiti najboljim romanom 20. veka (stoleća), isto kao što će njegovog autora predstaviti kao jednog od najuticajnijih suvremenih književnih teoretičara. No, niko nije ni pomislio da će "Ime ruže" ikad dobiti filmsku ekranizaciju koja će biti isto toliko dobra kao i roman. Svu kompleksnost knjige reditelj nije mogao preneti na nešto više od dva sata filma, ali je zasigurno napravio najbolji mogući posao.

I za film i za knjigu možemo da kažemo da oslikava izuzetno uspešno atmosferu manastira u srednjem veku, dobro dočarava sliku srednjevekovnog života. Reditelj je toliko daleko išao u svom insistiranju na autentičnosti da je za uloge sveštenika odabirao najružnije glumce do kojih je mogao doći jer je želeo da "likovi deluju stvarni".

Roman u tematskom smislu ima filozofsko kriminalističku osnovu.

Uokvirena fabula tipa – Decameron – , roman je podeljen na dane, ima uokvirenu priču, curriculum rukopisa predodčen je iz četvrte ruke preko beležaka. Eco je pisac dvadesetog veka bibliofil i pronalazač dokumenata na temelju prevoda opata Vileta iz devetnaestog veka, njemu je zapis dao Mabillon iz 17. veka, koji ga je prepisao od benediktinskog redovnika Adsona iz Melka iz 14. veka. Unutar okvirne priče postoje dani i sati koji slede tok bitnih obreda službe božje u opatiji, a vode kriminalističku fabulu.

Kriminalističko tkivo fabule započinje inkvizitor, intelektualac Villim jer istražuje ubistva koja se zatvaraju slučajnim otkrivanjem ubice Jorga.

Svet poseduje dve strane kao čovek dve ruke. Znanjem se gradi ali i razara. Konzervativno shvatanje sveta koje simbolizuje (Jorge) želi po svaku cenu (pa i života) zadržati postojeće stanje. Protivi se želji za znanjem njegovih kolega sveštenika, misli da znanje može biti samo njegovo, veruje u snagu i silu znanja i plaši se da znanje može da bude za njih pogubno. On je čuvar biblioteke i misli da ima prava da kazni svakoga ko hoće da pročita neke „zabranjene knjige”, kažnjava ih tako što stavlja otrov na ivice listova tako da čovek dođe u kontakt sa otrovom kada, listajući, lizne prst kako bi okrenuo sledeći list. U biblioteci čuva Aristotelovu „Komediju - drugi deo poetike” za koju veruje da je opasna knjiga. Ne želi da je iko vidi i čita, spreman je da ide do kraja, dobrovoljno će izgoreti u biblioteci zajedno sa jednim primerkom ove knjige. Važno je da tu knjigu niko ne dobije. Bio je ubeđen da je smeh delo đavokla i da je komedija nešto što može da šteti čoveku.

Umberto Eco (Alessandria – provincija Pijemont, 5. januar 1932. godine) je italijanski romanopisac, esejista, filozof i lingvista. Redovni je profesor semiotike (nauka o znakovima, teorija znakova) na Univerzitetu u Bologni.

Ecov rad predstavlja koncept postmodernističke literarne teorije hipertekstualnosti.

Izvod iz bibliografije

Romani

- * Ime ruže (Il nome della rosa, 1980)
- * Foucaultovo klatno (Il pendolo di Foucault, 1988)
- * Ostrvo dana predašnjeg (L'isola del giorno prima, 1994)
- * Baudolino (Baudolino, 2000)
- * Tajanstveni plamen kraljice Loane (La misteriosa fiamma della regina Loana, 2004)

Esejistika

- * Estetički problem kod Tome Akvinskoga (Il problema estetico in San Tommaso, 1. izd. 1956)
- * Napomene uz 'Ime ruže' (Postille al 'Nome della rosa' , 1983)
- * Kako putovati s lososom i drugi korisni saveti (Izbor iz: Il secondo diario minimo, 1992)
- * U potrazi za savršenim jezikom (La ricerca della lingua perfetta, 1993)
- * Šest šetnji pripovednim šumama (Six Walks in the Fictional Woods, 1994)
- * Između laži i ironije (Tra menzogna e ironia, 1998)
- * Otprilike isto (Dire quasi la stessa cosa, 2003)

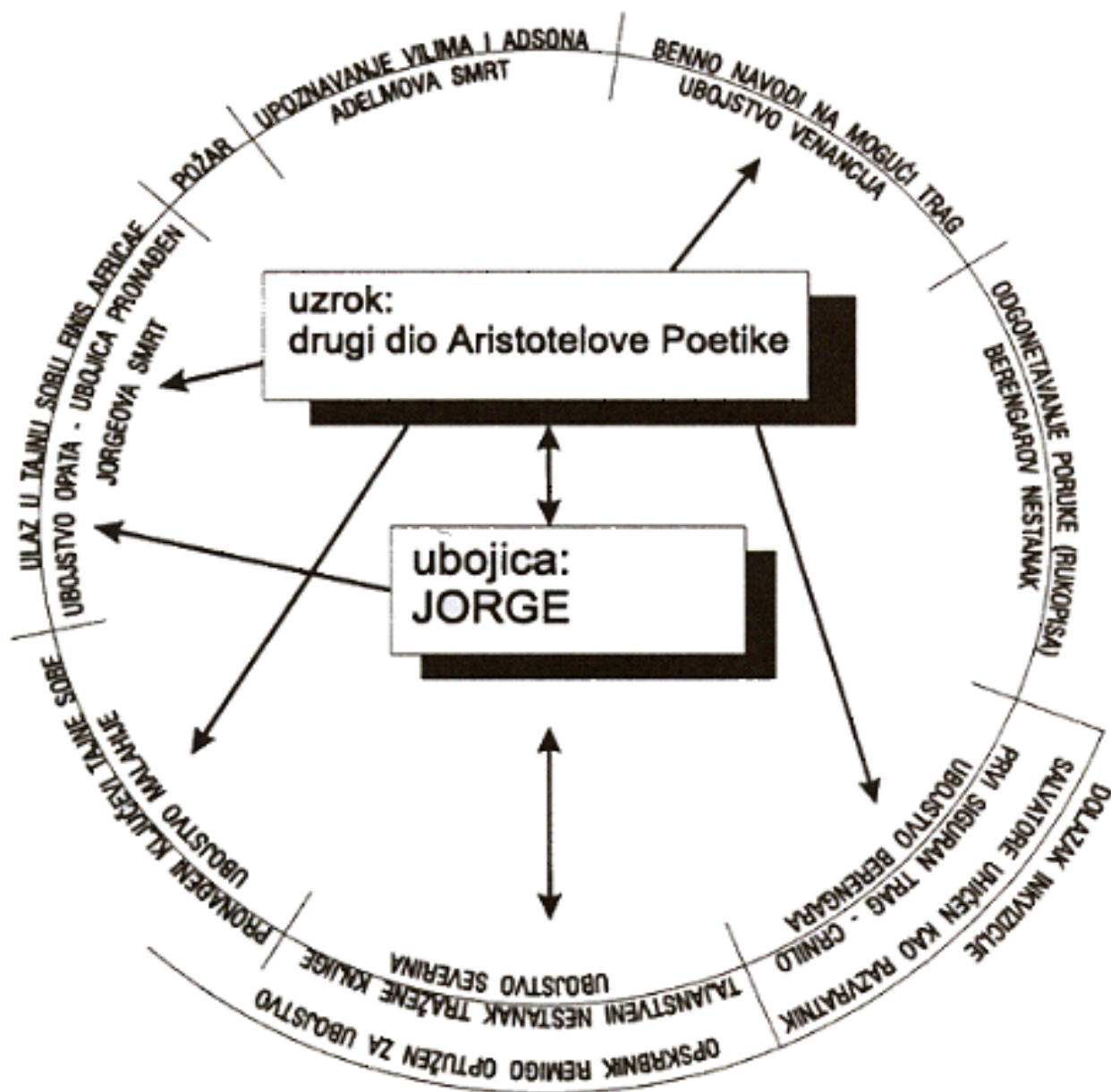
“Nekadašnja ruža ostaje kao ime, zadržavamo tek gola imena (Shakespeare Romeo i Julija – ime nije ništa!) što nazivamo ružom, slatko bi mirisalo i s drugim imenom.”

PREVOD:

- Az [Iron Maiden](#) nevű brit heavy metal együttes is írt egy 11 perces eposzt e mű alapján, címe Sign of the Cross, és az X-Factor (illetve a Rock in Rio) albumon található.

- Természetesen minden igyekezett ellenére *A rózsza neve* sem mentes a bakiktól. Néhány ezek közül:

- Baskerville-i Vilmos a gyertya felé tartja a pergament, s felfedezi, hogy citromlével írtak rá. A kísérletet később az apát előtt is megismétli. A valóságban azonban erre már nem lenne szükség: a gyertyafény fölött láthatóvá vált citromlé nem válik ismét láthatatlanná, mivel a benne lévő cukor a meleg hatására kicsapódik.

6. test A

1.	Sovu predstavljaju kao pticu koja simbolizuje _____.
a) mudrost	c) mudrosti
b) mudrošćom	d) mudrošću

2.	Osigurao se _____ od velikih gužvi u lenjoj sezoni.
a) sa hotelskim rezervacijom	c) sa hotelskom rezervacijom
b) hotelskom rezervaciom	c) hotelsku rezervaciju

3.	Iznenadila me je svojom _____.
a) zbunjenošću	c) zbunjenosti

b) zbunjenost	c) sa zbunjenošću
---------------	-------------------

4.	Među knjigama u podrumu pronašli smo _____ dnevnik.
a) bakin	c) bakovu
b) bakina	c) bakinu

5.	U starim _____ ima mnogo simbolike iz prošlosti.
a) ime	c) imenom
b) imama	c) imenima

6.	Vozio sam se autom _____.
a) bez pokretna krova	c) bez pokretni krov
b) pokretnim krovom	c) sa pokretnim krovom

7.	Naručio sam preko interneta _____.
a) sveskom debelih korica	c) svesku sa debela korica
b) sveske debelu koricu	c) svesku debelih korica

8.	Nove pantalone _____ previše tesne.
a) je bila	c) su bila
b) je bile	c) su bile

9.	Mnogo lekara _____ mito.
a) je primao	c) su primalo
b) su primale	c) je primalo

10.	Sedam milicionera _____ za lopovom na motoru.
a) su trčao	c) je trčalo
b) su trčali	d) je trčali

11.	Jedna prodavačica ljubičica _____ ispred zgrade opere.
a) je prodavali	c) je prodavala
b) je prodavalo	d) su prodavale

12.	104 bube _____ oko sijalice.
a) su leteli	c) su letele
b) je letela	d) je letelo

13.	345 semafora _____ zbog nestanka struje.
a) su radili	c) nije radilo
b) je radilo	d) nisu radili

14.	Veliki broj _____ oboli od bulemije.
a) manekenku	c) manekenki
b) manekenke	d) manekenkom

15.	To je bio zec bez _____.
a) kostija	c) kostima

b) kostiju	d) kosti
------------	----------

16.	Dugmad _____ četiri rupice na sredini.
a) su imala	c) su imali
b) su imale	d) je imao

17.	Sva dugmad _____.
a) su bila velika	c) su bile velike
b) su bili veliki	d) je bio veliki

18.	Na slici _____ nekoliko likova dece.
a) je bilo nacrtano	c) su bili nacrtani
b) je bio nacrtano	d) su bile nacrtane

19.	Tokom cele zime _____.
a) je snežilo	c) su snežili
b) je snežila	d) je snežio

20.	Na ekskurzijama u inostranstvo previše _____.
a) se pilo	c) su pio
b) je pio	d) je pilo

21.	Dobićemo nove table ako _____ novac od konkursa.
a) ću dobiti	c) budemo dobili
b) dobiću	d) budeš dobio

22.	Kupe je _____.
a) velika	c) velik
b) veliki	d) veliko

23.	U vozu je izgubio _____ voznu kartu.
a) njegov	c) svoju
b) njegovu	d) svoja

Test B 6

1.	Svakako _____ vam javio kada će biti promocija knjige i književno veče.
a) bismo	c) bih
b) bi	d) biste

2.	_____ moja majka počinje da sprema zimnicu
a) jeseni	c) jesenom
b) u jesen	d) jesena

3.	Zaboravio je da prenese _____ pozdrave i čestitke porodici NN.
a) svoj	c) njegov
b) njegove	d) svoje

4.	Izgledao je veselo kao _____ ...
----	----------------------------------

a) veseljaku	c) veseljak
b) veseljacima	d) veseljaka

5.	Publiku _____ to što glavni glumac stalno gleda u pravcu suflera.
a) je iznenadilo	c) je iznenadila
b) su iznenadila	d) je iznenadio

6.	U torbi je bilo 19 _____, a naplatili su mi deset.
a) futrole	c) futrolova
b) futrola	d) futrol

7.	Ja (Zoran) i mi (muškarci) _____ pozivnicu za pena-žurku u Areni.
a) smo dobile	c) smo dobili
b) je dobilo	d) su dobili

8.	Marta i Pal su trenirali klizanje dve godine zajedno, njih _____ su sada takmičari u kategoriji parova.
a) dvojica	c) dve
b) dva	d) dvoje

9.	Marta je bila mnogo bolja klizačica od _____.
a) Katarina	c) Katarinu
b) Katarine	d) Katarinom

10.	Njegovo predavanje je dosadno, to nas je sve jako _____.
a) umorilo	c) umorio
b) umorili	d) umorila

11.	Pogledali smo na trpezarijski sto i svi smo uglas rekli da _____ se ne jede riba sa varivom od bresaka.
a) mu	c) nam
b) ga	d) im

12.	Ne sećam se _____ koji smo gledali povodom proslave dana škole.
a) na filmu	c) na film
b) filma	d) film

13.	Momentalno _____ kafu.
a) završavam	c) završim
b) završam	d) završivam

14.	Julija i dadilja _____ o ljubavi.
a) su razgovarali	c) je razgovarao
b) su razgovarale	d) je razgovaralo

15.	On je bio mnogo jači pokeraš nego _____.
-----	--

a) njegova partnera	c) njegov partnera
b) njegove partnere	d) njegov partner

16.	Ako _____ se gleda film u 3D tehnici, dodite do nas večeras.
a) vam	c) ti
b) vas	d) tebe

17.	Tek _____ naša škola je dobila savremeno opremljenu treću lingvističku laboratoriju.
a) u 2009. godine	c) u 2009 godini
b) 2009. godine	d) 2009 godine

18.	Vo _____ iz štale!
a) je pobjegla	c) je pobjeglo
b) su pobjegle	d) je pobjegao

19.	Prsten je _____ zlata.
a) po	c) od
b) za	d) iz

20.	_____ je zlatno.
a) prstenje	c) prsten
b) prstenovi	d) prstenja

21.	On _____ da vidi krivi toranj u Pizi.
a) je tako hteo	c) je hteo
b) tako hteo	d) je hoće

22.	Spavao sam _____ kada su me pozvali telefonom da im se pridružim.
a) kuću	c) kod kuće
b) kući	d) kuće

National geographic

3. lekcija

Анђео

1. Списак речи:

Румен _____

Бубуљице – бубуљичав – бубуљичаво лице _____

Коврцав – кудрав _____

Нестрпљивост – нестрпљив _____

Трзај – тргнути се _____

Испијати _____

Горко _____
 Промрмљати _____
 Гађење – гадити се _____
 Клипан _____
 Пракса _____
 Саучешће _____
 Неприлика _____
 Надовеже – дода _____
 Дрзак – безобразан _____
 Угасло _____
 Мутно _____
 Испијено _____
 Мотрити – посматрати _____
 Бавити се нечим _____
 Уздуж и попреко _____
 Кројити _____
 Кројити судбину _____
 Прекрштене руке _____
 Подмукли _____
 Забачен _____
 Прекорити – грдити _____
 Сумњичавост _____
 Разорити – уништити _____
 Зафирити _____
 Привржен – веран _____
 Наметљивост _____
 Смоћи снаге _____
 Провалио је урлик _____
 Испречити се _____
 Преклињати _____
 Бескрајан _____
 Гадити се од нечега _____
 Клесати _____
 Надгробни споменик _____
 Мермер _____
 Расклопити – растворити _____
 Несхватљив – непојмљив _____
 Замах _____
 Глатко _____
 Уредан _____

2. Творба речи:

глагол	именица	придев
руменети се	румен	румен
посматрати	посматрање	посматран
сумњати	сумњичавост	сумњичав
разорити	разарање	разорен
уништити	уништавање	уништен
наметати се	наметљивост	наметљив

именица	придев
нестрпљивост, нестрпљење	нестрпљив
испијати	испијен
гађење	гадити се
дрскост	дрзак
безобразлук	безобразан
подмуклост	подмукли

именица	глагол
трзај	тргнути се

глагол	придев
кројити	кројен
забацили	забачен
прекорити	прекорен

3. Придеви (род-број)

Горко _____
 Угасло _____
 Мутно _____
 Испијено _____
 Уредан _____
 Глатко _____
 Бескраја _____

4. Састави реченице:

Бавити се нечим _____
 Уздуж и попреко _____
 Кројити судбину _____
 Прекрштене руке _____
 Смоћи снаге _____
 Провалио је урлик _____
 Гадити се од нечега _____
 Надгробни споменик _____

Govorne vežbe:

1. reportaža: "Čudovište iz Lok Nesa se probudilo!" – razgovor sa čudovištem... na papiru, pošto je intervju pod vodom...
2. dajem spisak osobina: najbolji, najlepši, najpametniji... uz svaku osobinu pišu ime nekoga iz odeljenja, ja kažem prvu osobinu i svako čita koga je uz nju upisao, taj ustane i oseća se lepo ... I razred vežba pridevi i komparacija

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA - 2007. május

I. Olvasott szöveg értése

I Прочитајте део разговора са директором Народне библиотеке Србије и одговорите на питања!

Дигитална библиотека

Пројекат „Српска дечја дигитална библиотека“ Народне библиотеке Србије нашао се међу 11 најбољих светских библиотечких пројеката на недавно одржаном светском самиту Информатичког друштва. Међународна библиотечка асоцијација (ИФЛА) је том приликом показала како без библиотека није замисливо ни глобално ни локално информатичко друштво. Савремено друштво је, међутим, незамисливо без дигиталних библиотека. НБС је једна од три светске библиотеке коју нуде корисницима директно преузимање јединица различите врсте (дигитализованих књига, ретких рукописа, часописа, чланака, географских карата, музичких звучних записа) из каталога на веб-сајту. У питању је паневропски пројекат библиотека који превазилази границе европских земаља, у коме се поред девет најразвијенијих од недавно налазе библиотеке још три земље, а међу њима и НБС. Пуноправни члан и партнер у изградњи овог пројекта, НБС је постала, пре свега, по стручним предиспозицијама и компетентности. Уједно, Сретен Угричић, директор ове установе, постао је члан Управног одбора пројекта, што је равно томе да се управник било које економске или политичке институције у Србији нађе у руководству неке европске организације. Планирано је да се све 43 земље, чланице Савета Европе, а уједно и Конференције националних библиотека, постепено укључе у пројекат ТЕЛ. Један од основних принципа пројекта је његова мултикултуралност заснована на мултијезичности, па ће свим корисницима бити омогућен равноправан приступ, чак и ако не знају страни језик. Српски корисници ће већ у наредне три године моћи да приступе каталогу европске електронске библиотеке на српском језику и на ћирилици и да добију податке о публикацији која их занима из свих европских националних библиотека. Господин Угричић о томе каже:

- Преко нашег електронског каталога можете да преузмете 2000 публикација, можете да их штампате од корица до корица или преснимите. У свету постоји иницијатива да се што више књига у електронском облику нађе на интернету. Рецимо, највећи светски информациони интернет сревис „Гугл“ склопио је споразум са неколико светских библиотека за дигитализацију милиона књига, пре свега енглеског говорног подручја. Оне ће ускоро бити доступне преко „Гуглових“ сервиса и сајтова тих библиотека.

- Мислите ли да у будућности неће бити потребе за постојањем класичних библиотека? Да ли су им дани одбројани?

Мислим да су библиотеке кроз историју цивилизације показале да су врста која одолева и у свим променама проналази смисао постојања. Тако ће бити и са овом технолошком иновацијом. У библиотеци књиге добијате уз симболичну чланарину, а интернет плаћате. То ће бити, чини ми се, кључна разлика, која ће омогућити опстанак библиотека. Са друге стране, сигуран сам да ће библиотеке умети да искористе све технолошке иновације и да ће пронаћи потпуно нове сервисе за кориснике као незаменљив извор знања. Уосталом, подаци говоре да, од појаве интернета, продукција штампаних издања у свету не да не опада, него енормно расте. У смислу културног напретка занемаривање читања књига деловало би негативно на младе генерације.

- За колико би година могао да профункционише систем електронских библиотека?

У стратешком развојном плану НБС први задатак је пун електронски каталог. Половина фонда је још увек на лисним каталозима. Када свих пет милиона јединица убацимо у електронски каталог, онда можемо да тежимо да се свака од тих публикација у целости може преузети на Интернету. Трудићемо се да у наредних пар година склопимо уговор са „Гуглом“, „Амазоном“ или „Мајкрософтом“, тако да ће садашњих 2000 публикација НБС на интернету за пет година нарасти, надам се, на два

милиона.

(Српске народне новине 12. јануар 2005.)

I Прочитајте пажљиво текст и одговорите на питања!

1. Који српски пројекат се налази међу 11 најбољих на свету?

.....

2. Шта је доказано на самиту информатичког друштва у вези са библиотекама?

.....

3. Шта значи паневропски пројекат библиотека?

.....

4. Шта је један од најважнијих принципа тог пројекта?

.....

5. Шта нуди корисницима НБС (Народна библиотека Србије) ?

.....

6. Зашто је важна мултикултуралност овог пројекта?

.....

7. Шта каже директор о будућности класичних библиотека?

.....

8. У чему је кључна разлика између електронских и класичних библиотека?

.....

9. Да ли се смањио број штампаних издања у свету појавом Интернета?

.....

10. Колико времена треба да у НБС све публикације пређу на Интернет?

.....

II

Читате текст о једној фудбалској утакмици. Одељци и реченице текста су измешани. По узорку (0) у квадратић испод сваког одељка упишите слово по азбучном реду тако да би текст добио потпуни смисао.

(0) Не знам да ли неко од вас тако виче, али сасвим сигурно знам да то није лепо јер у оба тима играју спортисти, они се понашају на спортски начин, интелигентно и опрезно према супарнику.

Б

11. И зна се: бољи ће победити. Спортисти оба тима желе да задовоље гледаоце, а то је у спорту сасвим природно.

.....

12. А оно „уа“ – срамота је да се чује међу правим љубитељима спорта. То је увредљив повик који ни један спортиста не заслужује када се спортски понаша.

13. „Напред наши, уа ваши!“ – вичу неки навијачи док гледају како се њихов и противнички тим боре за победу.

14. Али није лепо кад играчи „ударају“ један другог. Исто тако није лепо ни кад навијачи „ударају“ играче противничког тима повиком „уа“.

15. Свако од њих се труди да игра што боље, да покаже своје спортске вештине. У оба тима су играчи који настоје да са што више спремности победе противника.

16. Навијачи се осећају као да и сами играју када навијају за свој тим. То је лепо. Они својим навијањем бодре играче.

17. То су гледаоци који су дошли на утакмицу да се праве важни. Прави љубитељи спорта ће и побеђеном тиму аплаудирати, а сви играчи ће одговорити: „Здраво, здраво, здраво!“

18. Има гледалаца који увек звижде побеђенима, па чак и своме тиму. То нису искрени љубитељи спорта. Звиждање изражава незадовољство.

19. Па, зар им онда треба викати „уа“ ? Треба аплаудирати и играчима за које ми навијамо и играчима противничког тима. То је спортски.

20. Прави спорташи се учтиво понашају. Они су достојанствени и воле другарство. Њима није угодно слушати своје навијаче како вређају њихове другове – играче противничког тима. Тиме су увређени и они.

Провери да ли је понуђени редосле делова текста исправан.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Г	Ђ	А	З	В	Ж	Ј	И	Д	Е

III Прочитајте пажљиво текст и довршите већ започете реченице по смислу.

Реченице нису дословно преузете из текста, и ви можете користити своје речи.

Узорак је (0).

Врбе

За врбе су везане многе легенде и приче, а издвајамо ону која каже да је једног пролећа мачка омацила много мачића. Човек на чијем је имању живела закључио је да их је превише, па их је, онако мале и беспомоћне, однео и бацио у оближњу реку. Мама-мачка одјурила је за њим и покушала да их спасе, али река је била сувише велика и брза. Несрећна мати дозивала је своју дечицу, а она су се слабашним гласовима одазивала. Сведоци невоље – врбе које су расле уз реку – биле су дирнуте, те су спустиле своје нежне гране у воду и тако су сви мачићи били спасени и ушушкани у сигурност врбених крошњи. У спомен на тај догађај врбине гране оспу се сваког пролећа „мацама“.

Мацама се оспу гране врсте *Salix nigra* чије је стабло покривено црном кором, а род врба под заједничким латинским називом *Salix* обухвата око 170 врста. Поменућемо само још неке: *Salix alba* – бела врба која расте уз водене токове широм Европе, *Salix purpurea* – црвена врба или ракета која расте и уз воду и дуж путева и *Salix babylonica* –

жалосна врба која се убраја у украсно дрвеће. Врбе су листопадна врста и расту до 25 метара у висину, а гилке гране лично се спуштају и чине крошњу која заузима око десетак метара у пречнику. На планинама врбе расту као грмови, а у хладним пределима као патуљасте грмићи приљубљени уз само тло.

Врбе „воле“ влажно земљиште и изложеност Сунчевим зрацима бар током половине дана, али расту и у мочварама и на песковитом тлу, као и на иловачи. У друштву другог растиња напредују, али су врло осетљиве на загађења.

Људи од давнина другују с врбама. Од њених грана плеле су се корпе, од коре су се справљали лекови, а користили су је и у многим верским обредима. Рецимо и то да се палице за крикет праве од беле врбе. Врба има симболику и у религији. „Врбица“ пре Ускрса – ношење и освећење врбиних гранчица наговештава васкресење, односно обнову живота.

Повежи делове реченица на основу текста.

0.	Према једној легенди о врбама		једна мачка је омацала много мачића.
1.	Домаћин је сматрао		Salix
2.	Мама-мачка је тужно		у грмовима.
3.	Врбе, сведоци догађаја су спустиле гране у реку и		листопадно дрвеће.
4.	Заједничко име свих врста врба је		тужно дозивала своје мачиће.
5.	Због ове легенде у пролеће на врбама		видимо маље које се зову „маце“.
6.	Та врста дрвећа спада у		и тако спасле мачиће.
7.	Врбе на планинама		справљали се лекови.
8.	Висина неких врста може да достигне		некада су плели корпе.
9.	Људи су некада од врбиних грана		да их је много, однео их и бацио у оближњу реку.
10.	Од врбине коре		25 метара.

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA - 2007. május

II. Nyelvhelyesség

I На назначено место уишите глаголе у одговарајућем облику по узорку (0). Основни облик глагола наћи ћете на маргини. Пазите на број, лице, време и начин глагола!

Светлост

Људи су одувек знали да без Сунца не (0) живота на земљи.	бити
Људи су одувек знали да без Сунца не би било живота на Земљи.	
Знајући колико је Сунчева светлост важна, научници су је испитивали и трудили се да је разложе. Први је у томе (1)	успети
Исак Њутн, познат као зачетник модерне физике. У шали се прича да	седети

<p>би он, можда остао непознат да није било случаја. (2) под јабуком и један њен плод му је пао на главу. Тада је почео да размишља зашто Земља привлачи све предмете. Размишљајући, (3) огледе и радећи математичке прорачуне, (4) закон гравитације. Да није било другог случаја, можда не (5) преламање светлости. Једном је посматрао Сунчеве зраке који су пролазили кроз узак отвор на прозору. Том приликом Њутн је угледао све боје дуге. До тада је ту игру светлости виђао само на небу, а сада (6) у соби надокхват руке. Кад погледамо у огледало, светлост се опет игра са нама. У наше очи стиже обрнута слика предмета које посматрамо. Нама она изгледа обична све док не пробамо да читамо слова која (7). Да нам наука није објаснила одбијање светлости (8) зашто су слова обрнута. Различите светлосне појаве (9) захваљујући оку, органу вида. За нас је око црно или плаво, весело или тужно. За медицину и оптику, науку о светлости, оно је природни оптички апарат. Те две науке се баве изучавањем ока. (10) људима са оштећеним видом. Захваљујући обема наукама, многи који би били у вечитом мраку могу да се радују светлости.</p>	<p>изводити - изводећи</p> <p>открити</p> <p>приметити - би приметио</p> <p>бити</p> <p>огледати се</p> <p>не разумети - не бисмо разумели</p> <p>примећивати</p> <p>помагати</p>
---	---

II У овој рецензији Ласла Вегела наћи ћете десет именица женског рода на сугласник. Испишите их!

Гогољев Ревизор у режији Дејана Мијача

У новој представи Дејана Мијача било би тешко набројати најзначајније вредности прецизно и брижљиво компонованих сцена у којима су управо на импозантан начин дошла до изражаја уметничка строгост и економија сценског језика.

Реч је о редитељу којем су познате готово све тајне сценског језика, и можда га баш то често спречава да се упусти у нове пустоловине. Али овај парадоксални недостатак издашно надокнађује непогрешивим осећањем за поделу улога.

Драмско позориште је овога пута показало да је у стању да иступи као ансамбл јединствене, ударне снаге. У Ревизору готово да и нема слабог глумачког места. И показало се, изнова, да нема малих и великих улога ...

То је уједно и европеизација нашег театра на нивоу глумачких креативности. Али већ ако истичемо глуму, треба указати на неколико конкретних примера. На првом месту треба поменути младог Срђана Тодоровића у улози Хљестакова. Овај ревизор био је недужан, сасвим безопасан, изазовно једноставан и деликатно ироничан.

Градоначелник Михајла Јанкетића је величанствени сплет страха, честољубивости, насилништва, немоћи – предочава оног типичног провинцијског моћника малог стила, који своју лењост, тромост маскира пркошењем. Могли бисмо наставити с вредновањем глумачких остварења, али претпостављамо да и ових неколико примера назначавају смер наше мисли: богате, разнобојне креације ће, у сваком случају, представи обезбедити популарност.

Понуђене именице женског рода подвуци у тексту.

строгост	тромост
мисли	лењост
немоћ	популарност
реч	вредности
честољубивост	креативности

III Из текста су изостале речи које вам дајемо у основном облику. Упишите их на одређено место и у правилном облику. Редослед датих речи је неправиан. Радите по узорку (0)!

варош, брег, камен, место, гробље, воћњак, столеће, хришћанство, туга, периферија, покојник

Један поглед на Сарајево

Уз падине (0)

Уз падине **брегова** (0) пењу се стрми и у песмама испевани сарајевски (21), а између њих се руше, као танке лавине снега, бела, многобројна, и тако карактеристична стара муслиманска (22). Са сумраком који полагано пада, белина њихових надгробних (23) истиче се све јаче. Многи од тих танких и усправних нишана нагнуо се као да се спрема да легне у гроб и он, заједно са својим (24). На неким (25) су ти нишани посејани тако густо и толико нагнути и испретурани да изгледају као класје замршено и поваљано ветром. Та старинска муслиманска гробља немају ничег од мрачне (26) и језивости хришћанских гробаља. Муслиманско гробље заиста, није као (27), суморно место на (28) града, него саставни део живе слике једне (29). Та гробља око Сарајева, са својим белим нишанима све више тону у земљу, умиру данас и сама, али спокојно и ведро, у достојанству и лепоти као што су умирали и бивали сахрањени, у току (30) они који у њима почивају.

Иво Андрић

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA - 2007. május

III. Hallott szöveg értése

IV. Íráskészség

I Често одлазите у биоскоп и тамо, поред гледања филма, посматрате и понашање људи. Напишите излагање од 100 до 150 речи о културном понашању у биоскопу.

Пристојност и обзир на остале гледаоце;
Правила улажења у салу, заузимање седишта;
За време гледања филма избегавање „грицкалица“;
Понашање заљубљених, када у загрљају праве параван онима који седе иза њих;
Избегавање коментарисања филма и шушкања за време емитовања филма.

Да ли је, по вашем мишљењу, често непристојно понашање последица што су традиционални биоскопи уступили место такозваним мултиплекс биоскопима.

II Изаберите једну од следећих тема!

A Напишите излагање од 200 до 250 речи о вези туристичких путовања тероризма. Како утичу ови немили догађаји на провођење годишњег одмора?

Тероризам као честа појава у свету последњих година;
Желите да путујете у неку афричку земљу, али сте неодлучни;
Плашите се да вас тамо не затекне несрећни случај;
Понекад сте мишљења да човек нашег доба нигде није у потпуној безбедности;
Прети ли, по вашем мишљењу, тероризам у нашој земљи?

Изнесите став о свакодневним вестима на телевизији о оваквим акцијама, и како реагујете на њих.

Б Напишите писмо од 200 до 250 речи пријатељу о систему пријемних испита у Мађарској. Придржавајте се формалних правила писма!

Систем двостепеног матурског испита и његова веза са студирањем;
Систем бодовања: систем донетих, стечених и додатних бодова (напр. испит из страног језика);
Избор струка и смерова према интересовању кандидата;
Државне установе и оне у којима се плаћа школарина;
Такозвани „модерни“ смерови.

Како сте се ви одлучили?

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE NYELVHELYESSÉG

A CD-n hallható szövegek

I

Фигарова женидба

После пуних пет година паузе враћена је на сцену београдског „Народног позоришта Моцартова опера „Фигарова женидба“. Главна улога је поверена Миодрагу Мики Јовановићу. То је био повод да сазнамо нешто више о њему.

Први пут сам певао у „Фигаровој женидби“. Кажу да је било интересантно, иако је представа дуго трајала: Пуна четири сата, и то са скраћењима. Моцарт је врло занимљив. Мени представа није била дуга, а веома ми је драго што се допала мојим пријатељима. Још се прича о четвртом чину који је и Мики Јовановићу најомиљенији, јер је протагониста урадио нешто што до сада нико није чинио.

-Сишао сам у публику. Певао сам чувену арију „Мушкарци, сад чујете мене, пазите своје жене“. Било ми је занимљиво да посматрам људе око себе. Неки су били одушевљени, а неки су били против тога.

Каже да је опуштеном понашању на сцени допринело естрадно искуство које је стицао од ране младости.

-Некада је постојао секстет „Скадарлија“. Ту сам био са петорицом колега: свирали смо и певали староградске песме. Снимили смо девет албума. Гостовали смо у новогодишњим програмима. Доста смо путовали и наступали пред многим

државницима. Ми смо били што кажу, они „дворски“. Све то ми је доста помогло у даљој каријери.

Док неки уметници долазе на представу пред сам почетак, а неки и касне, Мика Јовановић воли да се појави два сата раније.

-Обучем костим раније, загрејем га, волим да се на време нашминкам. Можда све то ради уживљавања у улогу. Углавном ништа не волим на брзину. Вероватно ми због тога треба времена. Лагодније се тако осећам. Што се тиче распевавања и то је код нас индивидуално. Вежбам сваког дана, јер је ти неопходно да останеш у доброј кондицији.

Прошле године је гостовао у Атини. Певао је у Грчкој националној опери. Тумачио је ролу Бартола у „Севилском берберињу“. У мају иде у Македонију где ће певати на македонском. У Атини је певао на италијанском, а иначе ову улогу већ седам година изводи на српском.

-Певао сам и на руском. Једноставно је научити речи, али што се глуме тиче, ипак ми је најлакше на српском. Лик Бартола ме прати већ пуних деветнаест година. Кажу да многи почну млади са једном улогом, али да се често дешава да са истом и завршавају. Питам се да ли ће Бартоло бити моја судбина.

Поред певања обожава риболов којим се бави већ двадесет и пет година као и псе. Ту је и дружење са пријатељима, а не заборавља да помене и сина Марка.

(Политикин забавник)

Послушајте текст! Према узорку (0) установите да ли су дате тврдње истините или лажне.

	тачно	нетачно
0. Моцартова опера „Фигарова женидба“ је на сцени перманентно, без престанка.		X
1. Мика Јовановић каже да је представа трајала дуго јер није била скраћена.		
2. Драго му је што се представа допала његовим пријатељима.		
3. Певао је и међу публиком на гледалишту.		
4. Овај његов поступак је запрепастио публику.		
5. Искуство певања је стекао певањем на естрадним приредбама.		
6. Мики никада не касни, већ сатима пре представе је у позоришту.		
7. Не воли вежбање, распевавање, зато вежба само недељно два-три пута.		
8. Певао је на разним језицима, али највише воли да пева на српском.		
9. Плаши се да ће каријеру завршити истом улогом којом је и почео.		
10. Слободно време посвећује сину, риболову, пријатељима и псу.		

II

Драгомир Весовић

Десет година сам гледао Американце како играју голф, чудио се како их не мрзи да код сваког ударва мењају штапове, да носе специјалне ципеле са клиновима, да троше

новац на скупе мајице, капе, цемпере, сву ту опрему која кошта као једна добра лимузина. Мислио сам: ови Американци нису нормални, али сада сам и ја сваког уторка на терену за голф.

Тако говори Срећко Симић, Србин из Македоније, који је у Детроит стигао почетком седамдесетих година. С одушевљењем наставља причу:

-Често мењамо терене, неки пут одемо по сто педесет километара од Детроита, јер је досадно да се стално игра на истом месту. Ево, данас пада киша, не вреде ништа кабанице ни капе, сви смо мокри. Али, ми Срби играмо голф, па то ти је. Американци нас гледају из ресторана и сигурно мисле да нисмо нормални.

Са њима су Вратничани који живе у Детроиту. Њихово село је у Македонији, на јужним обронцима Шар-планине, пет километара од села Штрпце које је са српске стране.

Распад Југославије је учинио да српско село Вратница сада буде у другој држави, а многи Вратничани у трећој – Америци. По изгледу они су најближи нашим јужњацима. У српски убацују македонске речи, што је и природно с обзиром где су одрасли.

У књигама пише да је први Вратничанин закорачио на америчко тло 1907.године. звао се Ђеро Ристић. Први који је дошао у Детроит звао се Милош Стојановић Ђукче.

После војевања у Првом светском рату као добровољац оженио се и 1921. стигао у Сент Луис. У потрази за добром зарадом доспео је у аутомобилску престонису Детроит.

После њега, су стизали други. Данас колонија Вратничана броји око две хиљаде људи. Друштво које игра голф на терену „Златна лисица“ досељавало се између седамдесете и седамдесет пете године. Имају између 38 и 46 година. Срећко и Славко Симић су браћа, а ту су и Ане Михајловић, Трпко Томовски, Стојче Ђорђевић, Ане Савески. Често им се прикључи Херцеговац Шемо и Банијац Симо Бирач, власник шест радио-станица у североисточном делу Америке, родом из Глине а натурализовани Београђанин.

-Ми смо у Детроиту права мафија – шали се Трпко Томовски. – Има нас две хиљаде, а нас триста смо добро организовани. Имамо више од пет стотина ресторана, пекара, разних продавница ... Вредан смо народ, види нам се. Сви смо газде и сви радимо. И наше жене раде, одгајају и децу. Нико не стоји. Али, сваког уторка играмо голф. Осталих дана увече излазимо у ресторане, у биоскоп или путујемо на Флориду, на језера да тамо пецамо.

Одговорите на постављена питања!

1. Од чега се састоји опрема за голф и отприлике колико кошта?

.....

2. Шта је мислио о играчима голфа Србин из Македоније?

.....

3. Како му се променило мишљење о том спорту?

.....

4. Да ли њему и његовом друштву смета невреме да играју голф?

.....

5. У „колико земаља“ живи сада много људи из села Вратница? Шта је томе разлог?

.....

.....

6. Шта карактеристише српски говор исељеника из Вратнице? Зашто?

.....

.....

7. Када је први Ватричанин дошао у амерички Детроит?

.....

.....

8. Како је учествовао у Првом светском рату?

.....

.....

9. Како живе поменути исељеници, какав им је стандард?

.....

.....

0. Како проводе слободно време?

.....

Први космонаут

Кад наши потомци буду писали историју света, они ће 20. век моћи назвати крилатим столећем – јер је једино човеку 20. века успело да оствари хиљадугодишњу машту: уздићи се изнад земље, полетети ...

Научна мисао и техника двадесетог века развијала се таквом брзином какву никаква машта није могла да предвиди. Године 1903. човек први пут узлеће авионом: браћа Рајт у САД. 1909. Француз Берлио први прелеће море између Француске и Енглеске. Тек пола века касније – тачно: 52 године након тога, совјетски космонаут Јуриј Гагарин је први у свету облетео Земљу.

Било је то ујутру 12. априла 1961. године. Јуриј Гагарин миран, поуздан и поносан на беспрекорни подвиг, овим се речима опростио са друговима:

-Домовина и ви мени првome поверавате да изведем лет у космос. Ја вам срдечно захваљујем на поверењу и огромним напорима уложеним за израду васионског брода и за његову припрему за лет. Обећавам да ћу учинити све како бих оправдао ваше поверење. Ако буде потешкоћа, дочекаћу их храбро и достојанствено.

Сав је свет готово без даха очекивао вест из космоса. Да ли ће се вратити жив на Земљу први космонаут, или ће космички брод скренути с пута и беспомоћно кружити по орбити? Но, механизам брода је радио беспрекорно тачно. Кад се први космонаут приземљио у одређено време и на одређено место, у 13 часова по московском времену, телефоном је јавио у Москву:

-Имам срећу да вас известим да је први космички лет успешно завршен.

Тим једноставним речима Јурија Гагарина започела је нова епоха у животу човечанства: ова епоха продора у васиону, која ће, можда у овом нашем веку завршити с упознавањем нових светова.

Допуните реченице изостављеним речима по узорку (0). Одговарајуће речи се налазе у горњем тексту.

Први космонаут

Кад наши потомци буду писали историју света, они ће 20. век моћи назвати крилатим столећем – јер је (0) да оствари хиљадугодишњу машту: уздићи се изнад земље, полетети ...

(0) једино човеку 20. века успело

Научна мисао и (21) развијала се таквом брзином какву никаква машта није могла да предвиди. Године 1903.(22) авионом: браћа Рајт у САД. 1909. Француз Берлио први прелеће море између Француске и Енглеске. Тек пола века касније – тачно: 52 године након тога, совјетски космонаут Јуриј Гагарин је (23) облетео Земљу. Било је то ујутру 12. априла 1961. године. Јуриј Гагарин миран, поуздан и поносан на беспрекорни подвиг, овим се речима (24).
-Домовина и ви мени првоне поверавате да изведем (25).
Ја вам срдечно (26) и огромним напорима уложеним за израду васионског брода и за његову припрему за лет. Обећавам (27) како бих оправдао ваше поверење. Ако буде потешкоћа, дочекаћу их храбро и достојанствено.
Сав је свет готово без даха очекивао (28). Да ли ће се вратити жив на Земљу први космонаут, или ће космички брод скренути с пута и беспомоћно кружити по орбити? Но, механизам брода је радио беспрекорно тачно. Кад се први космонаут приземљио у одређено време и на одређено место, у 13 часова по московском времену, телефоном је јавио у Москву:
-Имам срећу да вас известим да је први космички лет
(29). Тим једноставним речима Јурија Гагарина започела је нова епоха у (30): ова епоха продора у васиону, која ће, можда у овом нашем веку завршити с упознавањем нових светова.

ISKAZIVANJE SIMPATIJE (NAKLONOSTI)

Simpatični ste.
Mio je, drag (prijatan, lepo vaspitan i dr.)
Vi ste moja simpatija.
Simpatišem vas.
Sa vama je prijatno.
Dopadate mi se.
Zadovoljstvo mi je da sam sa vama.
Prijatno je slušati vas.
Uživam da vas gledam.

ISKAZIVANJE KOMPLIMENATA

dobro vam pristaje to odelo (haljina, frizura, boja..)
uvek se odevate sa ukusom (imate ukusa)
imate prefinjeni (istančan) ukus
tako ste lepi
prijatno je videti tako lepu osobu
vi ste vrlo pažljivi (prijatni, gostoljubivi..)
zgodni ste (šarmantni...)
dobro izgledate
niste se promenili...

POGLED AJ DOM SVOJ, ANĐELE RIBLJA ČORBA

Pogledaj dom svoj, anđele,
i skini paučinu s očiju,
videćeš prizore potresne,
videćeš nesrećne i bolesne,
videćeš čemer, smrt i jad.

Pogledaj stado, anđele,
svi sami bogalji i prosjaci,
slepi tumaraju u gomili,
svima su kičmu polomili,
od tebe očekuju spas.

Pogledaj bagru, anđele,
njihova duša je prokleta,
svima su stavili amove,
sebi sagradili hramove,
ruke im ogrezle u krv.

Podigni mač svoj, anđele,
seti se krstaških ratova,
seti se preklanih vratova,
kad dođeš Bogu na istinu,
nek ti u duši vlada mir.

Usliši molitve, anđele,
dabogda pocrkali dušmani,
pa budi anđeo osvete,
nek na svojoj koži oseće
šta znači beda, strah i bol.

B92 – pismena vežba

KAD SU CVETALE TIKVE DRAGOSLAV MIHAJLOVIĆ (ODLOMAK)

Pre dve godine sam se opet zapio - dešava mi se to povremeno - i, onako pijan, samo sam seo za volan i odjurio pravo za Jugoslaviju. Osam dana nisam dolazio na posao. I mirno sam primio otkaz. Kriv sam, šta imam da se bunim? Ali moj sindikat se pobunio; a ovde je sindikat veoma jak. "On", kažu, "ima pravo da vidi svoju domovinu. On ima pravo da vidi svoje more. Kakva smo mi zemlja ako našem najboljem radniku ne možemo da dozvolimo da vidi svoje more?" A ja, kažem, nisam imao pravo, a nisam imao ni volje nikoga da molim, iako mi se posao baš nije menjao: svih osam godina sam u istoj fabrici. I lepo im, ljudski kažem: "Šta se, bre, zezate? Kakvo more, kakvi bakrač! Niti sam na more išao niti koji đavo. Bio sam se naždrekao. Zato bi me i u mojoj Jugovini najurili.". "A ne", kažu oni. "Svoje doušnike zato ne otpuštaju. Otpustili su te zato što si sindikalista. A uz to ti si još bio i bolestan! Mi to možemo i da dokažemo! Ne smeju zbog toga da te otpuste."

Glavu dajem ako je iko od njih išta od toga shvatio. Oni prosto misle da smo svi mi udareni, keve mi! I kad prođu ovuda i čuju kako urličemo naše pesme i ovakve suze valjamo, oni misle - nismo čitavi. 'Leba mi, veze nemaju. Ali, ovako rezonuju: ako si ti lud, slobodno i to možeš da budeš, i imaš pravo na to, samo nemoj da napraviš neki izgred. A za mene su ovako mislili: taj sigurno jeste udaren, ali kad to njemu dođe, on predoseti, pa sedne u kola i ode u njegovu ludu Jugoslaviju. Je li napravio neki saobraćajni prekršaj? Nije. Je li učinio nešto drugo? Nije. E, pa onda, u redu! Zar za nas nije još i bolje što je otišao?

I prilična se gužva oko toga napravila. Čak su i neke sindikalne novine počele da me brane - izlazi ovde jedan takav listić: on je, kažu, bio bolestan. Došao neki dasa iz tih novina. "Ma, jok", kažem mu ja, "niti sam bio bolestan niti je uopšte potrebno da se oko toga pravi neka gužva. Naći ću drugi posao." I stvarno sam to odmah mogao. Ali onda mi moja Inge kaže: "Kažeš da si kriv. A ja tebi opet kažem da mi to ne možemo da razumemo. Kako možeš da budeš kriv? Ne možeš da budeš kriv. Bio si bolestan! Jer kad neko usred radnog vremena iznenada zaustavi mašinu, baci kombinezon i ode u fabrički klub i tamo za tri sata popije dvadeset flaša piva, i poslovođu, koji dođe da ga pozove da se vrati, otera u materinu i gađa praznom flašom, a onda, onako u košulji po hladnoći, sedne u kola i nekud odjuri, tako da mu žena i dete pet dana ne znaju gde je, i tek se petog dana, ko zna koliko daleko odatle, negde u Austriji osvesti i javi telegramom, i zatim se mirno vrati kao da se ništa nije ni desilo, onda to stvarno niko živi ovde ne može da shvati. Ko to ovde radi? Ko je to ovde ikad uradio? I baš zato što ne možemo da razumemo, mi moramo da mislimo da si bio bolestan. To je - kao nekakva menstruacija. Kod vas ih, izgleda, imaju i muškarci. I kad ih već imaju, imaju i pravo na njih. Zato, pusti ti njih neka oni to samo teraju, nemoj ih zadržavati."

I stvarno su me vratili. A kad sam prvi put došao na posao, samo što mi na ulazu nisu slavluk bili postavili.

7. EGÉSZSÉG, EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS, SPORT - ZDRAVLJE, OČUVANJE ZDRAVLJA, SPORT

- testi és lelki egészség, egészséges életmód – telesno i duhovno zdravlje, zdrav način života

TELO – TEST

glava – fej kosa – haj lice – arc koža – bőr oko/oči – szem/szemek uho,uvo/uši – fül/fülek
obraz – arc nos – orr usta – száj zub – fog jezik – nyelv usne – ajkak vrat – nyak
brada – áll rame – váll grudi – mell ruka – kéz lakat – könyök šaka – kézfej
prst – ujj palac, kažiprst, srednji prst (veliki prst), domali prst, mali prst, dlan – tenyér leđa – hát
stomak – has noga – láb koleno – térd stopalo – lábfej
prst na nozi – lábujj peta - sarok leva strana – bal oldal desna strana – jobb oldal

УНУТРАШЊИ ОРГАНИ:

Грло – torok, гласне жице - hangszálak, крајници – mandulák, језик, непце - szájpadlás
плућа - tüdő, лево и десно плућно крило - tüdőlebenyek, ждрело – nyelőcső

дијафрагма - gyomorszáj, крвни судови – véredények, вене, артерије, крвна зрнаца - vérsejtek: бела, црвена

срчана преткомора - pitvar, комора - kamra, бубрези - vesék, јетра - máj, желудац - gyomor, жуч - epe

црева - bél, дебело црево - vastagbél, танко црево - vékonybél, слепо црево - vakbél, дванаестопалачно црево - patkóbél

лопатица - laposka, кости - csontok, зглобови - ízületek, хрскавица - porc, чашица - térdkalács, кичма - gerinc, пршљенови - csigolyák, коштана срж - csontvelő, ребра - bordák, кичмена мождина - gerincvelő

мишићи - izmok: тетиве - inak, лигаменти - ínszalagok, бицепси, трицепси

усна дупља - szájüreg, носна дупља orrüreg, срце - szív, нерви - idegek, нервни завршеци - idegvégződések, мозак - agy, центар за равнотежу – Еустахијева труба – egyensúlyérzés központja

простата, јайници - petevezeték, материца - méh, мокраћни канали - húgycső

- testápolás – nega tela
- betegség megelőzése, a betegség kezelése, betegápolás – prevencija (bolesti-oboljenja), lečenje, nega obolelog

ЗДРАВА ИСХРАНА

Јабука: Штити срце – védi a szívet, Спречава затвор – gátolja a székrekedést,

Побољшава капацитет плућа – javítja a tüdőkapacitást,

Кажсија: Бори се против рака – harcol a rák ellen, Контролише крвни притисак – szabályozza a vérnyomást, Штити од Алцхајмера – véd az Alzheimer-kórtól

Артичока: Помаже варење – segíti az emésztést, Снижава холестерол – csökkenti a vérzsírszintet, Стабилизује шећер – stabilizálja a vércukorszintet

Авокадо: Лечи дијабетес – gyógyítja a cukorbetegséget, Снижава холестерол, Контролише крвни притисак

Банана: Штити срце, Зауоставља кашаљ – leállítja a köhögést, Контролише крвни притисак

Пасуљ: Зауоставља пролив – leállítja a hasmenést, Помаже код хемороида - aranyér, Помаже код канцера - rák

Цвекла: Контролише крвни притисак, Помаже код канцера, Штити срце

Боровница: Помаже код канцера, Штити срце, Јача памћење – erősíti az emlékezetet (меморију)

Прокељ - kelbimbó: Јача кости, Чува вид – védi a látást, Штити срце

Купус: Помаже код канцера, Зауоставља пролив, Штити срце

Диња: Чува вид, Контролише крвни притисак, Помаже код канцера

Шаргарепа: Чува вид, Штити срце, Помаже код канцера

Карфиол: Штити од рака простате, Помаже код рака дојке - mell, Лечи модрице - véraláfutás

Трешња: Штити срце, Успорава старење – lassítja az öregedést

Кестен: Помаже губитак тежине

Риба: Јача памћење

Папричица: Помаже варење, Ублажава запаљење грла – enyhíti a torokgyulladást

Смоква: Помаже губитак тежине, Спречава (срчани, мождани) удар - infarktusok

Лан: Помаже варење, Боље ментално здравље

Бели лук: Убија бактерије

Грејпфрут: Штити од болести срца, Помаже губитак тежине (телесне масе)

Грожђе: Чува вид, Лечи камен у бубрегу, (vesekő) Убрзава циркулацију

Зелени чај: Помаже код канцера

Мед: Зацељује ране – gyógyítja a sebet, Јача енергију

Лимун: Чини кожу глаткијом – simábbá teszi a bőrt

Лимета: Чини кожу глаткијом

Манго: Јача памћење, Помаже варење
Печурке: Контролише крвни притисак, Снижава холестерол
Овас - zab: Зауоставља пролив
Маслиново уље: Лечи дијабетес
Црни лук: Смањује ризик од срчаног напада
Наранџа: Помаже имуном систему, Чини лакше дисање - könnyíti a légzést
Бресква: Зауоставља пролив
Кикирики: Штити од срчаних болести
Ананас: Јача кости, Помаже код прехладе, Скида брадавице - szemölcsök
Суве шљиве, Пиринач - rízs, Јагоде: Ублажује стрес – enyhíti a stresszt
Кромпир: Подиже расположење – jókedvet ad, Чува вид
Вода, Парадајз, Ораси: Подиже расположење - közérzet
Лубеница: Спречава удар
Пшеничне мекиње - когра, Пшеничне клице - csíra: Код рака дебелог црева
Јогурт: Помаже имуном систему, Јача кости

- orvosnál – код лекара

Болница, дом здравља, амбуланта, хитна помоћ
Здравствена књижица, здравствена заштита - egészségbiztosítás, здравствено осигурање
Ординација - rendelő, преглед, упут - beutaló, рецепт
Трансфузија - vérátadás, анализа крви
Крвна група, крвна слика, крвни притисак - vérnyomás, мерење крвног притиска
ултразвук, рендген
Лекар опште праксе – általános orvos, Лекар специјалиста , Педијатар - gyermekorvos,
уролог, оториноларинголог – fül-orr-gégész, дерматолог - bőrgyógyász, психолог,
психијатар, гинеколог, хирург, акушер - szülész
очни лекар: , оптичар, диоптрија, кратковид, далековид, слеп - vak, слабовид
Операција, успављивање - altatás, анестезија - érzéstelenítés
Крварење - vérzés, жуљ - bőrkeményedés, висока – ниска температура , грозница - láz,
тресе ме грозница – ráz a hideg
Инфекција - fertőzés, зараза - fertőzés, епидемија – járvány
Бол, болови (у грлу, у стомаку), главобоља (мигрена) - fejfájás
вирус, бактерије, клица - , гљивице
упала - gyulladás, запаљење - gyulladás
Грип, прехлада, назеб - megfázás, Кашаљ - köhögés, суви кашаљ, искашљавати
Повреда - sérülés, посекотина - vágás, рана - seb, прелом - törés, ишчашење - kibicsaklás

zdrav – egészséges bolestan – beteg bolnica – kórház lekar/lekarka – orvos/orvosnő
recept – recept lek – orvosság tableta – tabletta sirup – szirup toplomer – lázmérő
imati temperaturu – lázas prehladen – náthás kašljati – köhög
kijati – tüsszög boli me glava – fáj a fejem boli me zub – fáj a fogam
zubar/zubarka – fogorvos/fogorvosnő rana – seb

ДЕЛОВИ ТЕЛА:

глава: коса, увојак – göndör hajfürt, коврџа - göndörület, прамен - tincs, раздељак –
hajválaszték, зулуф - pajesz, шишка, теме - tarkó, потиљак - tarkórész, слепоочница -
halánték, око, зеница - pupilla, беоњача – szem fehérje, обрва – szemöldök, трепавица -
szempilla, капак - szemhéj, брада, раме, груди, прса, чело, уво – ухо, образ - arc, нос ,
носница - orrlyuk, уста, усне, зуб, вилица - állkapocs, језик, брада, врат, јабучица -
arccsont, рука, пазух - hónalj, лакат, подлактица – alkar, надлактица - felkar, длан -

tenyér, шака - kézfej, песница - ököl, прст: , палац - hüvelykujj, кажипрст - mutatóujj, средњи – középső ujj, домали - gyűrűsujj, мали - kisujj; нокат, стомак, леђа, крста - derék, кук - csípő, струк - derék, зглоб - ízület, мишић, нога, бутина - comb, колено - térd, потколеница - lábszár, натколеница - comb, лист - vádli, глежањ - boka, пета - sarok, стопало - talp, стопала - talpak, табани - talp

UNUTRAŠNJI ORGANI:

Srce, pluća, bubreg/bubrezi, jetra, želudac, zub, jezik, grlo, krajnik/krajnici

Mozak, Grkljan - gége, dušnik - légcső, glasne žice,

Crevo – tanko, debelo, slepo

Grudni koš, rebra (rebro)

hitna pomoć, bolnica, ambulanta, dom zdravlja, zubarska ordinacija, lekar/doktor, lekar specijalista, lekar opšte prakse, medicinska sestra, tehničar, bolničar, zdravstveni karton, zdravstvena knjižica,

toplomer - lázmérő, slušalica, lek - orvosság, tablete, šumeće tablete - pezsgőtablett, sirup, zavoј, hanzaplast, alkohol

BOLESTI: инфаркт, упала плућа, упала бубрега/камен у бубрегу, песак или камен у јетри, чир у желуцу - gyomorfekély, грипа, температура, главобоља, зубобоља, упала грла, упала крајника, упала зглобова, упала уха

Хронична, акутна – ideiglenes, заразна болест – ragályos betegség

Вирус-бактерија-гљивица-антитела - antitest

жутица, мигрена, крвни притисак: висок – повишен, низак – снижен , шећер у крви, туберкулоза

рак: бенигни и малигни – jóindulatú - rosszindulatú, доброћудни и злоћудни, тумор, рак плућа, рак на плућима, рак желуца, рак на желуцу, рак крви – леукемија

тровање - mérgezés, гангрена - üszkösödés, сепса – vérmérgezés, камен у жучи , мале богиње - himlő, велике богиње, шарлах - vörheny, куга - pestis, колера, маларија, тифус, сида, AIDS(ејдс), ХИВ позитиван – негативан

болести костију: лумбаго - derékfájdalom, фрактура лобање - koronyatörés

каријес - fogkő

ишчашење, отворена – затворена рана

психичке болести: неуроza, психоза, депресија, комплекс

гастритис - gyomorsav, горушица - gyomorsav, надимање (у стомаку) - felfújódás,

повраћање, затвор, дехидратација - kiszáradás, завртање црева - bélcsavarodás, мучнина - hányinger, грчеви , несвестица - elájulás

Алцхајмерова болест, анорексија, дислексија

Код зубара

Предњи зуби – секућићи - rágófog, очњаци - szemfog, умњаци - bölcsességfog, десни - ín

Млечни зуби – tejfogak (код деце) стални зуби – állandó fogak

Зубобоља, упала зуба или десни, оток - tagadás, климање зуба - fogmozgás

Вађење зуба – foghúzás Поправка зуба – fogjavítás, анестезија - érzéktelenítés

Пломба - tömés, пломбирање - tömni

Круница - korona, мост - foghíd

Клешта - fogó, бушилица - fűrő

- gyógyszerek, gyógymódok – lekovi, načini lečenja, metode lečenja

lekovi, medikamenti - orvosság, klasična medicina – klasszikus gyógyászat, alternativne metode lečenja, terapija, tretman - kezelés, dijagnoza, bolest, obeljenje - betegség, prirodne metode – természetes módok, lekovića bilja - gyógynövények,

У апотеци

вата, алкохол, газа - géz, завој - fásli, ханзапласт, фластер

рецепт, фармацевт, Апотекар, апотекарка,

лек, лекови, таблета, дражеи - dragsék, сируп, капсула, крема, пудер

СРЕДСТВО ЗА (szer) – дезинфекцију (fertőtlenítőszer), умирење (nyugtatószer),

ублажавање бола (fájdalomcsillapító)...

антибиотик, седатив - nyugtató, аналгетик - fájdalomcsillapító

лек против зубобоље, главобоље, болова у стомаку

медицинска крема за руке, чај за мршављење – soványító tea

На кутији лека пише:

Употреба према приложеном упутству. – Használati utasítást

Чувати у оригиналном паковању. – Megőrizni az eredeti csomagolásba

Чувати на тамном, хладном, сувом месту. – Sötét, hideg, száraz helyen tartani

Чувати ван домаћаја деце. – Távol a gyerektől

Датум производње. – Gyártás dátuma

Важи до: - Érvényes

На рецепту пише:

Дејство: - hatás

Употреба: - használat

Дозирање: - adagolás

Предозирање: - túladagolás

Састав: - összetevő

Нежељена дејства (ефекти): - nemkívánatos hatások

Пити пре оброка (у току оброка, после оброка) – Evés előtt meginni

- **orvosi szolgáltatások, biztosítás – lekarske usluge, osiguranje**

zdravstvene usluge - szolgáltatás, privatne klinike, zdravstveno osiguranje, lečenje u privatnim klinikama, ordinacijama, privatne laboratorije

- **dohányzás, alkohol-és drogfogyasztás – pušenje, alkohol i droga**

- **sport: sportolási lehetőségek, sportágak – sport: mogućnosti bavljenja sportom, grane sporta**

Trening, sportska hala, teretana, sala za gimnastiku, sprave - szerek, strunjača - szőnyeg, kos, mreža - háló, lopte, zagrevanje, trener, vežbe snage, vežbe brzine
Svetsko prvenstvo, evropsko prvenstvo, kvalifikacije, finale, četvrtfinale, polufinale, rezultati, rekord, poluvreme, tribine, sportski komentator

- **tömegsport és versenysport – masovni i takmičarski sport**

Sportovi se dele na dve grupe: grupni i samostalni.

Grupni sportovi

U grupne (zajedničke) sportove spadaju svi sportovi koji se izvode grupno, to su sportske igre, kao na primer fudbal, košarka, rukomet, odbojka, hokej, ragbi, hokej na ledu i hokej na travi, kricket itd., ali tu takođe spadaju i sportovi kao što su splavarenje (evezés), natezanje konopca (kötélhúzás) itd.

Pojedinačni sportovi

U samostalne (pojedinačne) sportove spadaju sportovi gde se pojedinac sam zalaže za svoje uspehe. U pojedinačne sportove spadaju šah, karate (u nekim slučajevima), džudo, atletika, atletika gimnastika, gimnastika, ritmička gimnastika, plivanje, fitnes, pikado, biljar itd.

Neki sportovi mogu se izvoditi pojedinačno ili grupno, tačnije u parovima. Tu spadaju tenis, umetničko klizanje, skokovi u vodu.

Popis sportova: Atletika , Ekipni sportovi s loptom , Sportovi u kojima se loptica udara reketom , Sportovi u kojima se loptica udara palicom ili batom , Biciklizam , Gimnastika , Sportovi snage , Sportovi preciznosti , Vodeni sportovi, Borilački sportovi i veštine , Moto-sportovi , Konjički sportovi , Ekstremni sportovi

Atletika: bacačke discipline (disk, koplje, kugla, kladivo - kalapács), trkačke discipline (sprint, srednje pruge, duge pruge, visoke i niske prepone, štafete), skokovi (vis, dalj, troskok, motka), višeboj – több tusa

Ekipni sportovi s loptom: američki fudbal, australijski fudbal, košarka, mali fudbal, fudbal, odbojka, odbojka na pesku, ragbi, rukomet, rukomet na pesku, vaterpolo, stritbal

Sportovi u kojima se loptica udara reketom: badminton, stoni tenis, skvoš, tenis

Sportovi u kojima se loptica udara palicom ili batom: Bejzbol, golf, dvoranski hokej, hokej na travi, hokej na klizaljicama, kricket, polo, softbol, ulični hokej

Biciklizam: ulični biciklizam, ciklokros, biciklizam na pisti - pálya, brdski biciklizam

Sportovi na snegu i ledu: alpsko skijanje, bob, brzo klizanje, brzo klizanje na kratkim stazama, (short track) hokej na ledu, s kijaški skokovi, umetničko klizanje, vožnja snouborda

Sportovi preciznosti: biljar, golf, kuglanje, streljaštvo - céllövészet, pikado

Gimnastika ; aerobika, ritmička gimnastika, opšta gimnastika, sportska gimnastika, sportska akrobatika

Sportovi snage: bodi bilding, dizanje tegova

Borilački sportovi i veštine: Aikido, Boks, Rvanje, Džudo, Karate, Kikboks, Kung Fu , Mačevanje, Tajlandski boks

Vodeni sportovi: jedrenje, kajak i kanu na mirnim vodama, kajak i kanu na divljim vodama, ronjenje - merülés, plivanje, sinhronizirano plivanje, vaterpolo, veslanje - evezés

Konjički sportovi: kasačke trke - ügetés, konjičke trke, jahanje sa preponama - díjugratás, polo

Moto-sportovi: Formula 1, karting, motociklizam, motokros, reli

Ekstremni sportovi: alpinizam (sziklamászás), brdski biciklizam, bandži džamping, ekstremni biciklizam, penjanje po ledu (ice climbing), padobranstvo - ejtőernyőzés, planinarenje, ronjenje na dah, skejtboarding, skijanje na vodi, slobodno penjanje (free climbing)

Misaone igre: bridž, šah

СПОРТСКЕ ТИТУЛЕ: Мајстор, велемајстор, ас, првак, шампион, професионалац, олимпијац, рекордер, победник, губитник, лауреат - koronázott, капитен

СПОРТСКА ЛЕКСИКА: домаћин, гост, навијач(и), такмичење, наступ - szereplés, првенство, куп, турнир, семафор - eredményelző, резултат, табела, стање на табели, поени, бодови, разлика у бодовима, рекорд, пиштаљка - sír

судија, главни судија, помоћни судија, утакмица , меч, полувреме (прво, друго), трећина, четвртина ,

терен, игралиште, стадион, сала, хала, ринг, линија, аут линија, гол-аут - kirugás, корнер, корнер-заставица, центар игралишта, гол, статива, гол-линија, мрежа, фаул, прекршај, свирати фаул, досудити фаул, слободан ударац, казнени ударац- büntetőrúgás **кош**, рекет, лична грешка, слободно бацање лоптица, сервис, сет, палица, пак - korong, гимнастичке справе

Žalba zbog isključenja struje:

7. test A

1.	_____ je nešto što stvara najviše problema.	
a) glupost		c) glupošću
b) glupošćom		d) gluposti

2.	Krenuo je u osvajanje _____ u potpunu pobjedu.	
a) sa uverenjom		c) sa uverenjem
b) uverenjom		d) uverenjem

3.	Svima su dosadili svojom _____.	
a) gluposti		c) glupost
b) glupošću		d) glupostama

4.	Svakog dana se igrao _____ štapom za popodnevne šetnje.	
a) deka		c) dekinim
b) dekom		d) dekovim

5.	U _____ je ponestalo vina.	
a) buradi		c) bure
b) buradima		d) bura

6.	Tražili su jaknu _____.	
a) nitnama		c) sa nitnama
b) nitnu		d) sa nitnu

7.	Voleli su taj šal _____.	
a) boje višnje		c) sa bojama višnje
b) bojom višnje		d) sa boju višnje

8.	Skupe sunčane naočare _____ u staroj futroli.	
a) su bile		c) su bila
b) je bile		d) je bila

9.	Mnogo carinika _____ krijumčarenu robu.	
a) je tražio		c) su tražilo
b) su tražile		d) je tražilo

10.	Osam putnika _____ pasoš i zdravstveno osiguranje kod kuće.
a) su zaboravio	c) je zaboravilo
b) su zaboravili	d) je zaboravili

11.	Jedna putnica _____ važeće putne isprave.
a) nije imalo	c) nije imale
b) nije imala	d) nisu imali

12.	236 aviona _____ na otpadu.
a) su završili	c) su završile
b) je završila	d) je završilo

13.	Nije razgovarao _____.
a) sa nikim	c) ni sa kim
b) nisa kim	d) ni sakim

14.	Suviše veliki broj radnih _____ nije dobar za koncentraciju.
a) sata	c) satova
b) sati	d) satovi

15.	Najčešće kupujem smrznuti file bez _____.
a) kostija	c) kostiju
b) kostima	d) kosti

16.	Burad iz starih vinogradarskih podruma _____ pravi miris vina.
a) su imale	c) su imali
b) su imala	d) je imao

17.	Burad u mom podrumu _____.
a) su bile stare	c) su bila stara
b) su bili stari	d) je bio star

18.	Na saobraćajnom znaku _____ nekoliko nejasnih znakova.
a) je bio	c) su bili
b) je bilo	d) su bile

19.	U vreme božićnjih praznika _____.
a) je snežilo	c) su snežili
b) je snežila	d) je snežio

20.	Za vreme poslovnih ručkova previše _____ na reprezentaciju.
a) je trošilo	c) su trošio
b) je trošio	d) se trošilo

21.	Carinici će udariti pečat u pasoš ako _____ sve pasoše od putnika..
a) ćemo sakupiti	c) sakupi ćemo
b) budemo sakupili	d) budeš sakupili

22.	Frage je _____.	
a) ukusne	c) ukusan	
b) ukusna	d) ukusno	

23.	Svako mora da ponese _____ pasoš ako putuje u inostranstvo.	
a) njegov	c) svoju	
b) svoj	d) svoja	

Test B 7

1.	Zaista _____ voleli da nam se dozvoli u ulazak u levo krilo zamka.	
a) bismo	c) bih	
b) bi	d) biste	

2.	_____ planira se završetak restauracije zapadnog krila dvorca.	
a) ove godine	c) ovoj godini	
b) u ovu godinu	d) na ovu godinu	

3.	Arhitekta su predale komisiji _____ planove toka restauracije.	
a) njihove	c) njegov	
b) njegove	d) svoje	

4.	On je bio sposoban arhitekta kao _____ ...	
a) njegov ocu	c) njegova otac	
b) njegov otac	d) njegovu ocu	

5.	Komisiju _____ to što su svi predati radovi bili izuzetno kvalitetni.	
a) je iznenadilo	c) je iznenadio	
b) su iznenadila	d) je iznenadila	

6.	Na stolu je bilo poslagano 19 _____ jedan pored drugog.	
a) predloge	c) predlog	
b) predloga	d) predlogu	

7.	Ja (Zoran) i mi (žene) _____ besplatno zahvaljujući nagradi osvojenoj na takmičenju iz geografije.	
a) smo putovale	c) je putovalo	
b) smo putovali	d) su putovali	

8.	Martin i Gabor su pobedili na takmičenju iz opšte kulture, njih _____ su pobednici zaredom već treću godinu.	
a) dvoje	c) dve	
b) dva	d) dvojica	

9.	Mladi nepoznati arhitekta je bio mnogo bolji od _____ ...	
a) stariji i iskusniji kolega	c) starijeg i iskusnijeg kolege	
b) starija i iskusnija kolega	d) starijom i iskusnijom kolege	

10.	Sve nas je _____ sve ono što je rekao o svojim planovima u vezi sa radovima na dvorcu.
a) prijatan obradovao	c) prijate obradovale
b) prijatno obradovalo	d) prijatni obradovali

11.	Kada si ga video zaboravio si da mu kažeš: Žao _____ je!, zbog toga se sada on ljuti.
a) mu	c) mi
b) ga	d) im

12.	Sećali su se _____ dok su pili vino u nekoj kafani kraj puta.
a) na događaja iz detinjstva	c) događa iz detinjstva
b) na događaje iz detinjstva	d) događaja iz detinjstva

13.	Upravo _____ podatke sa interneta.
a) napišem	c) prepisem
b) upišem	d) prepisujem

14.	Antigona i Polinik _____ kod svog strica Kreonta.
a) su živeli	c) je živela
b) su živele	d) je živelo

15.	On je bio mnogo kreativniji arhitekta nego _____ ...
a) njegova kolega	c) njegove kolege
b) njegove kolega	d) njegov koleg

16.	Čast _____ je što ste meni poverili obavljanje ovako odgovornog posla, izjavio je mladi arhitekta.
a) tebi	c) ti
b) mene	d) mi

17.	Ove godine je konkurs za radove objavljen _____ meseca na sajtu naše firme.
a) mart	c) marta
b) u mart	d) martu

18.	Pakao je vekovima _____ malu decu!
a) je plašio	c) je plašilo
b) su plašila	d) je plašili

19.	Zid je _____ armiranog betona.
a) po	c) od
b) za	d) iz

20.	_____ je ispred kamina.
-----	-------------------------

a) suvo grane	c) suve granje
b) suvo granje	d) suva granje

21.	On _____ da niko ne izgovara laži.
a) je tako verovao	c) je verovao
b) tako verovao	d) je verova

22.	Bezбрижно je provodio vreme sa porodicom _____ kada su im javili da je brana na akumulacionom jezeru popustila.
a) kuću	c) kod kuće
b) kući	d) kuće

23.	(Marija i mama) _____ u prodavnicu da kupim nove cipele za matursko veče.
a) Išli smo sa mamom	c) Išla sam sa mamom
b) Išle smo sa mamom	d) Išlo sam sa mamom

National geographic

4. lekcija

Плава гробница

1. Речи:

Галија _____
 Спутати, зауставити _____
 Газити _____
 Ход _____
 Горд, поносан _____
 Доба, време _____
 Језа, страва _____
 Дно _____
 Шкољка _____
 Милити _____
 Вечан, непролазан _____
 Пали, погинули, умрли _____
 Дремеж _____
 Зрак _____
 Гробница _____
 Рака _____
 Огроман, велик _____
 Бескрајан _____
 Врх – подножје _____
 Мрачан, таман, црн _____
 Савест _____
 Очајан _____
 Модро, плаво _____
 Дубина _____
 Побожност _____
 Просути, исути, пролити, излити _____

Покојник, мртвац _____
 Завити, увити _____
 Свечан _____
 Вали, таласи _____
 Столеће, век _____
 Пена _____
 Пенушати _____
 Пенушати се _____
 Пенити _____
 Пенити се _____
 Знак _____
 Смена _____
 Гомила _____
 Погребен, сахрањен, покопан _____
 Погреб, сахрана, покоп _____
 Колевка _____
 Венац _____
 Пролазан _____
 Сенка _____
 Небески свод _____
 Утрнути, угасити _____
 Весло, веслање _____
 Лава _____
 Уздах _____
 Задржати _____

Govorne vežbe:

1. dam stereotipe iz bajki, na osnovu stereotipa pišu modernu bajku: treći brata, najmlađi najmudriji, treba da izvrši tri zadatka, na putu od njega traže pomoć bajkovita bića, on im pomažu, oni mu pomažu da reši zadatke, nagrada lepa princeza...
2. DOM KULTURE: džudisti imaju termin petkom od 17,00 do 19,00, vama treba taj termin pa pišete pismo direktoru, u pismu ih kritikujete, a svoju sekciju hvalite. Sekcije: motoristi, hor penzionera, šahisti, informatičari, lovci, pecaroši, rvači, cvećari, udruženje za ručne radove, pankeri-bend...

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA - 2008. május

I. Olvasott szöveg értése

I

Прочитајте текст и одговорите на питања по узорку (0)!

Женски таленат коначно примећен

Жене у Мексику су биле дугих деценија по страни јавног живота. Иако је већ давно доказано да женски таленат није мање вредности од мушког, понекад чак жене у том погледу и надмашују јачи пол, то дуго није признато у тој средњоамеричкој земљи. Нису, додуше биле толико обезправљене као, рецимо, жене у неким државама Јужне Америке или Африке, али им је најважнији задатак био чување кућног огњишта, брига

о породици: о супругу и о деци. Њихово место је до скоро било само у кухињи. После деценија посвећености кухињи, жене постају политичка сила на коју се рачуна и у традиционално „мушком“ Мексику.

Током протеклих неколико месеци, жене политичари преузеле су власт у влади Мексико Ситија у две од три политичке партије у земљи. „Мислим да је ово предзнак новог века“ каже Амалија Гарсија, председник левичарске Демократске револуционарне партије. Гарсију су изабрали чланови партије на општим изборима у јулу. Она је прва жена председник, треће по величини политичке партије у Мексику. „Најважније је то да мушкарци сада гласају за жене“ каже она.

Њен партијски колега Росарио Роблес налази се на месту градоначелника Мексико Ситија које се, после председничког, често сматра другим по значају политичким положајем у земљи. Смогом загушена, криминалом захваћена престоница са девет милиона људи, налази се у срцу веће велеградске области од око осамнаест милиона људи, због чега важи за једну од највећих урбаних средина са највећом концентрацијом становника на свету.

Жене, како наводи Национални савет жена, тренутно чине 35 одсто мексичке радне снаге, док је 54 процента становништва од стотину милиона женско. Владајућа Институционална револуционарна партија, која влада Мексиком већ седамдесет година, прошле недеље је бившег државног гувернера Марцију Саури изабрала за свог националног председника. Она и Гарсија предводиће своје партије на општим изборима, за које многи верују да ће представљати најжешћу борбу у историји Мексика. Мексичке жене, којима је право гласа први пут дато 1953. налазе се на 92 од 500 места у доњем дому и од 20 од 128 места у Сенату. Све веће присуство жена у Конгресу довело је 1997. до стварања комитета рода и једнакости у доњем дому. Комитет је формиран ради потпуне примене права жена.

Ако погледамо положај жена у европским земљама, уочићемо да је ситуација знатно повољнија, али још увек није задовољавајућа ако се у односу на мушкарце сматра женски таленат. Велики корак учинили су Немци у прилод женског талента, када су на последњим изборима у сами врх политичког живота изабрали жену.

0. До које промене је дошло у Мексику последњих деценија? Жене нису више само домаћице, већ активно учествују и у политичком животу.

1. Шта значи „мушки Мексико“?

.....

2. Зашто је наслов „Женски таленат коначно примећен“?

.....

3. Како објашњавате речи Амалије Гарсије „предзнак новог века“?

.....

4. На који положај је Гарсија изабрана и на који начин?

.....

5. Од коликог је значаја функција градоначелника?

.....

6. Зашто се Мексико Сити сматра једном од највећих урбаних средина на свету?

.....

7. Шта значи реч „престоница“?

.....

8. Какве су размере жена на послу у односу на мушкарце и колико процената становништва износе жене?

.....

9. Зашто се на општим изборима предвиђа жестока борба?

.....

10. Зашто је формиран Комитет рода и једнакости у доњем дому Сената?

.....

Могући одговори:

1. На важним положајима су били само мушкарци.
2. Зато што су у влади у већини партија власт преузеле жене.
3. И у Мексику ће доћи до еманципације жена.
4. За председника Демократске револуционарне партије на општим изборима.
5. Сматра се по важности другим местом, тј. други човек после председника.
6. Ту је највећа концентрација становника.
7. Главни град.
8. 35 одсто радне снаге износе жене, а 54 одсто становништва су жене.
9. Зато што ће на изборима партије предводити две жене: Амалија Гарсија и Марција Саури.
10. Ради потпуне примене права жена у друштвеном животу.

II

Прочитајте текст о „руској Агата Кристи“ и испуните таблицу по узорку (0)!

Установите да ли дате тврдње одговарају садржају текста!

Руска Агата Кристи

И Руси су добили, сва је прилика, своју Агата Кристи. Зове се Александра Марињина (правим именом Марина Анатолијевна Алексејева, рођена у Лавову, 1957. године у познатој правничкој породици). И сама је по образовању правница, а двадесет година је провела радећи у руском Министарству унутрашњих послова и има чин потпуковника. Деведесетих година, сад већ прошлог века, окренула се литератури, крими жанру и до сада објавила чак 24 романа који су преведени на 20 језика и штампани у преко двеста издања, у тиражу који прелази 26 милиона књига. Све су то јаки поводи да млада зрењанинска кућа „Агора“, која у истоименој библиотеци негује хитове детективног романа у крими приче, посегне за преводом две њене познате књиге. Тако је сада пред нама узбудљива историја о детективки Анастасији Каменској која се бори против нарастајуће мафије, све бежећи да и сама не упадне у њихове опасне канџе, а под насловом „Игра на туђем терену“.

Поштујући класичне обрасце крими приповедања Марињина уноси елементе мистерије и тиме постиже напетост без које и нема детективских романа и истих таквих читалаца. Но њене амбиције су и много веће. Она жели да критички проговори о друштвеном контексту у коме се све одвија и који се опасно надвио над појединцем и институцијама. Опседнута количином зла ауторка као да романтизује скромност и колективизам, жели да њени позитивни јунаци живе по принципима чистоте старе руске душе. Процеси перестројке донели су у тој великој земљи низ престројавања, али

и тоталну збуњеност мислећих духова. И о томе хоће да пише Марињина. И сама улазећи у воде популарности и тржишне утакмице она чини толики раскид са славном традицијом, да, по неким критичарима, њени романи су још један од безбројних доказа пропадања (високе) руске културе.

Роман „Игра на туђем терену“ су са руског превели Милена Алексић и Мирослав Кљајић, а овај издавач има спреман/одштампан још један Марињин хит – „Умро сам јуче“, први пут објављен 1997. године.

Иако списатељка поштује традицију славне руске класичне књижевности, како ће читаоци примити ову мешавину жанрова, елемената историје, крими жанра, романтичких епизода, питање је будућности. На тврдњу неких критичара да њено дело нарушава високу руску културу треба да реагују они којима је Александра Марињина наменила своје књиге: сами читаоци. Има претпоставки да руска списатељка утире путеве новој врсти прозе која би требала да одражава реалност 21. века.

	тачно	нетачно
/0/ <i>Право име ауторке је Александра Марињина.</i>		X
11. Рођена је у породици књижевника.		
12. По образовању и струци је правница.		
13. Радила је у Министарству унутрашњих послова.		
14. Писала је психолошке романе.		
15. Написала је два детективска романа.		
16. Њена јунакиња у књизи „Игра на туђем терену“ бори се против мафије.		
17. Књиге јој се не разликују од класичних кримића.		
18. У својим романима критички говори о руском друштву.		
19. Она жели да њени позитивни јунаци личе на јунаке славне руске литературе.		
20. Неки критичари кажу да су њена дела доказ пропадања руске културе.		

III

Солитери – нужно зло

У градовима живи много људи на релативно малом простору.

Док су у селима плацови пространи, на њима има доста места за приземне породичне куће са уређеним баштама, у градовима подижу се високе зграде да се земљиште боље искористи. По градовима широм света граде се облакодери. Присталице вишеспратница тврде да је изградња високих кућа економична. Граде се брзо и уз помоћ машина. Користе се индустријски произведени делови. Није потребно градити километре улица. Водовод, канализација и електричне инсталације се постављају на краћем растојању него у насељима са приземним зградама. Између солитера остаје више места за паркове, дечја игралишта, спортске терене. Има, ипак много људи којима се не свиђају високе зграде. Не воле да станују један другима „на глави“. Њима је стан у солитеру само нужно зло. Кад се уселе у стан, на, рецимо петнаестом спрату,

нађу се у средини на коју нису навикли. Деца на вишим спратовима живе као у кавезу. Мајке их не пуштају да се играју напољу. Боје се да ће деца настрадати у лифту. Не могу да их виде са прозора.

Станари вишеспратница се често жале на буку. Зграде су од армираног бетона, могу да издрже земљотрес, али звучна изолација је слаба. Суседи у великим зградама су једни другима странци. Иако улазе на исту капију, возе се истим лифтом, имају мало прилике да се упознају. Зелене површине око солитера нису замена за башту. На том терену човек се осећа као у излогу. Чини му се да га са много прозора посматрају. Он се, зато, повлачи у свој стан, седи поред телевизора и остаје усамљен. У последње време архитекти настоје да се у градовима подижу зграде са мање спратова да би људи у њима живели на земљи, или бар близу тла. Обраћа се више пажње потреби човека за природом.

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA - 2008. május

II. Nyelvhelyesség

I

Ставите придев и именицу у одговарајући падеж по узорку /0/!

Јесен

У нашим крајевима јесен је врло лепа. После летње врућине /летња врућина/ /0/ прохладно, свежје време угодно бодри човека. Носталгија за летом брзо нас напушта. Свако годишње доба има своје чари, тако и јесен. Већ од

..... (рано јутро) (1) свуда се осећа врло живо.

Пољопривредници одлазе на ливаде (наоштрене косилице) (2), вилама и грабљама да косе и сакупљају јесење сено – оставу, други иду или трактором и сејалицом да сеју (зимско жито) (3), трећи плугом или мотиком ваде кромпир, а четврти беру (сазрео кукуруз) (4).

Нарочито је живо у (јесењи воћњаци) (5) где се бере разне јесење воће. Најживље и највеселије је у виноградима у берби

..... (слатко грожђе) (6), одакле се шири смех и песма

..... (весели младићи и девојке) (7). Кад је летина добра, пољопривредници су врло задовољни јер виде плодове свог

..... (напорни рад) (8). И шума је у јесен пуна

..... (разни плодови) (9). Разнобојност лишћа даје

јесени нарочиту лепоту. Ту налазимо готово на сваком стаблу све боје: од зелене жуте и црвене до тамносмеђе. Ко се не би дивео тим (лепе боје) (10)!

II

Допуните реченице одговарајућим глаголским облицима који су наведени са стране. Радите по узорку (0)!

Птице

<i>Већ крајем августа опажамо (0)</i>	опажати (0)
како се ластавице (11) у	сакупљати се (11)
већа јата на телефонске жице, цвркућу, узлећу, и опет се	
..... (12) у све већем броју на	
место одакле су (13), све	враћати (12)

<p>док не дочекају своје сапутнике из северних крајева, а кад и они стигну, зацвркућу последњи пут, узлете и одлете у даљине према Југу. Тако почиње сеоба птица ... Кад снег завеје белином поља и шуме, у хладна предвечерја чујемо високо у ваздуху кликтање дивљих гусака или виђамо брзи лет дивљих патака. Оне (14) на Северу замрзнуте реке и језера, те код нас (15) своја зимовалишта. Занимљиво је да из наших крајева и млади косови (16) прве зиме према Југу, на Јадранско море, док њихови родитељи (17) с нама и преко зиме. Највећи број наших птица селица (18) у Африци, док неке презиме на Јадрану. Најдаље (19) роде, које лете чак до јужне Африке. У пролеће нам се наше птице (20), а ми их радосно дочекујемо.</p>	<p>полетети (13)</p> <p>напуштати (14)</p> <p>тражити (15)</p> <p>одлазити (16)</p> <p>остати (17)</p> <p>зимовати (18)</p> <p>путовати (19)</p> <p>враћати се (20)</p>
---	---

III

Именице на маргини ставите у одговарајући падеж по узорку (0)!

Рођендан

<p><i>Марија и Јованка су сестре. (0)</i></p> <p>Оне живе у великој (21). Њихова (22) су Милан и Јован. Када неко у породици слави рођендан, дођу им у (23) многи школски другови. У њиховој кући је тада врло живо. (24) се веселе, једу торте, слушају музику и плешу. Њихови родитељи су врло срећни кад је кућа пуна младих. Другови им доносе (25) и честитају рођендан. Међу поклонима има много књига и плоча. Марија каже да се највише радује (26). Она је склона да чита преко целе (27). Њихове собе су окићене (28). Приликом (29) све им је дозвољено осим алкохолног (30). Уз тарту и колаче пију сокове. Веселје и забава брзо прође, а сутрадан у школи још много причају о слављу. Следе обавезе, учење, ваншколске активности, и, наравно ишчекивање следеће журке.</p>	<p><i>Сестра</i></p> <p>породица</p> <p>брат</p> <p>гост</p> <p>дете</p> <p>поклон</p> <p>књига</p> <p>ноћ</p> <p>цвеће</p> <p>рођендан</p> <p>пиће</p>
--	---

IV

Установите од којих речи су изведене истакнуте речи! Упишите их на место поред њих!

Забавишта

Уписан 13 000 малишан у „Радосно детињство“ Алекси бесплатан боравак и играчке Трогодишњи Алекса Кертес тринаестохиљадито је дете уписано у Предшколску

установу „**Радосно** (31) детињство. Тим поводом му је ова установа у сарадњи са градом омогућила да наредну годину у вртићу борави бесплатно, а дарован је и играчкама. Градоначелница Маја Гојковић на **јучерашњој** (32) свечаности у „Радосном детињству“ истакла је да је на листи чекања остало још 821 дете те да се планира да, **изградњом**(33) нових вртића, следеће године ове листе више не буде и да тако Нови Сад буде једини град у Србији који ће решити све потешкоће са смештајем малишана.

- Иако је **планирано** (34) да ове године упишемо 12 000 малишана, у договору са васпитачима и свима онима који брину о деци примили смо још 1000 и тако смо повећали нормативе у неким групама – казао је директор „Радосног детињства“ (35) Борислав Самарџић и најавио да би **градски** (36) буџет за наредну годину требало да буде **испланиран** (37) тако да се изграде нови вртићи, да се упишу сви малишани са листе чекања и **растерете** (38) групе у које је уписано више деце него што је норматива. Да подсетимо, нови вртић биће **грађен** (39) на Детелинари у улици Јанка Чмелика. Обданиште ће имати осам група и у њему ће моћи да борави око 200 малишана чиме ће се листа **чекања** (40) у знатној мери бити смањена.
(Новосадски Дневник)

Решење:

31. радост, 32. јуче или јучер, 33. градити, 34. план,	35. дете, 36. град, 37. планирати,	38. терет, 39. градити, 40. чекати
---	--	--

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA - 2008. május

Hallott szöveg értése

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA - 2008. május 23.

IV. Íráskészség

I

У данашњим временима све више људи покушава срећу разним играма на срећу, као тото, лото, телевизијски квизови, а није ретко ни коцкање и разне хазардске игре. Напишите у излагању од 120 до 150 речи шта вам је мишљење о теми.

- Покушавање среће на игри лото или тото;
- Телевизијски квизови на телефонирање за мању своту новца;
- Разне врсте квизова;
- Квизови из опште културе;
- Да имате храбрости, да ли би се јавили на ТВ-квиз?
- Шта вам је мишљење о стилу и нивоу ових квизова?
- Да ли верујете у срећу?
- Осуђујете ли коцкароше?

II

Изаберите једну од следећих тема!

1. Напишите излагање од 200 до 250 речи о томе шта очекујете од новог 21. века!

- Шта значи нови век за вас у смислу школовања, у перспективи за запослење;
- Шта очекујете од развоја индустрије и технике;

- Значај компјутера и интернета, информатике уопште;
- Да ли вас забрињује загађивање околине;
- Забрињују ли вас претње нових опасности, као напр. природне катастрофе, болести...;

Изразите наду да ће нам се живот у новом веку побољшати.

2. Ваш пријатељ из иностранства интересује се за проблем исељеника и емиграната и њихов положај у Мађарској. Напишите му писмо од 200 до 250 речи шта знате о овој теми!

- Из којих земаља пристиже највећи број исељеника;
- Шта су, по вашем мишљењу, разлози миграција;
- Животни услови исељеника;
- Административне процедуре око стицања права за запослење;
- Спомените примере из круга ваших пријатеља и познаника;

Сумирајте сопствено мишљење о овој појави.

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

RÉSZLETES ÚTMUTATÓ OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE NYELVHELYESSÉG

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

A hanghordozón hallható szövegek

I

Пут око света за седам година

Капетан Иво Визин из Прчања први је Јужни Словен и Бокел који је као заповедник брода опловио свет.

У рано пре подне 30. августа 1859. године мали брик „Сплендидо“ ближио се тршћанској луци. На прамцу су стајали капетан Иво Визин и његов помоћник, поручник Фредерик Белавита. Лаки једрењак, 30 метара дугачак, упловио је у јадранску луку носећи једанаест неустрашивих помораца који су седам пуних година путовали око света. Иако је на „Сплендиду“ била истакнута аустријска застава, повратку брода највише су се радовали у Прчању у Боки Которској (данашња Црна Гора), родном месту капетана Визина и поручника Белавите. Дочек који је поморцима приређен у Трсту био је на висини њиховог подухвата. Поздравили су их сви бродови у луци, окупљени Тршћани су клицали, а новине су се утркивале у томе која ће објавити више појединости о овом подвигу. Капетану Визину додељено је највеће поморско одликовање Бечког двора – „Бела почасна застава“. То је било прво и последње одликовање додељено у Аустро-Угарској једном поморцу за поморске трговачке заслуге. Уз то, капетан „Сплендида“ одликован је и Витешким крстом реда Фрање Јосифа, а одликовање је примио и поручник Белавита. Свечаност је одржана на ратном броду „Белона“ који је допловио у Трст посебно за ту прилику. Следеће године капетан Иво Визин постао је почасни грађанин Трста. Било је много разлога за оволику пажњу и почести којима је обасут педесеттгодишњи капетан Визин. Лаки једрењак, ремек-дело ријечног бродоградитеља Андрије Занона, успешно је прошао путем на коме су остали многи јачи бродови. Пошавши из Антверпена у фебруару 1852. године, брод је

прешао Атлантски океан и упловио у Пацифик, обишавши злокобни рт Хорн, и потом наставио уз западну обалу Америке. Током овог путовања једрењак је прешао 101.297 морских миља, од чега трећину у пределима циклона. Визин је био искусан морепловац који је прошао пут од бродског „малог“, преко поморске школе коју су у Прчању држали угледни капетани и капетанског испита у Трсту. „Сплендидо“ је био његов први брод и њиме је Иво Визин био одушевљен. Захваљујући путу капетана Визина, Аустрија је успоставила прве трговачке везе са Кинезима, Филипинцима и Аустралијанцима.

Послушајте текст и заокружите одговор по узорку (0)!

0. а) Иван Визин је био морнар. б) Био је заповедник брода. в) Био је чувени гусар.	1. а) «Сплендидо» је катамаран. б) «Сплендидо» је мали бродих. в) «Сплендидо» је био модерни брод.
2. а) Визинов помоћник је био капетан. б) Био је поручник. в) Он је био цивилни путник.	3. а) Једрењак је упловио у јадранску луку са 11 помораца. б) Упловио је са 111 путника. в) На њему је била само минимална посада.
4. а) На броду није било никакве ознаке. б) Била је истакнута аустријска застава. в) Талијанска застава.	5. а) Највише су им се радовали у Црној Гори. б) У Трсту. в) Родно место капетана Прчањ се налази у Хрватској.
6. а) Дочек у Трсту није био на висини њиховог подухвата. б) Дочекали су их сви бродови у тршћанској луци. в) Тршћани нису били одушевљени.	7. а) Новине нису много писале о овом подухвату. б) Тршћански новинари су били љубоморни на Бокелје. в) Све новине су се такмичиле која ће више писати о подухвату.
8. а) Капетан Визин је награђен одликовањем Бечког двора „Бела застава“. б) У Аустро-Угарској су многи поморци добили ово признање. в) Осим Визина је ово одликовање примио само још један поморац.	9. а) Одликовање „Витешки крст“ Фрање Јосипа је добио само поручник Белавита. б) Ово одликовање није додељено. в) Примили су „Витешки крст“ и Визин и Белавита.
10. а) Пут око света су пре њих обишли многи бродови. б) На неким местима су страдали и јачи бродови. в) На срећу, није било циклона.	

II

Послушајте текст и одговорите на питања по узорку (0)!

Књига о Насеру

Обавештајац, књижевник и бизнисмен Адел Сабет написао је књигу о бившем египатском председнику, Насеру. Он овако говори у својој књизи:

Моја друга књига о Насеру говори о времену када сам био уредник једног политичког и економског часописа, за чији је први број Насер написао уводник. Пишем искључиво о Насеру као човеку и никако друкчије, јер ме други аспекти његове личности не интересују. Моје је мишљење да је Насер био добар али веома болестан човек.

Психички поремећаји код њега јавили су се већ веома рано. Имао је несрећну младост, растао је у околини са предрасудама, а са оцем није био у добрим односима.

Отац му се женио два пута, други пут с богатом девојком из Александрије, а према Насеровој мајци није се понашао лепо. То је код Насера створило непријатељски став према буржоазији и богатству уопште. А када је постао председник, већ је био човек са толико много унутрашњих тешкоћа и немира да је, на крају, постао параноик који више није веровао никоме. Највећа криза јавља се код Насера 1961. године када је открио да сви његови министри, савезници и сарадници, на челу са потпредседником Алијем Сребијем, профитирају од револуције и узимају мито на све стране. Насер је тада отишао у добровољно изгнанство, у место Бург ел Араб. Када се, нешто касније, вратио у Каиро све је било национализовано. У то доба, познавао сам политичког саветника југословенске амбасаде у Каиру који ми је рекао након национализације: Стално смо говорили Насеру да не пренагљује и да не пожуре ствари. Ви овде у Египту желите да урадите све преко ноћи, а то је опасно јер може изазвати супротну реакцију.

0. Ко је био Адел Сабет?

Обавештајац, књижевник и бизнисмен.

11. О коме је написао књигу?

.....

12. О којем времену говори књига?

.....

13. Шта је Насер написао за први број часописа?

.....

14. Са којег аспекта приказује Сабет Насера?

.....

15. Да ли је бивши египатски председник био здрав човек?

.....

16. Каква му је била младост и однос са оцем?

.....

17. Како се односио према буржоазији и богатству?

.....

18. Шта је изазвало код њега највеће разочарење?

.....

19. Шта је тада учинио Насер?

.....

20. Шта се мењало у Каиру, када се Насер вратио?

.....

Могући одговори

11. О бившем египатском председнику, Насеру.
12. Када је аутор био уредник једног економског часописа.
13. За први број часописа Насер је написао уводник.
14. Искључиво само са људског аспекта, приказује га као човека.
15. Био је веома болестан, патио је од психичких поремећаја.
16. Имао је несрећну младост, отац му је занемарио мајку, женио се два пута. Насер није био у добрим односима са оцем.
17. Односио се непријатељски.
18. Да његови савезници и сарадници профитују од револуције.
19. Отишао је у добровољно изгнанство.
20. Тада је већ све било национализовано.

III

Јованка и Ранковић – сличности и разлике

Знакови питања које је над животима две Титу физички најближе личности, Јованке Броз и Александра Ранковића, поставила историја, кретали су се у дијапазону од тога да ли је Јованкино венчање са председником, поред већ две присутне жене у његовом животу, било скандал, или је скандал то што јој је, после његове смрти одузета сва, па и лична имовина, укључујући и пасош. Лична карта јој је враћена тек пре коју годину. У случају Ранковић још траје надметање у одгонетању загонетке да ли је он скандалозно био Србин или је пак био скандалозно властољубив. Из истих разлога никада се није сазнало ни зашто је 1977. године миљеница штампе, прва дама СФРЈ, која је волела да у интервјуима о свом животу прича као о животу обичне домаћице, напосто постала непожељна у медијима. Слутило се, а у ужим партијским круговима и коментарисало, да је разлог томе био захтев за развод који је пред њу напрасно стављен, а који Тито никада није потписао. Брижљиво прикривани непријатни детаљи из живота овог брачног пара ипак су понекад избијали на површину. Реакције су, наравно, изостајале, јер ко је 1961. године смео и да помисли да прави скандал од тога што су у „мисији мира“, која је важила за камен темељац покрета несврстаних, дуге дане на броду „Галеб“ Тито и Лазар Колишевски проводили непрекидно се прегатајући ко је други члан делегације – Јованка или Колишевски.

Послушајте текст. Испуните таблице по узорку (0)! Установите да ли су тврдње истините или лажне.

	тачно	нетачно
0. Јованка Броз и Александар Ранковић су две Титу најближе особе.	X	
21. Историја је о њиховим везама поставила низ питања.		
22. Тито је пре Јованке већ имао једну жену.		
23. Он је имао две жене пре брака са Јованком.		
24. Јованки је, после Титове смрти одузета сва имовина.		

25. Mogla је да задржи само пасош и личну карту.		
26. Загонетка је, да ли је Ранковић био скандалозно Србин, или скандалозно властитољубив.		
27. Јованка је и после 1977. године остала личност о којој су новине највише писале.		
28. Она је, наводно, већ раније дала захтев за развод, али то Тито никада није потписао.		
29. Непријатни детаљи из брачног живота Тита и Јованке су прикривани, само се понекад чула нека наслутања.		
30. Тврди се да је други члан делегације у „мисији мира“ била Јованка Броз.		

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

ISKAZIVANJE NEDOPADANJA

Ne dopada mi se.
Mogao si i bolje.
Nije baš prijatan, vredan...
To ne valja.
Nije najbolje urađeno.
To nije dobro.
Ne tako.
Ne odgovara (prika) mi.

ISKAZIVANJE POŠTOVANJA

Početak pisma:

poštovana gospođo, gospodine, direktore, predsedniče – službeno nepoznatoj ili malo poznatoj osobi

Poštovani gospodine Petroviću, - službeno poznatoj osobi
Dragi profesore Jovanoviću - dobro poznatoj, poštovanoj ličnosti

Draga Marija, - familijarno, prijateljski

Završetak pisma:

S poštovanjem - službeno
Voli Vas - familijarno
Mnogo Vas pozdravlja - neutralno
Srdačno Vas pozdravlja - neutralno

HAZARSKI REČNIK
MILORAD PAVIĆ
(ODLOMCI)

1. Istorija "Hazarskog rečnika"

Događaj obrađen u ovom leksikonu zblio se negde u VIII ili IX veku naše ere (ili je bilo više sličnih događaja) i u stručnoj literaturi taj se predmet obično naziva "hazarskom polemikom". Hazari su nezavisno i moćno pleme, ratnički i nomadski narod koji je u neizvesna vremena došao s Istoka, gonjen neakvom vrelom tišinom, i u razdoblju od VII do X veka naseljavao kopno između dva mora: Kaspijskog i Crnog. Zna se da su vetrovi koji su ih dognali bili vetrovi mužijaci, koji nikad ne nose kišu-vetrovi na kojima raste trava i koji je nose preko neba kao brade. Jedan pozni slovenski mitološki izvor pominje Kozije more, što bi se moglo shvatiti kao da je neko more imalo naziv Hazarskog mora, jer su Sloveni Hazare zvali Kozarima. Zna se takođe da su Hazari između dva mora osnovali moćno carstvo propovedajući nama danas nepoznatu veroispovest. Hazarske žene su posle smrti muževa poginulih u ratu dobijale po jastuk za čuvanje suza koje će prolići za ratnicima. Hazari su se objavili istoriji ušavši u ratove s Arapima, i sklopivši savez sa vizantijskim carem Heraklijem 627. godine, ali je njihovo poreklo ostalo nepoznato, kao što su iščezli i svi tragovi koji bi govorili pod kojim imenom i narodom Hazare treba danas tražiti. Za njima je ostalo jedno groblje na Dunavu, za koje se ne zna je li zbilja hazarsko, i jedna gomila ključeva koji su umesto drške nosili srebrni ili zlatni trorogi perper, pa Daubmanus uzima da su ih lili Hazari. Sa istorijske pozornice Hazari su nestali zajedno sa svojom državom pošto se odigrala stvar o kojoj će ovde biti najviše reči-pošto su preobraćeni iz svoje prvobitne i nama danas nepoznate vere u jednu (opet se ne zna koju) od tri poznate veroispovesti onoga i ovoga vremena-hebrejsku, islamsku ili hrišćansku. Ubrzo posle preobraćanja, naime, usledio je raspad hazarskog carstva. Jedan od ruskih vojskovođa desetog veka, knez Svjatoslav, ne silazeći s konja pojeo je hazarsko carstvo kao jabuku. Hazarsku prestonicu na ušću Volge u Kaspijsko more Rusi su razorili 943. godine ne spavajući osam noći, a između 965. i 970. uništili su hazarsku državu. Očevici beleže da senke kuća hazarske prestonice još dugo nisu htele da se sruše pošto su same zgrade već davno bile uništene. Stajale su na vetru i u vodi Volge.

...

Pomenuti čin preobraćanja, koji je bio otsutan po udes Hazara, tekao je na sledeći način. Hazarski vladar-kagan-beleže drevne hronike, usnio je jedan san i zatražio tri filosa sa raznih strana da mu taj san protumače. Stvar je bila od značaja po hazarsku državu utoliko što je kagan odlučio da sa svojim narodom pređe u veru onog mudraca čije tumačenje sna bude najprihvatljivije. Neki izvori tvrde da je kaganu tog dana, kad je doneo takvu odluku, umrla kosa na glavi i on je to znao, ali ga je nešto ipak gonilo da nastavi. Tako se u letnjoj rezidenciji kaganovoj nađoše jedan islamski, jedan jevrejski i jedan hrišćanski misionar, jedan derviš, jedan rabin i jedan monah. Svaki od njih dobio je od kagana na dar po nož izrađen od soli i oni zapodenuše raspravu. Stanovišta tri mudraca, njihovi sukobi zasnovani na polazištima tri različite vere, ličnosti i ishod "hazarske polemike" izazvali su veliku radoznalost, silne oprečne sudove o događaju i njegovim posledicama, o pobeđnicima i pobeđenima u toj polemici i tokom vekova posvećivane su im bezbrojne rasprave u hebrejskoj, hrišćanskoj i islamskoj sredini, pa sve to traje do danas, kada Hazara već odavno nema.

3. Način korišćenja rečnika

Uprkos svim teškoćama, ova knjiga je sačuvala neke vrline prvobitnog, Daubmanusovog izdanja. Ona se poput tog izdanja može čitati na bezbroj načina. To je otvorena knjiga i kad se sklopi može se dopisivati:kao što ima svog negdašnjeg i sadašnjeg leksikografa, može steći u budućnosti nove spisatelje, nastavljače i dopisivače. Ona ima odrednice, konkordance i natuknice kao svete knjige ili ukrštene reči i sva imena ili pojmove obeležene ovde malim znakom krsta, polumeseca, Davidove zvezde ili drugim znacima, treba

потражити у одговарајућем речнику овог речника да би се нашло подобије обавештење о њима. То јест, речи под знаком:

-треба тражити у Црвеној књизи овог речника(хришћански извори о хазарском питању)

-треба тражити у Зеленој књизи овог речника(исламски извори о хазарском питању)

-треба тражити у Жutoј књизи овог речника(хебрејски извори о хазарском питању)

Одреднице обележене знаком наћи ће се у сва три речника а оне под знаком А, у Appendix-у I на крају књиге.

B92 – писмена вежба

8. VÁSÁRLÁS ÉS SZOLGÁLTATÁSOK – KUPOVANJE (ŠOPING) I USLUGE

- vásárlás, különösen élelmiszer, ruha és háztartási cikkek vásárlása – kupovina pogotovo hrana, odeća, tehnika i bela tehnika

У месари

парче меса, котлет - snicli, филе - filé, шницла, крменадла - oldalas, бело месо, леђа, глава, груди, бут - comb, коленица - csülök, врат, батак - alsócomb, карабатак - felsőcomb, изнутрица - belsőség, цигеруца - máj, срце, бубрези - zúza, сува ребра – száraz borda, сува ребарца,

Месне прерађевине - hústermékek

Паштета, шунка, кобасица, салама, шваргла, чварци - tepertő, сланина, виршле

Месо – прасеће - malac, свињско, јунеће - marhahús, јагњеће - birkehús, овчије - bárányhús, пилеће, ћуреће - pulykahús,

прасетина, свињетина, јунетина, јагњетина овчетина, пилетина, ћуретина

барена сланина, димљено месо - füstölthús, млевено месо - darálthús, месо: -без костију, -са костима; масно месо – zsíros hús, крто месо szárazhús, месо без масноће – zsír nélküli hús,

У пекари

Пица, бурека, пита, гибаница, Рол-виршла, панцероти, Сендвич, хот-дог,

Хлеб – бели, полубели, црни, интегрални, ражани - rozskenyér

Пециво (péksütemény)– погачица, кифла, паштета - túróstáska, кроасан, жу-жу, форнети

слатка пецива, слана пецива

векна хлеба, парче бурека, парче пите од ...

На бензинској пумпи

Бензин, нафта, гас, Безоловни, супер, дизел

Резервоар - tartály, наточити - önteni, Уље, заменити, Гуме, напумпати, надувати, пун резервоар, проверити уље – ellenőrizni az olajat, предње гуме су меке (puha), ветробран је прљав (piszkos a szélvédő), ауто делови које имају у продавници

Трафика

Новине, часопис, стрип, роман, укрштенице, лото листић, срећка (szerencseszelvény) жваке, оловке, цигарете, допуна за мобилни...

- vásárlási lehetőségek és tapasztalatok - mogućnosti kupovine i iskustva

- árak, a fizetés módjai - cene i načini plaćanja

cena, плаћање у готовини (kkészpénz), плаћање karticom, снижење-popust-акција, куповина на кредит, куповина на одложено плаћање (későbbi fizetés), gratis,

Niske cene, Jeftino (olcsó), Po pristupačnim cenama (elérhető), Nije skupo, Za svačiji džep, Kvalitetna roba, Visoki kvalitet, Provereni kvalitet (ellenőrzött), Roba po narudžbi, Domaći – strani Proizvodi, Nudim (kinálom), Imamo u prodaji, Imamo u magacinu, Veleprodaja (nagykereskedelem), maloprodaja, Na mesečne rate, U gotovini, Preko računa, Izdajemo fiskalni račun,

- **különböző üzlettípusok – razne vrste prodavnica**

zanatske radnje (kisiparosok) (satar-časovničar, obuçar - cipész, krojač - szabó, frizer, stolar, butik, prodavnica, trgovina, supermarket, robna kuća

- **vásárlási szokások, ajándékozás – običaji u vezi sa kupovinom, pokloni**

potrošačko društvo (fogyasztói társadalom), potrošački mentalitet (fogyasztási mentalitás), globalno tržište (világpiac)

- **hirdetések, reklám - oglasi, reklame**

OGLASI: knjigovodstvene usluge (könyvelési szolgáltatás), frizerski salon, salon nameštaja (bútorszalon),

- Auto-škola - Vožnja – A,B,C kategorija, polaganje testa, priprema za vozački ispit
- Elektroservis: popravka (TV aparata, kompjutera) i svih vrsta električnih aparata - rezervni delovi - dolazimo na poziv
- agencije za obezbeđivanje lica (security), objekata i video nadzor
- Kozmetički salon - solarijum, - pedikir, - nega lica (arcápolás), - stalnim mušterijama (állandó kuncsaftok), 10 % POPUST
- Optika- optičar: - naočare sa dioptrijom - UV zaštita (védelem) - sunčane naočare - merenje dioptrijske - moderni okviri (keretek) - kontaktne sočiva
- Privatna Laboratorija -analiza krvi -ultrazvuk -rano otkrivanje trudnoće (a terhesség korai kimutatása) - lekari specijalisti - popust za penzionere (nyugdíjasok)
- Škola stranih jezika : - kursevi engleskog, nemačkog i francuskog jezika, - opremljene učionice (felszerelt tantermek), - plaćanje mesečno, - rad u malim grupama
- Picerija -Besplatna dostava na kućnu adresu -Naručivanje telefonom -Brza usluga

Mali oglasi

- **Zaposlenje**

- *posao ponuda i potražnja*

* muškarac, 25 godina, SSS (srednja stručna sprema), traži posao kuvara, imam vozačku dozvolu, 5 godina radnog iskustva u restoranima i picerijama

*ozbiljna žena, 40 godina, znanje vorda i eksela, znanje engleskog jezika na nivou komunikacije, knjigovođa po struci (könyvelő a szakma szerint), traži posao knjigovođe

*traži se devojka za rad u kafiću, radno vreme od 20 časova do 2 sata ujutru, potrebno minimalno iskustvo, plata po dogovoru

*potrebni KV zidari, stolari i električari za rad u građevinskoj firmi, interesovati se na broju: 063-555-333-222

- **Stanovi, kuće i poslovni prostor**

- *prodaja i potražnja*

*Bačka Topola, prodaje se dvosobni stan sa terasom i podrumom, centar grada, daljinsko grejanje (centralno grejanje), zgrada sa liftom, iznad četvrtog sprata, novogradnja, useljiv do maja (beköltözhető), javiti se na broj: 024-44-22-11

*kupujem stan u Subotici, strogi centar, prednost (előny) stara gradnja, prizemlje, bez posredovanja agencije (közvetítés iroda nélkül), plaćam odmah u gotovini, do 50. 000 evra, obratiti se na broj: 064-88-99-77

- *zamena*

*menjam stan (garsonjera-nagyon kis lakás) na Radijalcu za Prozivku (jednosoban) uz doplatu, zvati u večernjim časovima na broj: 024-66-44-55

- *iznajmljivanje ponuda i potražnja*

*iznajmljujem namešten stan srednjoškolcima, etažno grejanje (központi fűtés), blizu medicinske škole, u cenu uračunata kompletna režija

*izdajem samo studentima sobu u dvorišnoj kući, upotreba kupatila i kuhinje

*bračni par (házaspár) traži kuću sa dvorištem (bez gazde) ili sa gazdom ali sa posebnim ulazom, cena od 100 do 150 evra

- *placevi (telek), vikendice i salaši*

*Veliki Radanovac, prodajem vikendicu od belog kamena, pogodna (megfelelő) za stanovanje, sa voćnjakom, uvedeni struja, telefon i kablovska, gradski vodovod

*Na Paličkom jezeru, sa dužinom obale od 30 metara, izdajem salaš, ograđen žičanom ogradom, sa bušenim i kopanim bunarom (fűrt és ásott kút), ima mali šljunkovit i peskovit štrand (sóderos és homokos strand)

*prodajem plac na obali Tise, pogodan za izgradnju kuće,

▪ **Gradevina**

- *građevinski materijal*

* prodaje keramičke pločice, cigle, parket, cement, papirne i plastične tapete, boje i lakove (domaće i iz inostranstva - külföld) i još mnogo toga, posetite (látogatni) nas i uvriite se sami!!!

- *alati i mašine*

*alati (szerszám) za stolare, klesare (kőműves), električare, korišćeni alati kupljeni u inostranstvu, niske cene, a dobar kvalitet

*prodajemo eksere (szög), čekice (kiskalapács), klešta (harapófogó), testere (fűrész), ašove, lopate ručne izrade, može i po narudžbini

- *grejanje i ogrev*

*drvara "-----", sve vrste uglja, ogrevno drvo: bagrem, bukva (bükk), hrast (tölgy)– sečeni, plaćanje u ratama (šest mesečnih rata), prevozimo robu do kuće!

▪ **Vozila**

- *automobili: ponuda i potražnja*

(neregistrovan, pređeni kilometri: ____, sa klimom, alarm, daljinsko otključavanje, NS tablice, uvezen (behozott)pre ____ god., nije udaran, potrošnja (fogyasztás), brzina, dizel motor,

- *auto delovi*

(gume, polovni delovi – használt alkatrészek, točkovi, motor, menjač, kočnice - fék, desni-levi far - fényszórók, amortizeri, štop-svetla)

▪ **Poljoprivreda**

- *poljoprivredno zemljište*

(jutro - hold, hektar, ar, livada (mező), vinograd, voćnjak (gyümölcsös), povrtnjak – (veteményes), obradiva zemlja (szántófield), pašnjak (legelő), oranica (megművelt szántófield))

▪ **Elektronika**

- *audio* (CD plejer, minilinja (Hi-Fi), zvučnici)

- *elektronika* (brojilo za električnu energiju - áramóra, akumulatori, punjači, taksimetar)

- *računari* (laptop, monitor, štampač (laserski) - nyomtató, dopune kertridža - festék, prateća oprema – kísérő felszerelés)

- *telefoni* (mobilni, fiksni, bežični, telefonska sekretarica)
- *TV aparati, video* (kućni bioskop, TV u boji, crno-beli TV, daljinski)
 - **Oprema za domaćinstvo**
- *bela tehnika, kućni aparati* (veš mašina, mikrotalasna, šporet, frižider, zamrzivač, mikser, fen, mlin za kafu)
- *oprema za kupatilo* (bojler, slavine, tuš, lavabo, kada, bide, toalet šolja)
 - **Usluge**
- *intelektualne usluge* (privatni časovi, obuka - képzés, kursevi, auto-škola)
- *ordinacije* – rendelők (zubna ordinacija-zubar, očna klinika, laboratorija, optika, plastična hirurgija, psihološka pomoć, terapije-psihoanaliza)
- **szolgáltatások: posta, telefon, bank, Internet, rendőrség, diplomáciai képviselő, autójavítás, fodrász, tisztító, stb. – usluge: pošta, telefon, banka, internet, policija, diplomatska predstavništva, automehaničar, frizer, hemijska čistiona:**

ПТТ: Пошта, Телеграф, Телефон

писто, коверат (boríték), маркица (bélyeg), поштански број, брза пошта
вредносна пошиљка (értékküldemény), препоручена пошиљка (ajánlott küldemény),
препоручено писмо, вредносно писмо
честитка, разгледница (képeslap), телеграм
телефонски апарат, слушалица
телефонска кабина, позивни број (hívószám -024),
пријавити квар (hibajelentés), телефонска веза, импулс (impulzus)

Važni telefoni u Subotici

92 Policija
94 i 551-373 Hitna pomoć
93 Požarna služba - Vatrogasci
552-499 Apoteka (pod Gradskom kućom)
985 Centar za obaveštavanje (információs központ)
555-222 Gradska bolnica
95 Tačno vreme
96 Prijava telegrama (sürgöny)
988 Obaveštenje o brojevima telefonskih pretplatnika
977 Prijava kvara na telefonu
901 Prijava međunarodnih razgovora
547-777 Subotica-trans Centrala
9811 Prijava za pozivanje pretplatnika u određeno vreme (buđenje)
55-55-66 Autobuska stanica - Informacije
555-466 Turist biro "Subotica-transa"
555-606 Železnička stanica
555-600 Carinarnica
544-336 Elektrodistribucija (dispečeri) - áramszolgáltatás

Врста пошиљке (küldemények fajtái): вредносно писмо (értéksomag), вредносни пакет

Вредност пошиљке: до 1.000 дин., од 1.000 до 3.000 дин., преко 3.000 дин.

Пошиљалац (feladó):

Адреса пошиљалоца:

Улица и број:

Поштански број и место:

Прималац (címzett):

Адреса примаоца:

Улица и број:

Поштански број и место:

У банци

клијент, комитент (ügyfél), штедиша (a pénz megtakarítója)

платна картица, текући рачун (folyószámla), жиро рачун (folyószámla)

новчаница (papírpénzjegy), банкнота (bankó)

банкомат

новац на рачуну, готовина, кеш

шалтер, службеник, службеница

уплата, исплата, извештај (jelentés), налог (kérvény) за уплату - исплату

штедна књижица (megtakarítás), камата, девизна штедна (valuta), динарска штедна

орочена штедна (elkötött megtakarítás), дугороча штедна (hosszútávú), краткорочна штедна

кредит, краткорочни -дугорочни кредит, месечна рата, кредит на шест рата, жирант (kezes)

банкомат:

-УНЕСИТЕ ПИН:

-КАКВУ ТРАНСАКЦИЈУ ЖЕЛИТЕ:

-подизање готовине (készpénz felvétel)

-провера стања на рачуну (увид у стање на рачуну) - a pénzállás ellenőrzése (betekintés a pénzállásba)

-да ли вам је потребан извештај (kell-e jelentés)

-УНЕСИТЕ ЖЕЉЕНИ ИЗНОС:

Мењачница

валута – евро, динар, долар, (енглеска - британска) фунта, форинт, јен, круна, швајцарски франак ...

страна валута - домаћа валута

курс, курсна листа (árfolyam), доњи, средњи, горњи курс, куповни – продајни курс, промена курса, замена

- [a szolgáltatások leírása, ezzel kapcsolatos tapasztalatok – opis usluga, iskustva u vezi sa uslugama](#)

8. test A

1.	_____ je ono što najviše interesuje starije osobe.	
a) starošću		c) starosti
b) starost		d) starosta

2.	Imao je gume _____ za снег.	
a) sa lancima		c) sa lancom
b) lancem		d) lancima

3.	Svakoga je pridobio svojom _____.	
a) naivnosti		c) naivnost
b) naivnošću		d) naivnostima

4.	Vežbao je pesme na _____ gitari.	
a) komšija		c) komšijovoj

b) komšijom	d) komšijinoj
-------------	---------------

5.	Na _____ je bilo mnogo ptica.
a) drveća	c) drvećama
b) drveću	d) drvećima

6.	Kupili su sako _____.
a) naramenicama	c) sa naramenicama
b) naramenicu	d) sa naramenicu

7.	U bašti su imali cveće _____.
a) jarke boje	c) sa jarkim boja
b) jarka boja	d) jarkih boja

8.	Makaze _____ u donjoj fioci malog stola.
a) su bile	c) su bila
b) je bile	d) je bila

9.	Previše gledalaca _____ kartu za koncert.
a) nije kupio	c) nisu kupilo
b) nisu kupile	d) nije kupilo

10.	Četvorica čistača _____ na pospremanju hale posle koncerta.
a) su radila	c) je jedilo
b) su radili	d) je radili

11.	Pet čistačica _____ binu.
a) je pralo	c) je prale
b) je prala	d) su prali

12.	347 putnika _____ u Boingu.
a) su bili	c) su bile
b) je bila	d) je bilo

13.	Nije radio _____.
a) za nikoga	c) ni za koga
b) niza koga	d) ni zakoga

14.	Cena praška je više od hiljadu _____.
a) forinta	c) forinata
b) forint	d) forinti

15.	Morali su da sprema sobu zbog _____.
a) gostija	c) gostiju
b) gostima	d) gosti

16.	Burad iz starih vinogradarskih podruma _____ pravi miris vina.
a) su imale	c) su imali

b) su imala	d) je imao
-------------	------------

17.	Mačad u dvorištu _____.
a) su bile lepe	c) su bila lepa
b) su bili lepi	d) je bio lep

18.	Oko prozora _____ mnogo cvetnih dekora.
a) je bio	c) su bili
b) je bilo	d) su bile

19.	Već odavno nije _____ za moj rođendan.
a) grmelo	c) grmeli
b) grmela	d) grmele

20.	Na svadbi _____ do zore.
a) je pevalo	c) se pevao
b) je peva	d) se pevalo

21.	Carinici će udariti pečat u pasoše kada _____ da završe popodnevno dremanje.
a) će odlučiti	c) odluči će
b) budu odlučili	d) odlučili budu

22.	Kupe prve klase je _____.
a) preskupe	c) preskup
b) preskupa	d) preskupo

23.	Svako mora da preda _____ kontrolni kada zvone za kraj časa.
a) njegov	c) svoju
b) svoj	d) njegova

24.	Smejao se _____.
a) na decu	c) deci
b) decu	d) decama

Test B 8

1.	Da li _____ želeli da predahnete pre nastupa.
a) bismo	c) bih
b) bi	d) biste

2.	_____ počinje vaša velika turneja po Evropi.
a) na sredu	c) na sreda
b) u sredu	d) u sreda

3.	Razgovarao je sa _____ menadžerom o planu turneje.
a) njegovom	c) svojim
b) svojom	d) njegovim

4.	Bio je popularan pevač kao _____ ...		
a) ni jedan drugi	c) ni jedna druga		
b) ni jedno drugo	d) ni jedan druga		

5.	Članove žirija _____ to što su mladi klizači imali previše akrobatskih tačaka.
a) je uplašilo	c) je uplašio
b) su uplašila	d) je uplašila

6.	U planu turneje je bilo 5 _____ sa velikim koncertnim dvoranama.
a) grade	c) grada
b) grad	d) gradova

7.	Ja (Zoran) i vi (muškarci) _____ koncerte za sva veća mesta.
a) smo ugovorile	c) je ugovorilo
b) smo ugovorili	d) su ugovorili

8.	Matilda i Noemi su šile garderobi za nastupe svih članova benda, njih _____ su najbolje krojačice.
a) dvoje	c) dve
b) dva	d) dvojica

9.	Novi bubnjar je bio mnogo disciplinovaniji od _____ ...		
a) stara bubnjara	c) stare bubnjare		
b) staru bubnjaru	d) starog bubnjara		

10.	Mene je najviše _____ to što smo posle šetnje seli na piće u jedan prijatan kafić.
a) odmorio	c) odmorile
b) odmorilo	d) odmorili

11.	Svaki put kada predugo gledam TV boli _____ glava.
a) im	c) mi
b) ga	d) me

12.	Sećali su se _____ kada su pregledali stare video snimke.
a) na svoj medeni pesec	c) svog medenog meseca
b) njihovog medenog meseca	d) njihov medeni mesec

13.	Baš sada _____ članak o presađivanju organa.
a) pročitam	c) čitam
b) iščitam	d) pročitavam

14.	Kreont i Edip _____ carevi Tebe.
a) su bili	c) je bila

b) su bile	d) je bio
------------	-----------

15.	Novi bubnjar više vežbao nego _____ ...
a) onog starog	c) onaj stari
b) onom starom	d) onog stari

16.	Zadovoljstvo _____ je što mogu da najavim zvezdu večeri, popularnog pevača....
a) mene	c) ti
b) mi	d) tebi

17.	Svi prijemni ispiti ce se održati _____ meseca i to prve subote u mesecu.
a) jun	c) juna
b) u jun	d) junu

18.	Svaka reč se _____ dobro čuti iako je bila galama.
a) moglo	c) mogao
b) mogla	d) mogli

19.	Pravio je srce _____ papira kao poklon za 8. mart.
a) po	c) od
b) za	d) iz

20.	_____ su koristili za izgradnju Arene.
a) ti kameni	c) ti kamenje
b) to kamenje	d) ta kamenje

21.	On _____ da svako dobije skupocen poklon.
a) je tako hteo	c) je hteo
b) tako hteo	d) je htelo

22.	Svako popodne je _____ pregledao snimke napravljene na koncertima.
a) kuću	c) kući
b) kod kuće	d) kuće

23.	(Zoran i drug)_____ svake godine na taj koncert iako su karte mogle teško da se nabave.
a) Išli smo sa drugom	c) Išla sam sa drugom
b) Išle smo sa drugom	d) Išao sam sa drugom

National geographic

5. lekcija

Govorne vežbe:

1. napiši TV program po svom ukusu
2. wonted

DOKAZIVANJE

Ovo je tako zbog...
Pogledaj (pročitaj) još jednom pa ćeš se uveriti...
To je tako zato što...
Na osnovu ovog dokaza to je...
Dokaži!
To je dokazano...
Treba dokazati da je...
Nemaš dokaza!

ISKAZIVANJE ZAHVALNOSTI

Hvala lepo.
Mnogo vam hvala!
Nemam reči da vam se zahvalim...
Najlepša hvala.
Jako ste ljubazni (predusretljivi, pažljivi...)
Hvala na pažnji.
Najsrdalnije vam zahvaljujem na pomoći.
Ne znam kako da vam zahvalim.

ISKAZIVANJE SAVETA

savetujem vam da dobro pogledate (pročitajte, da se odmarate, ležite)...
predlažem vam...
trebalo bi da...
najbolje bi bilo da...
preporučujem vam..
da sam na vašem mestu, ja bih razmislio (kupio..)...
pokušajte da ranije legnete (da naučite, da ne mislite na to)...

PRIČA O TRI SESTRE-adaptacija

U Stolivu, u Bokakotroskom zalivu, ima jedna kuća sa tri krova koju zovu Tri sestre (ili Tre sorele). Na njoj su do skora (donedavno) bila zazidana dva prozora, što se slagalo sa legendom koja se vije (kruži) oko ovog neuništivog zdanja (neuništive zgrade). Priča kaže da je jedan imućni Bokelj imao tri kćeri kojima je sazidao tri kuće, tik jednu uz drugu (jednu pored druge). Da slučaj bude još zamršeniji, i ljubav ih je «zazidala» na jedan morbidni način.

Dok su bile mlade i pune nade, u njihov nadaleko čuveni fjord uplovio je naočiti pomorski kapetan u koga su se sve tri na prečac (odmah) zaljubile. Fatalni stranac boravio je samo nekoliko dana u Boki, šetao se i šepurio u blistavoj uniformi specijalnog kroja i hteo-ne hteo nagnao tri nežna devojaka srca da od tada pa do kraja života kucaju samo za njega. Uporne u svojoj nadi da će im kapetan uzvratiti ljubav, tri sestre su provele život oslonjene na prozor, čekajući ga da se vrati.

Kada kapetan nikada više nije uplovio u Boku, najstarija sestra je umrla, ne dočekavši da ga ponovo vidi. Mlađe su odmah zazidale njen prozor. Kada je umrla srednja sestra, najmlađa je zazidala i njen. U času kada je sa ovog sveta otišla i treća sestra, nikoga više nije bilo u kući i taj prozor je ostao nezazidan. Tako je ova čuvena kamena atrakcija stajala decenijama, dok je nije otkupio novi vlasnik i, ne obazirući se na legendu, otvorio jedan bočni prozor i ostavio samo srednji zazidan, da svedoči o neobičnim sestrama.

Pitanje sad glasi: da li su tri sestre zaista neobične? U nečemu jesu. U talentu za čekanje. Ovaj dar, svojstven našim prabakama, čukunbakama itd, itd, koje su čekale i čekale... što pomorce, što vojnike, zarobljenike, studente, pečalbare i slično, kao da se netragom (bez traga) izgubio....

B92 – pismena vežba

National geographic
